

STEVEN
ERIKSON

Stvoření temnoty

PRVNÍ KNIHA
CHARKANASKÉ TRILOGIE

Steven Erikson

STVOŘENÍ TEMNOTY

První kniha
Charkanaské trilogie

TALPRESS

Copyright © Steven Erikson 2012
Maps copyright © Neil Gower 2012
Translation © Dana Krejčová 2015
Cover © Steve Stone 2012

First published in Great Britain in 2012 by Bantam Press an imprint
of Transworld Publishers.

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není dovoleno použít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat a šířit bez souhlasu nakladatele.

ISBN 978-80-7197-596-0

Clare Thomasové, s láskou

Poděkování

Děkuju vám, mí zkušební čtenáři: Aidane Paule Canavane,
Sharon Sasaki, Darrene Turpine, Williame a Hazel Hunterovi
a Bario Ahmede.

CHARKANAS (centrum)

a: hlušina a smetiště

b: jámy a závrtý

c: usazovací jímky

d: krypty

1. Citadela
2. sídlo His
3. Silanské sídlo
4. Púracké sídlo
5. Řiční trh
6. sídlo Degatty
7. Rendské sídlo
8. Duravské sídlo
9. Hustská svatyně
10. Skellor
11. Staré královské hrobky

ŘÍŠE THELAKAI, JAGHUTŮ a TISTEŮ

Osoby

PÚRACKÁ DRŽBA

Anomander
Andarist
Silchas Zmar
Kellaras
Prazek
Dathenar

DRACONSKÁ DRŽBA

Draconus
Ivis
Zášť, ž.
Závist, ž.
Zloba, ž.
Arathan
Raskan
Sagander

TULLSKÁ DRŽBA

Hiš Tulla, ž.
Rancept
Sukul Anchadu (rukojmí), ž.

DŮM ENES

Jaen Enes
Enesdie, ž.
Kadaspala
Cryl Durav (rukojmí)

DŮM DURAV

Spinnok Durav
Faror Hend, ž.

HUSTSKÁ DRŽBA (α legie)

Hust Henarald
Calad Hustain
Finarra Pecka, ž.
Toras Redona, ž.
Galar Baras

ABARA DELAK

Korya Delat, ž.
Nerys Drukorlat, ž.
Sandalat Drukorlat, ž.
Orfantal
Vranek

NERET SORR

Vatha Urusander
Osserk
Hunn Raal
Risp, ž.
Sevegg, ž.
Serap, ž.
Renarr
Gurren

DŮSTOJNÍCI URUSANDEROVY LEGIE

Skara Bandaris
Ilgast Rend
Hallyd Bahann
Eštala, ž.
Kagamandra Tulas
Šarenas Anchadu, ž.
Tathe Lorat, ž.
Infayen Menand

VLASTISTRÁŽCI

Rint
Ville
Feren, ž.
Galak
Lahanis, ž.
Traj

CITADELA

Syntara, ž.
Emral Lanear, ž.
Endest Silann
Cedorpul
Povejš Herat
Legyl Behust
Matka noc, ž.

TŘASOVÉ

Šekkanto Derran, ž.
Zaklínač Reš
Kaplo Drím
Skelenal
čarodějka Ruvera, ž.

AZATHANAI

Grizzin Farl
Kilmandaros, ž.
Sechul Lath
Errastas
Caladan Chmur
T'riss, ž.
Kmet

JAGHUTI

Mistr Kápě
Gothos
Haut

Varandas
Korya Delath (rukojmí), ž.

OSTAČNÍ

Gripp Galas
Haral
Narad
Bursa
Olar Ethil, ž.

TISTEOVÉ: DRŽBY,
VĚTŠÍ A MENŠÍ RODY, KNĚŽSTVO A DVŮR

Matka noc (s Chotém)

Deera noc

Kláštery

Sestra Syntara
Ende Silann
Cedorpul

sestra Emral

klášter Yannis
Šekkanto
zaklínač Reš
Kaplo

klášter Yedan
Skelenal
čarodějka Ravera
Drim

Vysoce urozené rodiny

Držby

Pírak
Anomander
Andarist
Silchas Zmar

Tulla
Hiš
Venes

Hust
Henarald
Finarra

Dreth
Drethdenan
Horult Chiv

Vánuth
Degalla
Syl Lebanas

Haran

Mílarn

Dracons

Větší domy

Enes
Jaen
Kadaspala
Enesdie

Manaleth
Manalle

Drukcorlas
Nerys
Orfantal
Sandalat
Korya Delat

Durav
Spinnok
Faror Hend
Cryl

Hellad

Sengara

(nejrůznější menší domy)
(obyčejný lid a rolníci)

Urusanderova legie
(důstojníci na odpočinku)

Vatha Urusander
(syn: Osserk)

Velitelé kohort

Skara
Bandaris

Ilgast
Rend

Hallyd
Bahann

Estala

Tulas
Odtržený

Šarcnas
Anchadu

Infaycn

Tathe
Lorat

PŘEDCHRA

...a tak jsem konečně tu a ty chceš slyšet ten příběh. Mluví-li básník s jiným básníkem o pravdě, jakou naději pravda má? Zeptám se tě tedy. Nalezneš vzpomínku ve smyšlence? Nebo spíš smyšlenku ve vzpomínce? Co se sklání v poddanství před tím druhým? Má být velikost poměřována pouze podrobnostmi? Možná, pokud podrobnosti vytvoří úplný útek světa, pokud nejsou témata ničím víc než složeninou seznamů dokonale uspořádaných a bezchybně podaných. A pokud bych poklekl před smyšlenkou, jako by to byla vzpomínka proměněná v dokonalost.

Vypadám snad jako muž, který by poklekal?

Neexistují žádné výjimečné příběhy. Nic, co je jedinečné, nestojí za vidění. Ale to my dva, ty a já, přece víme. My bychom mohli zaplnit tisícovku svitků líčením životů těch, kdo věří, že jsou zároveň začátkem i koncem, těch, kdo vměšťují souhrn vesmíru do dřevěných krabiček, které si pak strčí pod ruku – určitě jste je viděli procházet kolem. Mají někam namířeno, a ať je to kdekoli, určitě jsou tam zapotřebí, a pokud by se jim nepodařil dramatický příchod, určitě by to místo přestalo existovat.

Je můj smích cynický? Opuvrzlivý? Vzdychám a připomínám si opět, že pravdy jsou jako semínka skrytá v zemi, a pokud o ně budete pečovat, kdo ví, jaký divoký život z nich vyraší? Předpovídání je pošetilé, bojechtivé tvrzení dojemné. Ale všechny tyto důvody jsou již minulostí. Pokud jsme je vůbec kdy vyslovili, bylo to dávno, v jiném věku, kdy jsme my oba byli mladší, než jsme si mysleli.

Tento příběh bude jako sama Tiam, stvoření s mnoha hlavami. Je v mé povaze nosit masky a hovořit množstvím hlasů, i když ne vlastními ústy. Když jsem ještě měl zrak, dívat se jediným párem očí bylo utrpením, protože jsem věděl – cítil jsem v hloubi duše – že my s naším jednoduchým viděním si necháváme ujít většinu světa. Nemůžeme si

pomocť. Je to naše překážka v chápání. Možná pouze básník nelibě nese tento způsob života. Ale na tom nezáleží, to, nač si nevzpomínám, si vymyslím.

Neexistují žádné výjimečné příběhy. Život v osamění je životem spěchajícím ke smrti. Ale slepec nikdy nespěchá. On si cestu nahmatává, jak se patří na nejistý svět. Považuj mě tedy za metaforu účinnou skutečností.

Jsem básník Gallan a má slova budou žít věčně. Není to chvástání. Je to prokletí. Můj odkaz je budoucí zdechlinou, kterou budou obírat, dokud vše nepohlť prach. Až bude můj poslední dech dávno pryč, uvidíte, že tělo se stále hýbe, že se cuká.

Když jsem začínal, nepředstavoval jsem si, že svou poslední chvíli najdu tady na oltáři pod napřaženým nožem. Nevěřil jsem, že můj život je obětí; obětí pro nějakou větší věc, nebo platbou do rukou slávy a úcty. Nemyslel jsem si, že je nějaká oběť vůbec nutná.

Nikdo nenechá mrtvé básníky ležet v klidu. Jsme jako staré maso na jídelním stole. Přichází další chod, který se přetlačuje s tím, co z nás zbylo, a dokonce i bohové si zoufají, zda se jim podaří tu spoušť uklidit. Nicméně mezi básníky jsou pravdy, a my oba dobře známe jejich cenu. Jsou to chrupavky, které donekonečna přežíváme.

Anomandarida. Jak smělý titul. Ale vezmi si tohle: nebyl jsem vždycť slepý. Není to jenom Anomanderův příběh. Můj příběh se nevejde do malé krabičky. Vlastně, on je v tom možná až úplně poslední. Muž postrkovaný zezadu tolika rukama půjde jen jedním směrem bez ohledu na to, co si sám přeje.

Také je možné, že mu nedělám dostatečnou čest. Mám k tomu své důvody.

Ptáš se: kde je v celém příběhu moje místo? Není nikde. Příklad do Charakanas, sem do mých vzpomínek, do mého výtvoru. Projdi se Portrétovým sálem, mou tvář nespátríš. Takové to je, být ztracený v samotném světě, který tě stvořil, který uchovává tvoje tělo? Sdílíš ve svém světě můj úděl? Bloudíš a žasneš? Lekáš se vlastního stínu, či se probouzíš do otřásající nevíry, nechceš se smířit s tím, že to je všechno, co jsi, s neradostnými vyhlídkami, oloupený o svou ctižádost?

Nebo projdeš kolem, s jistotou dodávanou zamračeným výrazem, a neseš opravdu moc pěknou krabičku...

Jsem snad jediná ztracená duše na světě?

Neměj mi ten úsměv za zlé. Ani já se nevejdu do té malé krabičky, jakkoliv to budou mnozí zkoušet. Ne, lepší bude mě rovnou vyhodit, pokud toužíš po klidu v duši.

Stůl je přeplněný, hostina nekonečná. Připoj se ke mně mezi ubohý-

*mi zbytky a přebytky. Obecenstvo je hladové a jeho hlad nemá konce.
A za to jsme vděční. A jestli jsem mluvil o obětech, lhal jsem.*

*Dobře si zapamatuj příběh, který vyprávím, Rybáři kel Tate. Pokud
pochybiš, tvůrci seznamů tě snědí zaživa.*

ČÁST JEDNÁ

V těchto darech se podoba
zbožného obdivu nabízí

KAPITOLA JEDNÁ

Bude mír.

Slova byla vytesána do kamenného překladu ve starobylém jazyce Azathanai. Otesané hrany vypadaly čerstvé, nedotčené větrem či deštěm, a díky tomu mohly vypadat stejně svěže a nevinně jako prohlášení samotné. Svědek postrádající gramotnost by viděl pouze vášnivost kameníkovy ruky, ale je jistě spravedlivé říct, že nevdělanci postrádají smysl pro ironii. A přece, jako domácí pes, který čichem pozná pravou povahu hosta, nechápající svědek neprozradí nic, když přijde na jemné pravdy. Proto surové poškození přední strany čedičového překladu zůstávalo působivým a výmluvným pro neznalé, zatímco čerstvost tesaných slov přiměla k zastavení ty, kdo jim porozuměli.

Bude mír. Přesvědčení je kamennou pěstí v jádru všech věcí. Jeho podobu vytvářejí jisté ruce, odpad je rychle smetem z dohledu. Je budováno tak, aby vydrželo, aby odolalo výzvám, a když je zahráno do kouta, bojuje beze cti. Neexistuje nic strašnějšího než přesvědčení.

Všeobecně se věřilo, že v Draconské držbě se nenajde nikdo z azathanajskou krví. Vlastně městský stát Kurald Galain s výjimkou kameníků a stavitelů, povolanych k nějakému úkolu či troulalému podniku, navštívilo za celou dobu jen pár těchto znuděných tvorů ze zemí za Rozlehlou samotou. Pán držby však nebyl muž vítající otázky ohledně osobních zálib. Pokud azathanajské ruce vytesaly na práh velkého domu držby nejasná slova – jako kdyby měla ohlašovat nový věk s příslibem nebo naopak hrozbou – byla to čistě věc pána Dracona, chotě Matky noci.

V každém případě bývala držba poslední dobou jen zřídka domovem svého pána, když nyní stál po boku Matky noci v Charkanaské citadele, a tak se jeho nečekaný návrat po rychlé noční jízdě okamžitě stal zdrojem znepokojení i šeptem šířených klepů.

Dusot koňských kopyt se blížil slabým světlem vycházejícího slunce – světlem v držbě vždy tlumeným blízkostí srdce moci Matky noci – a ten zvuk sílil, až produněl bránou na nádvoří, kde rozsypal rudý jíl ze silnice. Válečný oř Calaras, krk prohnutý, otěže pevně držené v pánově pěsti, se zastavil. Hruď se mu dmula a po hladké černé šiji a prsou mu stékala pěna. Při tom pohledu se přibíhající podkoní zarazili.

Mohutný muž ovládající toto pozoruhodné zvíře sesedl, otěže nechal viset a beze slova zamířil do domu. Čeleď mu utíkala z cesty jako vyplašené slepice.

Na pánově tváři se nezračil ani náznak emocí, ale to byla věc známá, a nikoliv nečekaná. Draconus na sobě nikdy nedával nic znát, a právě tato tajemnost v jeho tak tmavých očích byla zdrojem jeho síly. Jeho podobizna, namalovaná vynikajícím malířem Kadaspalou z rodu Enes, visela na čestném místě v Portrétovém sále Citadely, a byla to vskutku ruka génia, když se jí podařilo zachytit Draconův nepoznatelný vzhled, náznak čehosi pod dokonalostí tistejských rysů, prohlubující se pod důkazem jeho čisté krve. Byl to obraz muže, jenž je králem ve všem kromě jména.

Arathan stál u okna Staré věže od chvíle, kdy zvon ohlásil otcův předčasný návrat. Díval se, jak Draconus vjíždí na nádvoří. Jeho očím nic neuniklo a ruku měl zvednutou, jak si okusoval kůžičku a nehty – špičky prstů měl zarudlé a znečitlivělé, opuchlé od věčných slin, a občas mu krvácely a v noci zašpinily povlečení. Studoval Draconovy pohyby, když obr sesedl, lhotejně přenechal Calarase štolbům a zamířil ke vstupním dveřím.

Dvouposchodová věž ovládala severozápadní nároží velkého domu. Hlavní vchod byl napravo a z horního poschodí nebyl vidět. V takovýchto chvílích byl Arathan napjatý, zadržoval dech a všemi smysly se připravoval na to, kdy jeho otec překročí práh a došlápne na kamennou dlažbu vstupní haly. Čekal na změnu atmosféry, na chvění v prastarých zdech stavby, dunění hromu vyvolané pánovou přítomností.

Jako vždy se nestalo nic. A Arathan nevěděl, jestli je to selhání z jeho strany, nebo je otcova moc uzavřená v působivém těle a za neomylnými očima, ovládaná vůlí hraničící s dokonalostí. Předpokládal, že správná je první možnost – často viděl, jak reagují ostatní, vysoce urození mhouřili oči, níže postavení couvali a občas se jedna a tatáž osoba pokoušela o obojí zároveň. Dracon se všichni báli z důvodů, které Arathan nechápal.

Popravdě, nečekal od sebe v této věci víc. Nakonec byl syn z levého boku, dítě zrozené z matky, kterou nepoznal a ani neznal její jméno. Za celých svých sedmnáct let pobýval v jedné místnosti se svým otcem asi tak dvacetkrát, určitě ne častěji, a Draconus ho ani jednou neoslovil. Neměl výsadu jít do hlavního sálu. Měl soukromé učitele a šermovat se učil spolu s domovojskými rekruty. Dokonce ve dnech a nocích poté, co se málem utopil, když o své deváté zimě propadl ledem, se o něj staral léčitel stráží a nenavštívil ho nikdo kromě jeho tří mladších polosester – trojice kulatých, vykulených obličejů – které vzápětí s pištěním utekly.

Celá léta vedla jejich reakce při jeho spatření Arathana k názoru, že je nevysvětlitelně ošklivý, a z tohoto přesvědčení si začal nejdříve zakrývat rukama obličej a brzy mu líbání konečků vlastních prstů posloužilo jako veškerá doteková útěcha, jakou potřeboval. Už se nepovažoval za ošklivého. Byl prostě... obyčejný, nikomu nestál za povšimnutí.

I když o jeho matce nikdy nikdo nemluvil, on přesto věděl, že mu dala jméno. Otcův vkus v takovýchto věcech byl mnohem krutější. Myslel si, že si pamatuje matku svých nevlastních sester, zádumčivou, mohutnou ženu se zvláštním obličejem, která krátce po odstavení děvčat, jež porodila, buď zemřela, nebo odešla, ale pozdější poznámka učitele Sagandera naznačovala, že žena, na niž si pamatoval, byla kojná, čarodějka Psích běžců, žijících za Samotou. Přesto ji rád považoval za matku dívek, příliš laskavou, než aby jim dala jména, jaká nyní nosila – jména, která podle něj poutala každou sestru jako kletba.

Zášť. Závist. Zloba. Byly jeho nepravidelnými návštěvnicemi. Přelétavé jako ptáčci, které zahlédl koutkem oka. Šeptaly si v koutech na chodbách a za dveřmi, když tudy procházel. Očividně ho považovaly za zdroj skvělé zábavy.

Nyní, v prvních letech dospělosti, se Arathan považoval za vězně nebo možná rukojmí tradičního způsobu uzavírání spojení mezi většími domy a držbami. Nepatřil k rodině Dracons. I když se nikdo nikdy nenamáhal jeho původ skrývat, samotný fakt, že je všem lhostejný, jen zdůrazňoval jeho bezvýznamnost. Sémě se může rozlít, kam se mu zachce, ale otec se musí podívat dítěti do očí, aby ho uznal za vlastní. A to Draconus udělat nehodlal. Kromě toho v sobě měl málo tistejské krve – neměl světlou pleť ani výšku a jeho oči, i když tmavé, postrádaly rtuťovitou nevyhraněnost čistokrevných. V těchto ohledech na tom byl stejně jako sestry. Kde tedy byla krev jejich otce?

Skrývá se. Nějak se ukrývá hluboko v nás.

Draconus ho neuznal, ale podle Arathana to nebyl důvod k lítosti. Jakmile pomine dětství, je třeba se setkat s vnějším světem a vůlí cele závislou na vlastních zdrojích si v něm vydobýt místo. Tvarování světa, jeho osnovy a útku, odpovídá síle té vůle. Takto je kuraldgalainská společnost skutečnou mapou nadání a způsobilosti. Alespoň tak mu to skoro denně opakoval Sagander.

Ani na nádvoří Citadely, ani ve vesnicích marky nemohlo dojít k žádnému přetvařování. Nevýrazní a neschopní neměli kde schovat svá selhání. „*Toble je přirozená spravedlnost, Arathane, a tak je v každém ohledu nadřazená spravedlnosti, řekněme, Forulkanů nebo Jagbutů.*“ Arathan neměl důvod mu nevěřit. Tento svět, tak působivě mu vnucovaný učitelem, byl jediný, jaký kdy poznal.

A přece... pochyboval.

Na točitém schodišti za ním zapleskaly sandály a Arathan se překvapeně otočil. Tuto věž si dávno zabral pro sebe a ustanovil se pádem jejích zaprášených pavučin, stínů a ozvěn. Pouze tady mohl být sám sebou, nikdo mu neodstrkoval ruku od úst a nevysmíval se poraněným prstům. Nikdo ho tu nenavštěvoval. Když se blížil čas jídla či výuky, zavolal ho zvon. Dny a noci odměřovalo jeho tlumené odbíjení.

Kroky se blížily. Arathanovi se rozbušilo srdce. Odrhl si ruku od úst, otřel si prsty do haleny a zadíval se na ústí schodiště.

Postava, která se objevila, ho polekala. Jedna z jeho sester, ta nejmenší – *poslední z lůna* – s tváří zrudlou námahou, lapající po dechu. Upřela na něj tmavé oči. „Arathane.“

Ještě nikdy ho neoslovila. Nevěděl, jak reagovat.

„To jsem já,“ upřesnila a vykulila oči jakoby v hněvu. „Zloba. Tvoje sestra Zloba.“

„Jména by neměla být kletbou,“ opáčil Arathan bez přemýšlení.

Pokud ji jeho slova ohromila, jedinou známkou toho byla mírně nakloněná hlava, když si ho prohlížela. „Takže nejsi takový prostáček, jak tvrdí Závist. Dobře. Otcí se... uleví.“

„Otcí?“

„Jsi povolán, Arathane. Hned – mám tě za ním přivést.“

„Za otcem?“

Zamračila se. „Ona věděla, že se budeš schovávat tady jako ruducha v díře. Prý jsi jenom natvrdlý. Jsi? Má pravdu? Jsi ruducha? Ona má vždycky pravdu – nebo ti to tak aspoň řekne.“ Přiskočila blíž, popadla ho za levé zápěstí, vydala se ke schodům a jeho táhla s sebou.

Nevzpíral se.

Zavolal si ho otec. Nenapadal ho pro to jediný důvod.

Chystá se mě vyhnat.

Cestou po schodišti kolem nich vířil prach, a klid tohoto místa jako by byl narušen. Ale prach se brzy znovu usadí a prázdnota se vrátí jako vyhoštěný král na svůj trůn. Arathan věděl, že tuto říši už nikdy víc nenaruší. Byla to hloupá domyšlivost, dětinská hra.

„Podle přirozené spravedlnosti, Arathane, se slaboší nemůžou skrývat, pokud jim tuto výsadu nepovolíme. Pochop, je to výsada, za níž by slaboší měli být navěky vděční. Silní můžou kdykoliv mávnout mečem a ukončit slabochův život. Toto bude dnešní lekce. Trpělivost.“

Ruducha v díře – život zvířete je trpěn, dokud jeho přítomnost nezačne být na obtíž, a pak jsou do podzemního tunelu vypuštěni psi, do doupěte, a někde pod zemí je ruducha roztrhána na kusy. Nebo vyhnána ven, před čekající oštěpy a meče dychtící vzít jí život.

V každém případě si zvíře očividně neuvědomuje výsady, jakých se mu dostává.

Všechny lekce, které Sagander používal, kroužily jako vlci kolem slabosti a správného místa těch, kdo jsou jí postižení. Ne, Arathan nebyl prosáček. Chápal to až příliš dobře.

A jednoho dne ještě Dracona zraní nějakým prozatím nepředstavitelným způsobem. *Otče, myslím, že jsem tvou slabinou.*

Zatímco spěchal za Zlobou, která ho pevně držela za ruku, tu druhou zvedl a kousal.

Správce zbraní Ivis čekal přede dveřmi a otíral si pot z čela. Povolání přišlo, když byl ještě v kovárně, kde železný mistr učil, jak brousit překládané ostří. Ti s hustskou krví prý znají železo, jako by jeho roztavený proud sáli z matčina prsu, a Ivis o tom nepochyboval – kovář byl zručný, skvělý zbrojník, ale Ivisovi kolovala v žilách hustská krev z otcovy strany, a i když se považoval skrz naskrz za vojáka, vadné ostří slyšel, když teprve čepel vyjžděla z pochvy.

Železný mistr Gilal to vzal dobře, i když se to pochopitelně nedalo poznat. Sklonil hlavu a mumlal omluvy, jak se slušelo na jeho nižší hodnost, a když Ivis odcházel, slyšel, jak huláká na své tovaryše – nikdo z nich nebyl za to vadné ostří v žádném případě zodpovědný, protože konečná stadia přípravy čepele byla vždy výhradně v rukou železného mistra. Ivis podle jeho tirády poznal, že od železného mistra k němu žádný jed nepoteče.

Zatímco čekal před pánovou taktickou komnatou, říkal si, že pot v očích je dědictvím čtyř výhní v kovárně, kde byl vzduch zkažený žářem a kovem, uhelným prachem a kouřem a zoufalou snahou kovářů potýkajících se s každodenními úkoly.

Propast ví, že kovárna nebyla žádná manufaktura, a přece dokázala poslední dva měsíce působivě rychle vyrábět zboží, takže žádný z nových rekrutů, kteří přicházeli do velkého domu, nezůstal beze zbraně a zbroje dlouho. O to byl jeho úkol snazší.

Nyní se ale pán nečekaně vrátil a Ivis v duchu pátral po možné příčině. Draconus byl uvážlivý, ne náchylný k ukvapenému jednání. Měl trpělivost jako kámen, ale všichni věděli, jak je nebezpečné mu zkřížit cestu. Něco ho přivedlo zpátky do velkého domu a po celonoční jízdě nebude právě v nejlepší náladě.

A nyní to povolání, načež ho nechali čekat za dveřmi. Ne, nic z toho nebylo normální.

Po chvíli zaslechl kroky a dveře se otevřely. Ivis před sebou uviděl domácího učitele Sagandera. Starý učenec vypadal jako někdo, kdo se vyděsil a stále ještě se to snaží překonat. Podíval se Ivisovi do očí a kývl. „Kapitáne, pán tě teď přijme.“

To, a nic víc. Sagander se protáhl kolem něj na chodbu. Pohyboval se, jako kdyby během chvilky zestárl o půl tuctu let. Při té představě si Ivis vynadal. Učitele, který každé ráno zaspal a často chodil pozdě spát, vídal zřídka – nebyl důvod si myslet cokoliv jiného, než že je Sagander jen znepokojený časnou schůzkou a pochopitelně je ztuhlý, jak už starci brzy ráno bývají.

Ivis se nadechl, aby se uklidnil, a vstoupil do komnaty.

Starý titul místnosti získal nový význam, jenomže tažení z minulých desetiletí byla vedena proti cizozemskému nepříteli a tentokrát byly jediným nepřítelem vzájemně se vylučující ctižádosti držeb a větších domů. Pánova kovárna v kostnici byla v dnešní době pouze rozumným opatřením. Kromě toho nebylo nic neobvyklého na tom, že jako Choť Matky noci posílil stavy svých domovojů natolik, že se mu vyrovnala pouze Matka noc sama. Z nějakého důvodu nebyly ostatní držby vojenskou expanzí domu Draconus právě nadšené.

Politika Ivise nezajímala. Jeho úkolem bylo skromnou armádu vyvíčet.

Kulatý stůl vévodící místnosti byl vyřezaný z kmene tři tisíce let starého černodřevu. Pod silnou vrstvou jantarového laku byly vidět černočervené letorosty. Stůl sem před půl tisíciletím umístila zakladatelka domu jako připomínku neobyčejného vzestupu mezi větší domy. Po jejím náhlém skonu před deseti lety se správy rodinných držav ujal její adoptivní syn Draconus. Pokud byla Srelina ctižádost působivá, nebyla ničím ve srovnání s ambicemi jejího vyvoleného syna.

Na zdech nevisely portréty a těžké vlněné závěsy byly neobarvené. Byly tu pouze kvůli teplu, stejně jako vysoký běhoun na podlaze.

Draconus u stolu jedl chleba a zapíjel ho vinným stříkem. Kolem cínového talíře před ním se válelo několik svítek.

Když to vypadalo, že si jeho příchodu nevšiml, Ivis promluvil. „Pane.“

„Podej mi zprávu o jeho pokrocích, kapitáne.“

Ivis se zamračil a odolal nutkání znovu si otřít čelo. Kdyby se nad tím zamyslel, věděl by, co přijde. Nakonec, chlapec měl svůj rok. „Je přirozeně šikovný, můj pane, jak se sluší na syna svého otce. Ale zatím má slabé ruce – kvůli tomu zvyku hryzat si nehty má měkká bříška prstů, snadno zranitelná.“

„Je pilný?“

Draconus stále nevzhlédl, dál se věnoval jídlu.

„Při cvičení, pane? Těžko říct. Má v sobě jistou lehkost. Přes všechno, co s ním dělám, nebo když proti němu postavím nejlepší rekruty, on zůstává... nevzrušený.“

Draconus zabručel. „A tebe to rozčiluje, kapitáne?“

„Že jsem ho ještě pořádně nevyzkoušel? Ano, pane, to mě rozčiluje. Nemůžu s ním trávit tolik času, kolik bych rád, i když chápu nezbytnost vyššího vzdělání. Nicméně je toho hodně, co lze na jeho vyrovnanosti obdivovat, přestože je jako šermíř tak mladý.“

Pán konečně vzhlédl. „Opravdu?“ Narovnal se a odstrčil talíř s drobkami a kapkami vína. „Najdi mu slušný meč, nějakou lehkou drátěnou košili, rukavice a chrániče. A přílbici. Pak příkaz štolbům, ať mu připraví slušného válečného oře – vím, ještě se nenaučil jezdit na válečných ořích, tak ať není příliš svévolný.“

Ivis zamrkal. „Pane, pod nejistým jezdcem je svévolný každý kůň.“

Draconus pokračoval, jako by ho neslyšel. „Myslím, že klisnu, mladou, dychtivou upoutat Calarasovu pozornost.“

Dychtivou? Spíš vyděšenou.

Ivisovi se možná objevilo něco z jeho myšlenek ve tváři, protože pán se usmál. „Myslíš, že nezvládnu svého koně? Ach, a taky náhradního koně kromě válečného. Jednoho z chodců. Ať je to valach.“

Aha, takže se do Charkanas nevrátí. „Pane, bude to dlouhá cesta?“

Draconus vstal, a teprve teď si Ivis všiml stínů pod jeho očima. „Ano,“ a pak, jako by odpovídal na otázku, již Ivis nevyslovil, „a tentokrát pojedou se svým synem.“

Zloba ho za sebou táhla chodbou vedoucí k Taktické komnatě. Arathan ji znal pouze podle jména. Do otcovy oblíbené místnosti nikdy nezavítal. Odtáhl se, napjal spojení mezi sebou a svou sestrou.

Ta se otočila, tvář jí potemněla – a pak se najednou uvolnila

a pustila jeho ruku. „Jsi jako zajíc na podzim. Myslíš, že tohle chce vidět?“

„Ale já nevím, co chce vidět,“ ohradil se Arathan. „Jak bych mohl?“

„Copak jsi neviděl odcházet Zjizvence Ivise? Byl před námi – šel průchodem na nádvoří. Podal o tobě zprávu. Mluvil o tobě. A teď otec čeká. Aby se přesvědčil na vlastní oči.“

„Zjizvence?“

„To kvůli těm jeho jizvám –“

„To nejsou jizvy,“ namítl Arathan, „to je věk. Ivis Yerrthust bojoval ve forulkanské válce. Na ústupu hladověli – všichni. Od toho má ty vrásky.“

Zírala na něj, jako kdyby přišel o rozum. „Co se podle tebe stane, Arathane?“

„S čím?“

„Pokud se mu nebude líbit, co uvidí.“

Arathan pokrčil rameny. Ani takhle blízko otci – třicet kroků širokou chodbou a za dveřmi – pořád nic necítil. Vzduch se nezměnil, jako kdyby moc byla pouhou iluzí. Ta představa ho polekala, ale zatím se jí nehodlal věnovat. Tohle nebyla vhodná chvíle, aby zjistil, kam ho dovede.

„On tě zabije,“ prohlásila Zloba.

Zadíval se na ni a zachytil pobavený záblesk, nepatrný náznak úsměvu. „Jména by neměla být prokletím,“ řekl.

Ukázala do chodby. „On čeká. Nejspíš tě už nikdy neuvidíme, pokud nezajdeme za kuchyň – pod skluz, odkud padají okrájené kosti a vnitřnosti. Skončíš naporcovaný na Vraní hromadě. Nechám si pramínek tvých vlasů. Zavázaný. Ani z nich nevyperu krev.“

Protlačila se kolem něj a spěchala pryč.

Zjizvenec je kruté jméno. Zajímalo by mě, jaké jméno daly mně.

Upřel oči na dveře a vykročil. Jeho kroky vyvolávaly ozvěnu. Otec ho nezabije. To mohl udělat už dávno, a dnes k tomu nebyl žádný důvod. Žádné z Arathanových selhání nevrhlo špatné světlo na jeho otce. To mu Sagander opakoval pořád dokola. Nešlo o stín, protože sluneční světlo, jakkoliv bledé či slabé, nemohlo rozeznat pokrevní pouta a místo světla nebyla pronesena žádná slova, která by to změnila.

Přede dveřmi Arathan zaváhal, ořel si prsty a zaklepal železným kroužkem pod klikou. Tlumený hlas ho vyzval, ať vstoupí. Podivil se, že nemá strach, a s tím otevřel dveře a vstoupil do komnaty.

Ze všeho nejdřív ho zasáhl silný pach lanolinu a pak světlo, ostré a jasné, pronikající východním oknem, na němž byly otevřené okenice. Vzduch byl chladný, ale s postupujícím dopolednem se rychle ohříval.

Zbytky snídaně na obrovském stole mu připomněly, že ještě nejedl. Když konečně zvedl zrak k otci, zjistil, že ten ho upřeně pozoruje.

„Je možné,“ začal Draconus, „že si myslíš, že tě nechtěla. Celý život žiješ bez odpovědi na své otázky – ale za to se nebudu omlouvat. Ona věděla, že tě její rozhodnutí raní. Můžu ti jen říct, že ji to bolelo taky. Doufám, že jednou to pochopíš a že jí dokážeš odpustit.“

Arathan neřikal nic, protože ho nenapadlo nic, co by říct mohl. Díval se, jak jeho otec vstává ze židle, a teprve teď – když byl tak blízko – konečně ucítil sílu, jež z něj vyzařovala. Draconus byl vysoký a svalnatý, stavěný jako válečník, a přece v sobě měl půvab, který byl možná ze všeho nejpůsobivější.

„To, po čem toužíme, Arathane, a to, co musí být... no, je to vzácné objetí, tak vzácné, že ho nejspíš nikdy nepoznáš. Tu pravdu jsi žil. Nemůžu ti nic slíbit. Nemůžu říct, co tě čeká, ale teď máš svůj rok a přišel čas, aby ses ujal svého života.“ Na chvíli se odmlčel. Dál si Arathana prohlížel, ale tmavýma očima zalétl k jeho rukám jen jednou – Arathan se silou vůle snažil je neschovávat, nechal je u boků, tenké dlouhé prsty, s rudými špičkami. „Posaď se,“ přikázal Draconus.

Arathan se rozhlédl kolem a našel u zdi nalevo ode dveří židli s vysokým opěradlem. Došel k ní. Vypadala starobyle, oslabená věkem. Rozhodl se špatně – jenomže jediná další židle byla ta, na níž předtím seděl za stolem otec, a tím by se k němu otočil zády. Po chvíli se posadil, znepokojený tou starobylostí.

Jeho otec zabručel. „Přiznávám, že s kamenem si vedou lépe,“ prohlásil. „Nehodlám tě brát do Citadely, Arathane – a ne, moje rozhodnutí neřídí stud. V Kurald Galain roste napětí. Udělám, co bude v mé moci, abych usmířil truchlící skupinky mezi většimi domy a držbami, ale moje postavení je mnohem vratší, než si asi myslíš. Dokonce i větší domy mě stále považují za cizáka a příliš mi nedůvěřují.“ Narovnal se a střelil po Arathanovi pohledem. „Ale ty o tom moc nevíš, vid’?“

„Jsi choť Matky noci,“ poznamenal Arathan.

„Víš, co to znamená?“

„Jenom to, že si tě vyvolila, abys stál po jejím boku.“

Otec nepatrně přimhouřil oči, ale jinak jen kývl. „Toto rozhodnutí mě zjevně postavilo mezi ni a vysoce urozené držby – v nichž se všichni honosí tituly synů a dcer Matky noci.“

„Synů a dcer – ale ne rodem?“

Draconus kývl. „Přetvářka? Či prosazování neotřesitelné věrnosti? S každým žadatelem se vážky posunou.“

„Jsem pro tebe takový syn, pane?“

Otázka Dracona očividně zastihla nepřipraveného. Zapátral v Arathanově obličejí. „Ne,“ odpověděl nakonec, ale dál to nerozváděl. „Nemůžu zaručit tvoje bezpečí v Kurald Galain – dokonce ani v samotné Citadele. A nemůžeš ani očekávat nějakou věrnost od Matky noci.“

„To chápu, pane můj.“

„Musím se vydat na západ a ty mě doprovodíš.“

„Ano, pane.“

„Musím ji na chvíli opustit – dobře znám nebezpečí – a tak nebudu mít trpělivost, pokud cestou ztratíš odvahu.“

„Ovšem, pane můj.“

Draconus chvíli mlčel, jako by Arathanovu uvolněnou odpověď zvažoval. „Doprovodí nás Sagander,“ prohlásil nakonec, „bude pokračovat s tvým vzděláváním. Ale v této věci ti ho musím dát na starost – i když polovinu života toužil navštívit Azathanai a Jaghuty, příležitost zřejmě přišla skoro pozdě. Nemyslím si, že je tak slabý, jak si myslí. Ty mu budeš v každém případě k ruce.“

„Rozumím. Pane, bude správce zbraní Ivis –“

„Ne – jeho je zapotřebí jinde. Doprovodí nás branský seržant Raskand a čtyři vlastištěnci. Nebude to procházka. Pojedeme rychle s náhradními koňmi. Rozlehlá samota je nehostinná bez ohledu na roční dobu.“

„Pane můj, kdy odjždíme?“

„Pozítří.“

„Pane, hodláš mě nechat u Azathanai?“

Draconus přistoupil k otevřenému oknu. „Je možné,“ začal s pohledem upřeným na cosi na nádvoří, „že si myslíš, že tě nechci, Arathane.“

„Pane můj, není třeba se omlouvat.“

„Toho jsem si vědom. Teď běž za Saganderem, pomoz mu s balením.“

„Ano, pane.“ Arathan vstal, uklonil se otcovým zádům a vyšel z komnaty.

Cestou se mu podlamovaly nohy. Nevedl si dobře, ne při prvním setkání s otcem. Působil hloupě, naivně, zklamal muže, jenž ho zpłodil. Možná se stejně cítí všichni synové před svými otci. Ale čas buď běží, nebo stojí. A on nemohl změnit to, co se už stalo.

Sagander často mluvil o budování na tom, co tu již bylo předtím, a že je třeba dávat pozor neustále, při každém rozhodování. Dokonce i chyby něco málo nabízejí, říkal si Arathan. V případě potřeby mohl stavět ze zlomených klacků a omšelých kostí. Takové konstrukty jsou

možná slabé, ale on jim stejně mohl naložit jen málo. Byl syn z levého boku po neznámé matce a jeho otec ho posílal pryč.

Led je slabý. Těžko se na něm zachytit. Chodit tudy je nebezpečné.

Sagander si dobře pamatoval den, kdy chlapec málem utonul. Strašilo ho to, ale zvláštním způsobem. Kdykoliv se v jeho životě vyskytlo příliš mnoho otázek, kdykoliv se kolem něj stahovala tajemství světa, vzpomínal na ten led. Narušený zesponu ohavnými plyny stoupajícími ze silné vrstvy kravského odpadu pokrývajícího neživý rum starého lomu pod třiceti sáhy tmavé vody, po dnech nezvyklého tepla a následně třeskatého mrazu však led vypadal na první pohled dost pevný, avšak oči jsou slabé, nedokážou odlišit pravdu od lži. A i když se chlapec na hladký povrch vydal sám, Sagander cítil zádnost pod svými nohama – ne těma Arathanovými, tehdy to chladné, svěží ráno, ale sám pod sebou. A slyšel praskání a pak strašlivé zaprašštění, a málem se sám zřítíl, propadl se, když svět pod ním povolil.

Bylo to směšné. Měl být nadšený. Čekala ho tak pozdě v jeho životě cesta mezi Azathanai a dál k Jaghutům. Kde jeho otázky najdou odpovědi, kde se záhady vyjasní, všechny pravdy budou odhaleny a jeho duše konečně najde klid. A přece pokaždé, když v myšlenkách dobrušlil k onomu hrozícímu požehnání vědění, myslel na led. Vždycky se ho zmocnil strach, jak čekal, až to zaprašťí.

Věci by měly dávat smysl. Od jednoho konce k druhému, bez ohledu na to, z které strany se jeden rozhodne začít cestu, by mělo všechno pasovat. Úhledné pasování je dar řádu, důkaz řízení a následně mistrovského ovládní. Nesmířil by se s nepoznatelným světem. Záhady je třeba odchytat. Jako zuřivé vrašany, kteří se kdysi potulovali Černolesem: všechna jejich temná doupata byla odhalena, až se šelmy neměly kde schovat, a zabíjení bylo dokonáno. Nyní bylo možné procházet velkým hvozdem bezpečně, jeho neškodné ticho nenarušilo žádné vytí. Černoles byl poznáný. Bezpečný.

Pojedou k Azathanai a dál na jaghutskou odhan a možná dokonce do samotné Omtose Phellack, do Prázdného Města. Ale nejlepší ze všeho bude, že konečně uvidí první azathský dóm a možná si dokonce i promluví se staviteli, kteří mu slouží. A do Kurald Galain se vrátí ověněn slávou, se vším, co potřebuje jako palivo pro planoucí vzkříšení své pověsti učence, a všichni ti, kdo se od něj s opovržením odvrátili, se přiženou zpátky jako štěňata a on je moc rád přivítá – svou botou.

Ne, jeho život ještě zdaleka neskončil.

*Žádný led není. Svět pode mnou je pevný a bezpečný. Poslouchej!
Nic tam není.*

Kdosi zaklepal na dveře a Sagander na chvíli zavřel oči. Arathan. Jak mohl muž jako Draconus zplodit takové dítě? Ano, Arathan byl dost bystrý a podle všeho už Ivis neměl, co by ho ještě mohl naučit ohledně šermu. Jenomže takové dovednosti mají pramalou cenu. Zbraně jsou rychlým východiskem těch, kterým selže rozum nebo se bojí pravdy. Sagander dělal, co mohl, ale bylo zjevné, že přes svou chytrost je chlapec odsouzený k průměrnosti. Jaká jiná budoucnost se dá čekat u nechtěného dítěte? Zaklepání se ozvalo znovu. Sagander s povzdechem pozval Arathana dál. Slyšel, jak se dveře otevírají, ale neotočil se, dál si prohlížel předměty naskládané na stole.

Arathan k němu přistoupil a mlčky se díval na sbírku na stole potřísněném inkoustem. „Pán řekl, že musíme cestovat nalehko, pane.“

„Vím velmi dobře, co budu potřebovat, a tohle je naprosté minimum. Co vlastně chceš? Jak vidíš, mám plno práce – v ideálním případě bych potřeboval na přípravu tři dny, ale pán Draconus velí a já to musím zvládnout.“

„Pomůžu ti balit, pane.“

„A co tvoje věci?“

„Hotovo.“

Sagander frkl. „Budeš litovat své nedbalosti, Arathane. Přípravy je nutné důkladně promyslet.“

„Ano, pane.“

Sagander mávl rukou nad stolem. „Jak vidíš, dokončil jsem předběžný výběr. Vždycky měj na paměti, že mě nejspíš teprve na poslední chvíli před odjezdem napadne, co ještě přidat, a proto bude nutné ponechat v truhlicích volné místo. Předpokládám také, že se vrátím s mnoha artefakty a spisy. Upřímně, nevím, jak bys mi mohl pomoci, kromě toho, že ty truhlice odneseš dolů, a s tím budeš potřebovat pomoc. Nejlepší bude, když to udělají sluhové.“

Chlapec stále váhal. „Můžu pomoci udělat víc místa v truhlicích, pane,“ navrhl nakonec.

„Opravdu? A jak to uděláš?“

„Vidím tu pět lahviček s inkoustem, pane. Jelikož pojedeme rychle, nebude cestou moc času na psaní –“

„A co až dorazíme mezi Azathanai?“

„Oni budou jistě mít inkoust, pane, a budou velkorysí, zvlášť když půjde o tak vyhlášeného učence. Vlastně předpokládám, že budou stejně velkorysí, co se svitků, jehnětiny a vosku týče, stejně jako rámu, střívek a brků.“ Než mohl Sagander odpovědět, Arathan pokračoval: „A tyhle mapy – Kurald Galain – předpokládám, že to mají být dary?“

„Je zvykem –“

„I když mezi Azathanai a Tisteji panuje už delší dobu mír, takovéto mapy by mohly mít cenu pro další návštěvníky mezi Azathanai, ovšem z nesprávných důvodů. Pane, jsem toho názoru, že pán Draconus zakáže darovat mapy.“

„Výměna mezi učenci v zájmu vzdělávání nemá žádný důležitý vztah k obyčejným politickým záležitostem – odkud pochází ta tvoje nadutost?“

„Omlouvám se, pane. Asi bych se měl vrátit za naším pánem a zeptat se ho.“

„Zeptat se ho na co? Nebuď hlupák. Navíc nepředpokládej náhlé pozvednutí svého postavení jen proto, že jsi strávil chvíli s naším pánem. V každém případě jsem již došel k závěru, že mapy brát nebudu – zabírají příliš mnoho místa. Kromě toho, tyto kopie jsi dělal minulý rok ty, a provedení je přinejlepším podezřelá a v některých případech trestuhodné. Vlastně by to byly velice pochybné dary, neb jsou bezpochyby plně chybné. Chceš mi pomáhat, žáku? Nuže dobrá, zamysli se nad tím, co by byl vhodný dar.“

„Pro jednoho příjemce, či pro více, pane?“

Sagander se nad otázkou zamyslel a kývl. „Čtyři dary slušné ceny a jeden velmi cenný.“

„Ten velmi cenný bude určený pro Pána nenávisti, pane?“

„Samozřejmě! A teď běž, ale vrať se před zvoněním k večernímu jídlu.“

Když Arathan zamířil ke dveřím, Sagander se obrátil. „Ještě chvíli. Rozhodl jsem se omezit počet truhlic na dvě a jedna bude poloprázdná. Měj to na paměti s ohledem na dary.“

„Budu, pane.“

Vrzly dveře, jak je za sebou Arathan zavíral.

Sagander, podrážděný tím zvukem, opět upřel pozornost na výstroj na stole. Mapy odsunul stranou, jak mu překážely.

Nemyslel si, že má chlapec velkou nadějí najít vhodný dar pro Pána nenávisti, ale takhle se mu aspoň nebude plést pod nohy. Sagander si u něj všiml nového zvyku, i když měl problém ho přesně popsat. Něco ve způsobu, jakým Arathan mluvil, v otázkách, které kladl, a v masce nevinnosti na jeho tváři, když se ptal. Nejen nevinnosti, ale opravdovosti. Něco na tom bylo podezřelé, jako kdyby to nebylo skutečné.

Pro to, že se Sagander poslední dobou po každém rozhovoru s Arathanem cítil podrážděný, musel existovat nějaký důvod.

V každém případě tahle cesta vrátí kluka zpátky na jeho místo –

zase bude vykulený a vyděšený. Svět mimo dům a jeho pozemky je obrovský, nesmírný. Od té nehody ve starém lomu měl Arathan zakázáno vydávat se na venkov, a dokonce i při krátkých návštěvách dole ve vsi na něj někdo dohlížel.

Arathana čeká šok a to mu jenom prospěje.

Branský seržant Raskan si stáhl holínku a prohlížel si podrážku. Chodil tak, že si vždycky sešlapal podpatek zezadu, a právě tam se začaly splepené vrstvy kůže třepit. Když si všiml prvních známek, tiše zaklel. „Tyhle vydržely sotva půl roku. Dneska je už prostě nešijou jako dřív.“

Rint, vlastistračce sloužící sedm těžkých let, se opodál opíral o hradbu tvrze. S rukama založenýma na prsou vypadal jako kanec chystající se zahnat bachyni do lesa. Raskan si mrzutě povšiml, že má na nohou ošlapané mokasíny ze silné, tuhé henenové kůže. Velet Rintovi a dalším třem vlastistračcům nebude snadné, pomyslel si branský seržant. A vysloužit si jejich úctu bude nejspíš ještě těžší. Pravda, jedno závisí na druhém, ale bez úcty jsou povely plněny zdráhavě, přičemž obráceně to platit nemusí. Důkaz, že tituly a hodnosti, které kdysi bývaly zasloužené, jsou dnes mincemi na cinknutých vážkách, a on dokonce i za svou nízkou hodnotu vděčil tomu, že byl Ivis jeho bratranec, a sám ani pořádně nevěděl, jestli na to má.

„To ty kočičí hlavy, co po nich chodíš,“ prohodil Ville, sedící klidně nad schodištěm klesajícím dolů do zákopu vedle rampy vedoucí k bráně. „Na měkký půdě si je tolik neošlapeš. Tehdá v pohraničních válkách sem viděl spoustu vojáků pochodovat po silnicích, dorazili se zničenejma kolenama a holeněma v dlahách. Kdybysme měli chodit po kamení, měli bysme paznehty jako horský kozy.“

„Na to ale jsou boty s tvrdou podrážkou,“ poznamenal Galak vedle Villeho. „Kopyta na silnice. Prostě si ty škrpály podbij nebo okovej, jako se kovaj koně.“

„Cvoky ničej dláždění,“ namítl Raskan, „a moje povinnosti mě každou chvíli zavedou do domu.“

„Tu cestu by měly vydržet,“ poznamenal Rint a na vráscitém obličejí se mu vyloupl úsměv.

Raskan si ho chvíli prohlížel. „Takže ty jsi byl na západě, jo?“

„Ne moc daleko. Nikdo z nás. Tam v Samotě nic není, aspoň ne na týhle straně předělu.“

Čtvrtá a poslední z jemu přidělených vlastistračců konečně dorazila. Feren byla Rintova sestra, možná o pár let starší. Byla šlachovitá, kdežto její bratr byl tvrdý, a taky byla o něco vyšší. Měla lučičnická zápěstí s měděným chráničem na levé ruce, který nikdy nesundáva-

la – aspoň se to povídalo – a chůzí připomínala napůl kočku a napůl vlka, jako kdyby neustále měla těsně pod povrchem představu lovu či stopování. Oči měla zešikmené, což ukazovalo na krev odněkud na východ za Černolesem, ale musela být hodně řídká, protože u bratra nebylo skoro nic vidět.

Raskan se pokoušel představit si, jak tato žena vstupuje kdekoliv v říši do velkého sálu, aniž by urazila hostitele, ale nedokázal to. Patřila do divočiny. Ostatně její společníci taky. Byli drsní a necivilizovaní, ale jakkoliv působili kolem domu nepatříčně, Raskan dobře věděl, že jakmile nechají civilizaci za zády, situace se obrátí.

U vlastištěnců neměli žádné hodnosti. Místo toho tu fungovala jakási tajemná a záhadná hierarchie, a byla tak proměnlivá, jako by v každé chvíli okolnosti diktovaly, kdo bude velet. Na této cestě však budou okolnosti prosté: Raskan povelí všem čtyřem a společně budou zodpovědní nejen za bezpečí pána Dracona, ale i učitele a kluka.

Vlastištěnci budou vařit, spravovat, lovit, chystat a bourat tábor a starat se o koně. Tyto jejich sektě vlastní dovednosti bude pán využívat, protože chtěl jet rychle a bez trénu. Raskanovi dělalo starosti pouze to, že válečníci nepřísahali věrnost domu Dracons. Pokud měli v plánu zradu... ale zase, vlastištěnci byli vyhlášeni svou věrností. Drželi se stranou od politiky, a právě díky své neutralitě byli tak spolehliví.

Přesto, napětí v říši nikdy nebylo tak velké jako nyní, a zdálo se, že pán je v samém středu dění, ať si to přál, či nikoliv.

Raskan zamyšleně odvrátil zrak. Natáhl si botu a vstal. „Musím vybrat koně,“ prohlásil.

„Utáboříme se mimo pozemek,“ oznámil Rint, narovnal se a podíval se na sestru. Ta lehce přikývla, jako by odpovídala na nevyslovenou otázku.

„Ale ne na cvičišti,“ upozorňoval Raskan. „Potřebuju odpoledne posadit kluka na válečného oře.“

„Půjdeme na druhý konec,“ navrhl Rint a zvedl husté obočí.

„No dobře, i když Arathan nemá rád, když ho vidí moc očí.“

Feren prudce vzhlédl. „Myslíš, že se budeme posmívat pánovu synovi, seržante?“

„Parchantovi –“

„Jestli kluk nedostojí očekáváním svého otce,“ odsekla, „je to čistě pánova věc.“

Raskan se zamračil. Promyslel si její slova a zaškaredil se. „Arathana je nutný považovat za obyčejného rekruta, stejně jako vždycky. Pokud si zaslouží výsměch, proč ho šetřit? Ne, já se akorát bojím, že

by se mohl zranit, jak bude nervózní, a vzhledem k tomu, že vyrazíme už zítra, bych nerad pánovi hlásil, že kluk nemůže cestovat.“

Feren na něj ještě chvíli upírala své zvláštní oči, než se odvrátila.

Raskan promluvil tvrdším tónem. „Odted' berou všichni na vědomí, že já nemusím nikomu nic vysvětlovat. Kluka mám na starosti já, a jak to budu zvládat, do toho nikomu nic není. Jasný?“

Rint se usmál. „Naprosto, seržante.“

„Omlouvám se, seržante,“ dodala jeho sestra.

Raskan zamířil ke stájím a podpatky tahal po dláždění.

Bylo už pozdě odpoledne, když branský seržant nechal chlapce vyvést válečného oře ven z hlavní brány ke cvičišti. Trávník byl nenapravitelně rozdupaný od chvíle, kdy tady začali kopiníci cvičit obraty ve formaci s novou várkou koní. Plac byl podmáčený a pod drny byl jíl, takže půda byla zrádná – stejně jako by byla v bitvě. Každý rok ztratili dva až tři koně a stejně tolik vojáků, ale mnoho větších domů a držeb bylo podle jejich pána špatně vycvičených a vybavených, co se jízdního boje týče, a Draconus hodlal být v postavení, kdy bude tuto slabost moct využít, pokud by došlo na občanskou válku.

Občanská válka. Ta dvě slova se nikdo neodvážil vyslovit nahlas, přestože se na ni všichni připravovali. Bylo to šílené. Podle Raskana nebylo v celé té polízanici nic, co by se nedalo překonat. Co je vlastně ta moc, kterou se kdekdo snaží uchvátit? Kdo mezi všemi těmi hlupáky poletujícími po říšských dvorech by byl tak smělý a tak čestný, aby řekl *ano, tohle chci? Moc nad životem a smrtí tolika z vás, kolik jen bude možné. Copak si to nezasloužím? Nemám na to právo? Nemám si to tedy vzít?*

Ale Raskan byl jenom branský seržant. Neměl rafinovanou mysl Sagandera či pánů, dam a vysokých služebníků Kurald Galain. Očividně mu tady něco unikalo a hlavou se mu honily jen samé hloupé myšlenky. Na moci toho bylo víc, než chápal. On jenom věděl, že jeho život je opravdu v cizích rukou a že sice má nějakou možnost volby, ale nebyl dost chytrý ani moudrý, aby ji rozpoznal.

Chlapec jako obvykle mlčel, když vedl zdánlivě klidné zvíře po měkké, rozdupané půdě.

„Všimni si té vysoký zadní rozsochy, Arathane,“ vykládal Raskan. „Je vyšší, než na co jsi zvyklý, ale není tak vysoká, aby ti zlomila bederní páteř jako větvičku, když na ni narazíš. Lepší bude, když spadneš, než tohle. Pak aspoň budeš mít šanci, pokud přežiješ ten pád. Ne moc velkou, ale aspoň nějakou. S tím si teď ale nemusíš dělat

těžkou hlavu. Já ti to vysvětlím jasně: tohle je válečný oř a má jinou výstroj. Třmen je uzavřený, hruška ohnutá. V každém případě nebudeš v plný zbroji: pán má o tom jinou představu, a pokud bychom se mezi rodinami někdy srazili s nepřítelem na koni, objedeme je širokým obloukem. A navíc nejspíš přežijeme, když sesedneme, nebudeme tam ležet s polámanýma kostma, připravení, až nás rozpárou jako dobytek.“

Arathan během Raskanovy řeči sklouzl pohledem za něj na čtyři vlastiště sedící v řadě na jedné z klád, které ohraničovaly cvičiště. Seržant se ohlédl přes rameno, ale pak zase obrátil pozornost k chlapci. „Zapomeň na ně. Potřebuju a očekávám tvou plnou pozornost.“

„Ano, pane. Ale proč si postavili ty stany? Copak nejsou vítání v domě?“

„Tohle si sami vybrali, to je všechno. Jsou polodivocí. Nejspíš se už roky nekoupali. Teď se podívej na mě, Arathane. Tihle koně jsou ze zvláštního chovu. Nejde jen o velikost, ale taky o temperament. Většina koní se radši zabije, než by někoho z nás zranila – teda, nemyslím kousnutí nebo kopnutí nebo když se splašeně vzpínají a tak. To je jenom neúmyslný anebo špatná nálada. To si musíš zapamatovat. Tahle zvířata jsou ve srovnání s náma obrovská. Samotnou svou váhou nás můžou rozmačkat, rozdupat nás na kaši, na rudý maso a kousičky kostí. Ale oni to nedělají. Místo toho se nám podvolí. Nezkrocenej kůň je vyděšenej kůň, teda vyděšenej z nás. U zkrocenýho nahradí strach důvěra. Občas slepá důvěra. Pitomá důvěra. Tak to prostě chodí.“

Ale válečnej oř je jinej. Ano, pořád jsi jeho pán, ale v bitvě bojujete oba a bojujete jako partneři. Tohle zvíře je chovaný k tomu, aby nenávidělo nepřítele, a ten nepřítel vypadá úplně jako ty nebo já. Takže jak má v pranicí poznat rozdíl mezi přítelem a nepřítelem?“ Čekal. Všiml si, že Arathan zamrkal, když mu došlo, že otázka nebyla řečnická.

„Nevím.“

Raskan zabručel. „Dobrá, upřímná odpověď. Jde o to, že to vlastně nikdo neví. Ale ty zatracený zvířata se nikdy nezmýlejí. Prozradí jim napětí v jezdcových svalech, odkud přichází nebezpečí? Možná. Někdo si to myslí. Nebo mají možná pravdu Psi běžci, když říkají, že si duše vyměňují slova – duše jezdce a duše zvířete. Jsou spojený krví nebo tak něco. Nezáleží na tom. Ty musíš pochopit, že si spolu něco vytvoříte a nakonec budete potřebovat jenom instinkty. Poznáš, kam zvíře půjde, a ono pozná, kam chceš, aby šlo. Tak to prostě chodí.“

„Jak dlouho to trvá, seržante?“

Raskan viděl, jak se chlapci do očí vkrádá chladný výraz. „No, je

to skutečná výzva. Pro vás pro oba. Nemáme čas, kterej na to potřebujeme. Takže po dnešku uvidíme, jak to vypadá, jenom nečekej, že na tomhle koni pojeděš denně víc než lígu, dvě. Ale budeš ho víst a starat se o něj. Spousta lidí tvrdí, že z kobyly nemůže být dobrej válečnej kůň. Pán si myslí něco jinýho. Vlastně u nich spolíhá na přirozenej stádní pud. Draconus pojedě na hřebci, pánovi stáda. Chápeš, kam tím mířím?“

Arathan přikývl.

„Tak dobře, povol lonž. Je čas pracovat.“

Chlapec a zvíře dřeli celé odpoledne na lonži a pak bez ní, a Feren, sedící stranou na kládě s kolegy vlastiště, viděla vrstvu potu na černé srsti klisny. Když konečně branský seržant nařídil pánovu synovi, aby se obrátil zády, a klisna k němu z vlastní vůle došla, Galak zabručel: „Dobrá práce.“

„Neochotný přiznání,“ poznamenal Ville. „Měl jsem dojem, že slyším, jak v tobě něco prasklo, když jsi to říkal, Galaku.“

„Uniformy a boty s tvrdým podpatkem. Přiznávám, že tihle obyvatelé domů na mě moc velkéj dojem neudělali.“

„Je to jinej způsob,“ utrousil Rint. „Ani lepší, ani horší, akorát jinej.“

„V dobách, kdy byli v lese pořád ještě divočáci –“

„Když ještě byl les,“ přerušil ho Ville.

Galak pokračoval. „Při velkých honech mívali nadháněče a psy. V kusu lesa, kterej bys objel ani ne za tři zvonění. Jako kdyby měl kanec kam jít. Jako kdyby se nestaral jen o svoje věci, nesnažil se vyčenichat družku nebo tak něco.“

„Kam tím míříš?“ zeptal se Rint lakonicky jako vždy.

„Říkáš ani lepší, ani horší, akorát jiný. Já říkám, že seš velkorysej, možná dokonce falešnej. Jestli jim chceš připravit koberec, aby si mohli zatančit, posluž si. Viděl jsem, jak se teret přišla napít k potoku v ranním oparu, a po tvářích mi tekly slzy, protože byla poslední na celý lígy kolem. Neměla druha, jenom osamělej život a ještě osamělejší smrt, zatímco kolem se dál kácely stromy.“

Feren si odkašlala. Stále studovala chlapce, který nyní odcházel a klisna ho následovala jako věrný pes. „Války po sobě zanechávají pustinu. Viděli jsme to na hranici a tady to není jiný. Žár se přizene jako požár rašeliniště. Nikdo si ho nevšimne, dokud není pozdě. A potom už není kam utéct.“

Branský seržant kulhal za svými svěřenci zpátky k domu.

„Má milence,“ zavrčel Galak a ani nemusel dodávat *no a co?*

„Magie kolem ní je teď prý neproniknutelná,“ přemítal Rint. „Odo-

lává vůči veškerému světlu. Obklopuje ji, kamkoliv vstoupí. Máme královnu, kterou už nikdo nevidí, hádám možná kromě Dracona.“

„Proč myslíš?“ chtěl vědět Galak.

Feren frkla a ostatní se připojili tichým, suchým smíchem, dokonce i Galak.

Feren se po chvíli vzpamatovala. „Kluk je uzlíček nervů, a je se čemu divit? Z toho, co jsem slyšela, pro něj byl vlastní otec stejně neviditelný jako jeho nová milenka teď ve své Citadele.“

„Nedává to žádnéj smysl,“ potřásl Galak hlavou.

Feren se na něj překvapeně podívala. „Dokonalý smysl,“ opáčila. „Trestá chlapcovu matku.“

Její bratr zvedl obočí. „Ty víš, kdo to je?“

„Vím, kdo to není, a to stačí.“

„Teď tě nechápu,“ přiznal Ville rozpačitě.

„Galakova teret, Ville, chlemtá vodu z potoka, když se rodí den. Jenomže den se už vůbec nerodí, ne pro ni. Víš, že je vyřízená, víš, že ta laňka s něžnýma očima skončila. Kdo zabil jejího druha? Šípem, či okem? Někdo to udělal.“

„A pokud se ten vrah bude navěky svíjet v objetí chaosu,“ zasyčel Galak, „tak si to plně zaslouží.“

Ville se mračil. „To je dobrý, Galaku. Každých pár dní lovíme. Zabíjíme, když musíme, abysme přežili. Nijak se nelišíme od jestřába nebo vlka.“

„Jenomže my se od těch jestřábů a vlků lišíme, Ville. My známe následky svých činů, a to z nás dělá... ach, neznám to slovo...“

„Provinilce?“ navrhl Rint.

„Ano, to je to správný slovo.“

„Nespolíhej se na svědomí,“ pronesla Feren. Slyšela ve svém hlase hořkost a bylo jí to jedno. „To vždy pokleká před nezbytností.“

„A nezbytnost je často lží,“ dodal Rint a kývl.

Feren upírala oči na rozdupaný a rozbahněný trávník. Hmyz ve slábnoucím světlu kroužil a tančil nad loužičkami, které po sobě zanechala kopyta. Z mlází za cvičištem se ozývala večerní ptačí píseň a zněla podivně tklivě. Feren bylo trochu špatně.

„Neproniknutelná temnota, říkáš?“ ozval se Ville a potřásl hlavou. „To je divná věc.“

„Proč ne,“ opáčila Feren, „když je krása mrtvá?“

Území většího domu Dracons, rozdělené na poloviny řekou Dorsan Ryl, tvořila řada odlesněných kopců, desítky starých šachet, tři lesíky, které kdysi tvořily menší polesí, jediná vesnice s robotnými

rodinami, skromné pruhy políček ohraničené kamennými zídkami a několik hlubokých, zatopených lomů, kde se dařilo různým druhům ryb. Na občině se pásly ahmrydy s černou vlnou a dobytek, i když byla pastva chudá.

Tyto země vyznačovaly severozápadní hranici Kurald Galain a vedla sem jediná, špatně udržovaná, rozježděná silnice a jediný mohutný azathanajský most, protože většina dopravy vedla po Dorssan Ryl, kde ji zajišťovala řada tažných lan a rumpálů. Dokonce i tyto voly poháněné stroje během jarních záplav zahálely a hukot řeky byl slyšet i na tisíc kroků v každém pokoji většího domu.

Kopce přímo na západě a na severu tvořila hlavně žula vysoce ceněného druhu tmavé barvy s jemným zrnem, což byl jediný zdroj příjmů pro dům Dracons. Pánovým největším triumfem však – a možná největším zdrojem závisti a neklidu, než získal titul Choť Matky noci – byly jeho tajemné vazby na Azathanai. Jak byla původní galainská architektura smělá a vyzývavá a Citadela jejím nejkrásnějším klenotem, azathanajští kameníci neměli sobě rovna a nový Velký most v Charkanas toho byl dostatečným důkazem. Most daroval městu sám pán Draconus.

Myslitelům u dvora, tedy těm, kteří byli schopni rafinovanějších úvah, neuniklo symbolické gesto, jaké most představoval. Ale i to bylo dostatečnou záminkou k hořkosti, roztrpčení a ostouzení za jeho zády. Dívat se na výměnu darů bude chutnat trpce, když divák není ani dávajícím, ani obdarovaným. Tímto se poměruje postavení, avšak žádné vymezení nevydrží dlouho a vděčnost odteče jako dešť na kamení z jediného mráčku ve slunný den.

Pokud byla na masivních kamenech Velkého mostu vytesaná nějaká slova, byla dobře schovaná. Možná kdyby pod jeho obloukem zakotvila bárka a lodník použil jeden z mohutných kamenných kruhů, tak chytře zapuštěných, a pozvedl lucernu, mohl by najít řady a řady azathanajských písmen. Ale to je nejspíš jen představa a nic víc. Ti, kdo žili a pracovali na řece v Charkanas, se nemísili s urozenými ani s umělci, malíři a básníky, a to, co viděli, byla pouze jejich věc.

Snili o míru, ti ušmudlaní muži a ženy s podivným přízvukem, když ve svých plavidlech proplouvali nad hlubokými černými vodami? A když se vydávali za město tam, kde byly břehy ohlazené a bahno podél něj černé, uctívali ten polibek země a vody a báli se toho, co přijde?

A uměli jsme si – ach bohové, uměli jsme to vůbec – představit krev, kterou naším jménem obětují?

Bude mír.

KAPITOLA DVĚ

Svíce barvily vzduch dozlatova a změkčovaly bledé sluneční světlo proudící dovnitř vysokými, úzkými okny. Dvě desítky byly upevněné v nejrůznějších držácích – tolika, kolik se jich našlo v nepoužívaných komnatách tvrze – a víc než polovina už dohořívala a plamínky blikaly a vysílaly vzhůru proužky černého kouře. Opodál stál na stráži sluha, připravený vyměnit další, která se vzdá života.

„Vidíš, jak je jeho vize geniální,“ mumlal Hunn Raal potichu a vzápětí koutkem oka zachytil mladého Osserka, jak opatrně přikyvuje. Vůbec mluvit bylo riskantní. Muž projíždějící ježatými štětci pigmenty na paletě a bodající do dřevěné desky před sebou byl vyhlášený svou prchlivostí a atmosféra byla již tak dost najpatá, avšak Hunn považoval svou poznámku za poklonu dostačující k tomu, aby uhasila jakékoliv možné podráždění, které by snad Kadaspala mohl kvůli vyrušování pocítit.

Osserk očividně nebyl připravený za daných okolností riskovat byť jen tlumený souhlas. Tohle pochází z toho, když mladý muž ještě nemusel svou odvahu vyzkoušet. Pochopitelně to nebyla Osserkova vina. Ne, vina – a může pro to existovat jiné slovo? – ležela výhradně na otcových bedrech. Osserkův otec byl muž, který tu strnule seděl ve zdobeném šatu, z jedné strany zalitý světlem svíc, druhou ve stínu, zádumčivou a zachmuřenou, což odpovídalo jeho kazící se náladě.

Kadaspala možná byl nejvyhledávanějším portrétistou v celé Kurald Galain, vyhlášený geniálním talentem a nechvalně proslulý netrpělivostí se svými objekty, když tvořil, ale ani on se nevyrovnal muži sedícímu na černodřevové židli s vysokým opěradlem, pokud by křehká trpělivost Vathy Urusandera konečně povolila. Brokátová parádní uniforma byla vynálezem vhodným pro oficiální návštěvy Citadely a jiné slavnostní příležitosti, ale v době, kdy sloužil jako velitel legií, byl Urusander doslova nerozlišitelný od nejobyčejnějšího

vojáka kohorty. Kuraldská legie se nyní nazývala Urusanderova legie, a byl pro to dobrý důvod. Ač se Urusander narodil v menším domě, rychle získal povýšení během hrozných prvních měsíců forulkanské války, kdy bylo při prvních zrádných úkladných vraždách a následně během porážek na bitevním poli zlikvidováno celé nejvyšší velení.

Urusander zachránil Tisteje. Bez něj, jak Hunn Raal dobře věděl, by byla Kurald Galain padla.

Následující kariéra, tedy celé tažení, kdy byli Forulkanové zatlačeni zpět a trestná výprava proti Džhelarkanům hluboko do země na severozápadě, přinesla Urusanderovi povýšení na legendární úroveň, což ospravedlňovalo dnešní opožděnou scénu v horní komnatě nejnovější věže tvrze, kde v průvanu dosud poletoval prach po sekání kamene. Přítomnost Kadaspaly z domu Enes byla sama o sobě působivým důkazem Urusanderova vyzdihovaného postavení. Kopie tohoto portrétu bude viset na zdi Vnitřní cesty v charkanaské Citadele vedle urozených Tistejů, doposud živých i dávno mrtvých.

Nicméně muž, sedící v křiklavé uniformě se všemi vojenskými dekoracemi, mohl každou chvíli roztřístit ten dokonalý obraz odhodlané důstojnosti. Hunn Raal potlačil úsměv. On ani Osserk to nemohli přehlédnout, třebaže Kadaspala pracoval dál, ničeho si nevšiml, ztracený ve vlastním světě šíleného spěchu. Urusander úplně znehybněl – a umělec to bezpochyby považoval, pokud si vůbec něčeho všiml, za vítězství své vůle nad vzdorovitým objektem.

Hunna zajímalo, jestli Osserk promluví, aby přehradu ucpal, než praskne – nebo se stáhne, jako to dělal většinu svého chráněného života, aby se pak přerazil ve snaze uklidnit každého, koho by mohla otcova tiráda urazit. Hunn by rád zůstal stranou a jen se díval, ale k čemu by to bylo dobré? Horší bylo, že by si Kadaspala mohl po takových urážkách sbalit barvy a štětce, odejít a už se nikdy nevrátit.

Hunn Raal byl přítomen z určitého důvodu. Copak téměř nezemřel, když zachytil asasinův nůž určený Urusanderovi? No, bude muset čepeli do rány vstoupit znovu. Odkašlal si. „Dobrý uměleče, denní světlo slábne –“

Kadaspala – jen o málo starší než Osserk – se ke starému vojákovvi prudce otočil. „Ty zatracený hlupáku! Světlo je *dokonalé*! Právě v této chvíli, copak to nevidíš?“

„I tak, a v tomto se, pane, klaním tvým zkušenostem. Nicméně musíš pochopit, že pán Urusander je voják, který za svou kariéru utřil mnoho ran. Častokrát krvácel při obraně Kurald Galain a získal pro nás všechny mír, který jsme brali za zaručený. Víím, že já sám bych nevydržel sedět tak dlouho, jako sedí dneska on –“

„O tom nepochybuju,“ odsekl Kadaspala. „Ani o tom, že tvůj psí ksicht nebude nikdy zdobit zeď, leda jako vycpaná trofej.“

Hunn Raal se uchechtl. „Hezky řečeno, pane. Ale to na věci nic nemění. Pán se potřebuje protáhnout, to je vše.“

Malířův kulatý obličej připomínal masku, která jako kdyby se měla každou chvíli vrhnout přímo na Hunna Raala. Pak se Kadaspala otočil a odhodil štětce. „Co je vůbec světlo? Copak nestačí, že nám ho všechno sebere Matka noc? A co portréty na Cestě? K ničemu!“ Vypadalo to, že mluví hlavně k sobě, a ostatní v komnatě, včetně Urusandera, ho v tom z mnoha důvodů nechali.

Pán se narovnal a zhlubka si vzdychl.

„Zítřka, můj pane Urusandere,“ prohlásil Kadaspala tónem, za jaký by si zasloužil výprask. „Ve stejnou dobu. A ty, sluho – víc svíček! Proklínám tmu, proklínám ji!“

Hunn se mlčky díval, jak pán odchází z místnosti. Vydal se boční chodbou na schodiště, po němž se dostane do svých soukromých komnat. Voják upoutal Osserkovu pozornost a kývl. S Urusandrovým synem za patami zamířil dolů po hlavním schodišti. Toto křídlo tvrže stále ještě čekalo na vybavení, takže procházeli prázdnými místnostmi a chodbami plnými ozvěny, než dorazili do hlavní haly, kde to, co Hunnovi kdysi připadalo jako honosné, nyní působilo rozedrané a omšele. Nástěnné koberce a stojany se zbraněmi byly očazené a otřískané po staletích bojů.

Ze starého hradu, který kdysi stával tady na vršku v samém srdci Neret Sorr, zbývalo jen málo. Většina trosek byla před sto lety rozebrána a znovu použita na stavbu Nového hradu a z rodů, které si kdysi činily nároky na tuto osadu a okolní území, se do hlíny vsákla i poslední kapka krve. Všeobecně se věřilo, že Urusandrova rodina byla zavázána věrností oné zmizelé šlechtě, od samého počátku to byli válečníci, avšak za šířením této legendy stál Hunn Raal. Tolik historie nebylo nic jiného než zející díry, které bylo zapotřebí vyplnit tím, co se hodilo nyní, a co bylo ještě důležitější, co se bude hodit v budoucnosti, až konečně pečlivě zasázené výmysly a polopravdy, pokud bude po jeho, přinesou ovoce.

Vyšli na nádvoří a přešli do stínů vrhaných tlustými, vysokými zdmi. Opodál vůz tažený volem dopravil surové železo před kovárnu a kovářovi tovaryši vykládali návrat. Vozka a ranhojič z tvrže si jich nevšimli a snažili se volovi vytáhnout klíště, které měl za levým uchem. Umíněnost klíštěte dokazovala krev stékající volovi po krku, zatímco dobytče nařikavě bučelo a kůže se mu vlnila, jak cukalo svaly.

„Kam jdeme?“ zeptal se Osserk cestou k Vyšší bráně.

„Dolů do města,“ odpověděl Hunn Raal. „Tvůj otec bude mít dnes u stolu špatnou náladu, pokud tedy vůbec přijde. Ještě nikdy jsem neviděl nikoho tak dychtícího odložit meč kvůli truhlici plné formul-kanských hliněných válečků – a navíc z poloviny rozbitých. Pokud snad ti bělolící hlupáci měli nějaký nápad, který by za něco stál, proti tistejské pomstě jim nebyl k ničemu.“

Osserk chvíli mlčel. „Za to může to jeho přetrvávající okouzlení, Hunne. Zákony vládnutí. Pevná společnost. Potřebujeme reformu, a důkaz toho je jasně vidět ve všech těch potížích, které se začínají líhnout.“

Hunn Raal zabručel a udělal obličej. „Draconus. Potíže, o kterých mluvíš, začínají a končí s tím povýšencem.“

Z Hunnovy strany to byla promyšlená poznámka, takže na Osserkův překvapený pohled nereagoval a prostě pokračoval dál. „Není tu žádná historie ani precedens. Rodina Dracons byla vždycky menším domem. A teď stojí jakýsi pochybný dědic její řídké krve po boku samotné Matky noci. To je hrozba a nemá nic společného s reformou. Ctižádost, Osserku, je jed.“

„No, můj otec to nedopustí.“

Hunn se v duchu usmál. Byl to vítězoslavný úsměv. „Přesně tak. Kdo by mohl lépe vládnout? Ona nepotřebuje žádného zatraceného chotě, ona potřebuje manžela.“

Vynořili se v první zatáčce vedoucí dolů do města. Takhle pozdě tu nebyl nikdo další, ale druhou zatáčku ucpaly káry mířící dolů. Tucet vozků zvedalo konec dlouhého vozu, aby ho vytočili.

„Jestliže je Draconus kmán,“ poznamenal Osserk, „je jím i můj otec.“

Hunn na tento postřeh čekal. „To není pravda. V prvních zmínkách o Neret Sorr stojí, že jméno vládnoucí rodiny bylo Vatha. A důležitější je, že ať je na odpočinku, nebo ne, Urusander velí legiím. Řekni mi jedno: jak dobře s námi zacházeli? Viděl jsi to sám, příteli. Bojovali jsme a mnoho z nás zemřelo a zvítězili jsme. Vyhráli jsme válku pro všechny v říši. A teď, no, nejradši by zapomněli, že jsme kdy existovali. Není to správné, jak se k nám chovají, a ty to víš.“

„Nepředstavujeme hrozbu pro šlechtu,“ odsekl Osserk. „Tak to není, Hunne Raale. Udržovat legie v plné síle je nákladné. Přání omezit aktivní službu –“

„A nás ostatní vyhodit na ulici,“ dodal Hunn Raal. „Nebo hůř, do lesů, abychom se snad pásli po boku odpíračů. A co když se Formulkanové vrátí? Nebudeme připravení, a pak nás nezachrání dokonce ani tvůj otec.“

Věci se odehrávaly podle určitého vzorce a Hunn Raal měl důvod, proč na nich pracoval. Zvláště na tomto mladém muži, nezkušeném synovi hrdiny, který, když mluvil o legiích, řekl *my*, jako by byly sny skutečností. Hunn chápal, co je zapotřebí, ale Urusander nebyl muž, který by se nechal zvíkat výzvami či argumenty. On se službou říši skončil, a pokud se jeho týkalo, zbytek života patřil odteď jen jemu. Zasloužil si to.

Pravdou však bylo, že říše potřebovala spasitele, a jediná cesta k otci vedla skrze jeho syna. Hunn Raal pokračoval: „Budoucnost není pro někoho jiného, i když bychom si to mohli myslet. Je pro nás. Tvůj otec to chápe na nějaké hlubší úrovni – pod tou šílenou forulkanskou posedlostí spravedlností nebo čím – ví, že bojoval za sebe a za tebe – za svět, který tě čeká. Jenže se raději schovává ve své pracovně. Je třeba ho vytáhnout ven, Osserku. To musíš pochopit.“

Zařadili se za káry hrkotající k další zatačce a Osserk se zatvářil ošklivě. Hunn Raal málem viděl ty tesáky hlodající v jeho hlavě. Popošel blíž a ztišil hlas. „Odmítl ti dát meč. Já vím. Aby tě udržel v bezpečí. Ale poslouvej, jakou bys měl v takhle omezené armádě asi tak šanci využít svůj výcvik? Říkáš, že chceš pochodovat po mém boku, a já ti věřím. Propast mě vem, byl bych hrdý, že tam jsi a že to uvidím.“

„K tomu nikdy nedojde,“ zavrčel Osserk.

„Legie tě chtějí. Vidí – a my tady to vidíme každý den – kolik z otce přešlo na syna. Všichni čekáme. Den, kdy se tvůj otec stane králem, Osserku, bude dnem, kdy bude muset skutečně opustit legie a ty zaujmeš jeho místo. Takovou budoucnost chceme my všichni. A věř mi, že na Urusanderovi zapracuju. Nakonec, nikdy by tě nenechal trénovat boj, pokud by chtěl, abys nedělal nic jiného než seznamy hliněných válců. Potřebuješ důstojnický patent, a my to zařídíme. To je slib.“

„To říkáš pořád,“ zamumlal Osserk, ale z jeho hněvu vyprchala síla.

Hunn Raal ho poplácal po zádech. „Říkám. A nyní se, příteli, půjdeme napít, co ty na to?“

„Ty a to tvoje pití.“

„Věř mi. Nakonec jde jen o to, co voják uvidí. Zjistíš to brzy. Hodlám se opít a ty mě budeš muset odnést domů.“

„Ne, pokud se já opiju dřív.“

„Tedy závod? Výborně!“

Hunn Raal si uvědomil, že v tom je cosi dojemného, když mladý muž touží po dobrém důvodu k pití, aby mohl sedět mlčky stranou a zírat na vzpomínky, které nechtějí odejít. Vzpomínat na padlé

přátele a křik umírajících. Popravdě, Hunn tohle nikomu nepřál, ale pokud se něco neudělá, aby se Urusanderův portrét stal skutečností, nakolik se jí stát mohl, dojde k občanské válce.

A legie budou polapené uprostřed.

Skutečnou ironií bylo, že Hunnova vlastní issginská pokrevní linie měla větší nárok na trůn než kdokoliv jiný včetně samotné Matky noci. Na tom však nezáleželo. Minulost byla něčím víc než jen prázdnými děrami. Občas byly díry zaplněné už dávno, každá pravda byla zakopaná hezky hluboko. A to bylo jen dobře. Jemu přece nešlo o sebe, že? Bylo to pro dobro říše. A i když ho to bude stát život, dosadí Urusandera na Černodřevový trůn.

V myšlenkách se vrátil k Draconovi. Bylo to jako náhlý výtrysk krve do noci, v prsou ho páčil vztek. Všeobecně se věřilo, že legie zůstanou stranou a hádek mezi šlechtou se nezúčastní. Jenomže to byl omyl. Hunn Raal na to dohlédne. Pokud by mělo napětí vybuchnout v otevřenou válku, bude Draconus čelit nejen synům a dcerám Matky noci, ale i Urusanderově legii.

Uvidíme, jak se vymluvíš z takové polízanice, Dracone. Uvidíme, kam tě potom zavede ta tvoje šílená touha po moci.

Město dole zahalila noc, avšak hostince na dně údolí zářily měkkým světlem lamp, žlutozlatým jako plameny svíc. Když se na ně Hunn Raal podíval, jeho žízeň se znovu probudila.

Kadaspala si látkou namočenou v alkoholu setřel poslední umínné barevné skvrny z rukou. Jak mu výpary vnikly do očí, zaslzel. Poslal sluhu pryč. Představa, že potřebuje někoho, aby mu pomohl převléknout se k večeři, mu připadala absurdní. Tajemství velkého portrétu spočívalo v tom, že se musel dívat předloze do očí jako rovný rovnému, ať už to byl velitel vojsk, či pasáček, který je ochotný položit život při obraně stáda ahmryd. Opovrhoval představou, že je někdo lepší či horší. Postavení a bohatství byly jen chatrnými rekvizitami předhazovanými osobám stejně nedokonalým a smrtelným jako všechny ostatní, a pokud měly potřebu se naparovat a natřásat, co by mohlo být dojemnější?

On nebude mít nikdy sluhu. Nechtěl žádnou umělou rekvizitu úcty. Každý život je dar – stačí se jen podívat do očí těm před sebou, kdykoliv, kterýkoliv den, aby to pochopil. Nezáleží na tom, komu ty oči patří. On uvidí pravdu a potom ji předvede tak, aby ji pochopili všichni ostatní. Jeho ruka nebude nikdy lhát.

Dnešní sezení bylo... odpovídající. Když si rozvrhoval dílo, přepadla ho špatná nálada. Věděl to. Netrpělivý byl však hlavně kvůli

sobě. Každý den byl příliš krátký, světlo příliš nevyzpytatelné a jeho zrak příliš bystrý, než aby neviděl vady svého díla – a ani sebevíc chvály diváků na tom nemohlo nic změnit. Hunn Raal bezpochyby považoval svoje poznámky za uklidňující, dokonce snad pochvalné, ale Kadaspala se musel silou vůle držet, aby tomu samolibému vojákovovi nevrátil štětec do oka. Vášeň, která se ho zmocňovala, když tvořil, byla temná a děsivá. Vražedná a ohavná. Takové hlubiny ho strašily, ale on s nimi nyní prostě žil, jako s nepřijemnou jizvou hyzdící jeho obličej či dolíčky na lících po prodělané nemoci.

Přesto ho velice znepokojoval rozsah tohoto rozporu. Že na jedné straně může věřit, že všechny životy mají stejnou cenu, která je nedozírná, a zároveň na straně druhé opovrhovat každým, koho znal.

Skoro každým. Existovaly vzácné výjimky.

Ta připomínka ho zarazila, začal vidět lehce rozmazaně. Věděl, že stačí málo. Záblesk vzpomínky, náhlý příval očekávání, že ji opět uvidí. Na jeho lásce k sestře Enesdii nebylo nic nepatřičného. Nakonec, byl umělec, který zná pravdu o kráse, a ona byla jeho definicí této ctnosti, od něžné duše po hladkou dokonalost těla.

Snil o tom, že ji namaluje. Byl to přetrvávající sen, utkvělý sen, přesto to nikdy neudělal a nikdy ani neudělá. Věděl, že bez ohledu na to, jak by se do toho ponořil, bez ohledu na to, jak velké má nadání, by ji nedokázal zachytit, protože to, co viděl, nebylo nezbytně k vidění – i když si nebyl jistý, protože si o tom neměl s kým popovídat.

Ten dobitý starý válečník Urusander mu nabízel vhodně ostrý kontrast. Muži jako on se malují snadno. Možná mají hloubku, ale pouze v jedné barvě, v jednom tónu. Postrádají veškerou tajemnost, a proto jsou tak výkonnými vůdci. Na té ničím nenarušené jedné barvě je cosi děsivého, co přesto ostatní uklidňuje, jako by to byl zdroj síly.

Někomu proměna do barvy na dřevě, obarvené omítky na stěně či dokonalé čistoty mramoru sluší. Existuje pak jako vnější i nejasná bytelnost, a právě tato vlastnost připadala Kadaspalovi tak krutá a obludná, protože hovořila o vůli světa. Věděl, že on sám taky jen hraje svou roli. Dodává důležitost jejich uchvácení moci.

Portrét je zbraní tradice a tradice je neviditelnou armádou obléhající současnost. A co je vlastně v sázce? O jaké vítězství usiluje? Snaží se zajistit budoucnost, která bude stejná jako minulost. S každým tahem štětce otevíral Kadaspala ránu proti všemu, co by chtělo zpochybnit stávající chod věcí. Bojoval s tím hořkým vědomím a zvrhle vázal své nadání na hradbu, jako by odmítal postupovat kupředu.

Litoval, že si to tak jasně uvědomuje, že ho nadání nezaslepuje vůči takovému nudnému přivlastňování. Jenomže nezaslepovalo.

Myšlenky se mu v hlavě převalovaly jako vždycky po takovém sezení. Lhostejně se oblékl a vydal se ven, aby povečeřel s pánem domu. Dojde k tomu dnes večer, kdy Urusander či Hunn Raal konečně nakousnou možnost malovat mladého Osserka? Kadaspala doufal, že nikoliv. Doufal, že tato chvíle nikdy nenastane.

Dokončí otcův portrét a uteče odtud. *Vrátí se domů, aby zase mohl vidět ji.*

Formální večeře ho děsily. Byly plné banálních vzpomínek na bitvy, hlavně od Hunna Raala, soupeřících s Urusanderovými každodenními objevy, kdy se nořil do záhadné idiocie Forkrulanů. Os-serk přitom otáčel hlavou jako napíchnutou na kolíku. Na pánově synovi nebylo nic, co by chtěl Kadaspala malovat, nebyla v něm k nalezení žádná hloubka. Za Osserkovými očima byla podložní skála, poničená tím, jak ji Hunn Raal neustále odsekával. Chlapcovým osudem bude zapomnění, pokud se ho nepodaří odebrat otcí a tomu takzvanému příteli. Zatím kombinace Urusanderových vysokých hradeb, zbudovaných kolem syna, a Raalova neustálého podkopávání jejich základů zanechávala Osserka ve skutečném nebezpečí. Pokud by něco způsobilo zhroucení jeho světa, docela dobře by ho to mohlo úplně zdrtit. Zatím ten čirý útlak mladého muže viditelně dusil.

Na tom však nezáleželo. Nic z toho nebyl Kadaspalův problém. Měl dost vlastních starostí. *Moc Matky noci roste a ona s tou mocí krade světlo ze světa. Jaká budoucnost čeká malíře, když bude všude jenom tma?*

S takovými neradostnými myšlenkami vstoupil do jídelního sálu. A zarazil se. Židle, na kterých čekal Hunna Raala a Osserka, byly prázdné. Pán Urusander seděl sám v čele stolu a prostor před ním byl pro jednu volný – nebyl tu jediný váleček z vypálené hlíny ani rozvinutý svitek s poznámkami, zatížený v rozích a očekávající, až si ho důkladně přečte.

Urusander seděl pohodlně, v jedné ruce číši opřenou o břicho. Vybledlé modré oči upíral na malíře s pronikavostí doposud nevídanou. „Dobrý Kadaspalo Enesi, posaď se, prosím. Ne, tady, po mé pravici. Dnes večer tu zřejmě budeme jen my dva.“

„Chápu, můj pane.“ Kadaspala zamířil ke stolu. Ve chvíli, kdy se usadil, se objevil sluha se sklenicí stejnou, jako měl pán. Kadaspala si ji vzal a podíval se do ní. Černovíno, nejvzácnější a nejdražší víno v říši.

„Díval jsem se na tvou práci,“ pokračoval Urusander.

„Opravdu, můj pane?“

Urusander nepatrně mrkl, což byla jediná známka jeho nálady a navíc nejasná. „Nejsi zvědavý na můj názor?“

„Ne.“

Pán se napil. Klidně mu přes rty mohla přejít odstátá voda, vzhledem k tomu, jakou změnu výrazu doušek vyvolal. „Lze, doufám, předpokládat, že publikum pro tebe něco znamená.“

„Znamená, můj pane? Ach, ano, znamená... do jisté míry. Ale pokud si představuješ, že toužím po nebeském chóru názorů, potom mě musíš považovat za naivu. Kdybych takovou odměnu vyžadoval, jako by to byla životodárná krev, umíral bych hladu. Stejně jako téměř každý jiný malíř v Kurald Galain.“

„Názory tedy nemají cenu?“

„Já si cením pouze těch, které se mi líbí, můj pane.“

„Potom popíráš cenu, jakou může mít konstruktivní kritika?“

„Záleží na tom,“ opáčil Kadaspala a stále si vychutnával víno.

„Na čem?“ zeptal se Urusander. Mezitím se opět objevili sluhové, tentokrát přinášející první chod. Jak pokládali talíře na stůl, pohyb těl rozvířil vzduch za oběma muži a kolem nich a svíce na stole zablikaly.

„Jak ti jdou studia, můj pane?“

„Vyhýbáš se mé otázce?“

„Vybral jsem si vlastní způsob, jak ji zodpovědět.“

Urusanderovi se ve vrásčitém obličejí neobjevil ani hněv, ani náznak povýšeného pobavení. „Nuže dobrá. Já se tu potýkám s morálním stanoviskem. Zákon sám o sobě je dokonalý, nakolik ho takovým může učinit jazyk. Nejednoznačnost se vynořuje pouze při jeho praktickém použití na společnost, a v této chvíli je pokrytectví zřejmě nevyhnutelným následkem. Zákony se ohýbají kvůli těm, kdo jsou u moci, jako vrba nebo možná jako pěstovaná růže či dokonce ovocný strom opřený o zeď. To, kde roste, závisí na rozmarech těch, kdo jsou zrovna u moci, a zanedlouho se i ze zákona stane věc pokřivená.“

Kadaspala odložil sklenici. Oči upřel na jídlo na talíři před sebou. Uzené maso a jakási dušená zelenina, naaranžované, jako by se na sebe navzájem dívaly. „Copak nejsou všechny zákony v podstatě jen formalizované názory, můj pane?“

Urusander zvedl obočí. „Začínám vidět směr, kterým se ubírají tvoje myšlenky, Kadaspalo. Abych ti odpověděl, ano, jsou. Názory na správnou a mírovou vládu nad společností –“

„Promiň, ale mírová není zrovna slovo, které mě napadne, když pomyslím na zákon. Nakonec, v jeho jádru stojí poroba.“

Urusander se nad tím zamyslel. „Pouze v otázce zmírnění ničivého

či protispolečenského chování, a v tomto bodě se vrátím ke své první poznámce. Což je morální stanovisko. Právě s tím se nyní potýkám. Přiznávám, že bez větších pokroků. Takže,“ znovu se napil, odložil sklenku a uchopil nůž, „odložme prozatím stranou přívlastek ‚mírový‘. Vezměme v úvahu samotnou podstatu věci, tedy to, že zákon existuje, aby prosadil vládu přijatelného chování ve společenském jednání, ano? Dobře, pakliže přidáme představu ochrany před ublížením jak tělesným, tak duchovním, uvidíš moje dilema.“

Kadaspala se nad tím zamyslel a potřásl hlavou. „Zákony rozhodují o tom, jaká forma útluaku je povolena, můj pane. A proto jsou tyto zákony služebníky mocných, kteří považují útlak za své právo nadvlády nad těmi, kdo mají menší či žádnou moc. Teď se vraťme k umění, ano, můj pane? Když půjdeme až na kořen věci, je vlastně kritika formou útluaku. Jejím účelem je manipulovat s umělcem i obecně tím, že jim vnucuje pravidla estetického cítění. Zvláštní, že jejím prvním úkolem je zlehčit názory těch, kdo oceňují jisté dílo, ale nedokáže či nechce jasně vyjádřit důvody, proč tak činí. Občas pochopitelně některý z diváků skočí na návnadu a je rozhořčen, že je považován za nevzdělance, v kterémžto bodě se kritici na takového hlupáka hromadně sesypou. Dá se předpokládat, že pouze chrání vlastní hnízdo. Ale na jiné úrovni je to jednání těch, kdo jsou u moci a chrání vlastní zájmy, které nejsou nic jiného než nejzazší útlak skrze ovládnutí osobního vkusu.“

Urusander seděl celou dobu nehybně, na noži napíchnuté sousto masa, držené v půli cesty k ústům. Když Kadaspala domluvil, položil Urusander nůž a znovu sáhl po vínu. „Já ale nejsem kritik,“ poznamenal.

„To opravdu nejsi, můj pane, a proto jsem říkal, že na tvůj názor nejsem zvědavý. Na názory kritiků jsem zvědavý. Ale názory těch, kdo se starají pouze o estetické, mě *zajímají*.“

Urusander frkl. „Dej si víno, Kadaspalo, právě sis ho zasloužil.“

Malíř usrkl menší doušek.

„Když jsme tu po večerech sedávali,“ poznamenal Urusander, nyní zamračený, „dokázal jsi vypít celou karafu sám.“

„To jsem musel poslouchat válečné historky, můj pane.“

Urusander se rozesmál, a to hromové burácení vylekalo sluchy. Někde v kuchyni cosi spadlo na kamennou podlahu.

„Vino je výjimečné, můj pane,“ poznamenal Kadaspala.

„To je, vidíš? A víš, proč jsem ho začal podávat až dneska?“

„Každé ráno, můj pane, kontroluju svoje nádoby s alkoholem na čištění, abych se ujistil, že mi je Hunn Raal nevyplenil.“

„Správně, malíři, správně. Nyní se najezme, ale uchovej si svůj důvtip. Dnes v noci si protáhneme mysl rozhovorem.“

Kadaspala promluvil naprosto upřímně. „Můj pane, v tom případě prosím, abychom umluvili tyto svíce, protože je to jediný způsob, jak měřit běh večera.“

Urusander zamýšleně přimhouřil oči. „Varovali mě, abych ve tvé společnosti čekal pouze hrubost a zatrpklou neuctivost.“

„Pouze když maluju, můj pane. Pouze když maluju. Pokud se ti zlíbí, rád bych slyšel, co si zatím myslíš o mé práci.“

„Co si myslím? Jen jedno, Kadaspalo. Neměl jsem tušení, že jsem tak průhledný.“

Kadaspala málem upustil sklenici. Jen rychlý zásah sluhy ho zachránil.

Enesdie, dcera pána Jaena z domu Enes, zamračeně stála před postříbřeným zrcadlem. Barva jejích šatů prý pocházela z hlíznaté zeleniny, která po povražení uvolňovala sytou šarlatovou. „Je to barva krve,“ prohlásila. „Opravdu kvůli tomuhle všichni v Charkanas šlejí?“

Švadleny odrážející se v zrcadle vedle ní vypadaly bledé a nevýrazné, téměř bez života.

Cryl z domu Durav, sedící nalevo od ní na pohovce, si odkašlal způsobem, který Enesdie až příliš dobře znala. Otočila se a zvedla obočí. „A o čem se tedy budeme hádat dnešní dopoledne? O stříhu šatů? O stylu dvora? Nebo tě nyní děsí můj účes? Prostě mám ráda krátké vlasy. Čím kratší, tím lepší. A vůbec, proč by sis na to měl stěžovat ty? Ty sis přece nenechal narůst vlasy dlouhé jako koňský ohon, jen aby ti ladily se současnou módou. Ach, vlastně ani nevím, proč jsem tě zvala.“

Po pravidelných rysech přeběhlo Crylovi mírné překvapení, pak pokřiveně pokrčil rameny. „Jen jsem si říkal, že je to spíš rumělka než šarlat. Nebo se nám mění oči?“

„Pitomá pověrčivost. Rumělka... no dobře.“

„Ženy Psích běžců tomu říkají ‚zrozená z ohniště‘, ne?“

„To proto, že musí vařit ty kořínky, hlupáku.“

„Aha, myslel bych si, že to jméno bude popisnější.“

„Tak ty by sis myslel, co? Nemáš někde být, Cryle? Cvičit koně? Brousit meč?“

„Pozvala jsi mě, jenom abys mě zase poslala pryč?“ Mladík se plavně zvedl. „Kdybych byl citlivá duše, mohl bych se urazit. Jenže já tuhle hru znám – hrajeme ji přece celý život, ne?“

„Hru? Jakou hru?“

Už mířil ke dveřím, ale teď se zastavil a ohlédl. V jeho úsměvu byl smutek. „Doufám, že mě omluvíš, musím broudit koně a cvičit meč. I když bych měl dodat, že ti ty šaty moc sluší, Enesdie.“

Jak se nadechovala a snažila se najít něco, co by dávalo smysl – co by ho dokonce mohlo prudce přitáhnout na vodítku zpátky – Cryl vyklouzl ven.

Jedna švadlena si vzdychla a Enesdie se k ní obrátila. „To už stačí, Efallo! On je rukojmím v tomto domě a patří mu nejvyšší úcta!“

„Omlouvám se, paní moje,“ zašeptala Efalla a uhnula. „Ale říkal pravdu – sluší ti to!“

Enesdie znovu obrátila pozornost ke svému rozmazanému obrazu v zrcadle. „Myslíš, že se to bude líbit *jemu*?“ zamumlala.

Cryl se zastavil na chodbě za Enesdiinými dveřmi, takže slyšel poslední výměnu názorů mezi ní a služkou. Smutný úsměv zůstal, jen trochu zeslábl, když zamířil do sálu.

Bylo mu devatenáct a posledních jedenáct let strávil tady v domě Jaena Enese jako rukojmí. Byl dost starý, aby chápal, jakou cenu má tradice. Přestože slovo „rukojmí“ bylo skrytou urážkou, uzavřenou v představě uvěznění a nedostatku osobní svobody, v praxi šlo spíš o výměnu než co jiného. Bylo to dále spoutáno pravidly a předpisy, které zajišťovaly práva rukojmích. Posvátnost osoby byla neměnná, drahocenná stejně jako zakládající zákon. Proto se Cryl, ač narozený v domě Durav, cítil Enesem stejně jako Jaen, Kadaspala či dokonce Jaenova dcera.

A to bylo... nešťastné. Jeho přítelkyně z dětství už nebyla dívkou, nýbrž ženou. A pryč byly i dětské myšlenky, sny, kdy předstíral, že je ve skutečnosti jeho sestrou – i když nyní viděl zmatek prostupující takovými sny. Chlapci mohly role sestry, manželky a matky snadno splynout – pokud nedával pozor – do opojné směsice ztrápeného toužení. Nevěděl, co od ní chce, ale viděl, jak se přátelství změnilo a v té změně mezi nimi vyrostla zeď, neproniknutelná, zlověstná a hlídaná přísnou majitelkou. Nastávaly trapné chvílky, kdy se on či Enesdie příliš přiblížili jeden k druhému, jen aby je zarazil čerstvě přitesaný kámen, jehož dotek vyvolával rozpaky a stud.

Nyní se snažili najít svoje místo, posouvali se, jak pátrali po vhodné vzdálenosti mezi sebou. Nebo se možná snažil jen on. Nebyl si jistý, a v tom viděl důkaz, jak se věci změnily. Kdysi, když běhal po jejím boku, ji znal dobře. Nyní si říkal, jestli ji vůbec někdy znal.

V jejím pokoji před chvílí mluvil o hrách, jaké nyní hrají. Nebyly

jako ty zastara, protože tyhle nebyly v zásadě společné. Tyhle nové se řídily osobními, soukromými pravidly, byly osamělé ve svých hodnotách, a vyhrát se dal pouze odklad stísněnosti. A přesto ona předstírala nevědomost. Ne, nevědomost bylo špatné slovo. To správné bylo *nevinnost*.

Měl jí věřit?

Popravdě se cítil ztracený. Enesdie ho přerostla v každém ohledu a on se občas cítil jako štěně u jejích nohou, dychtící po hře, přičemž ona už o tento druh hraní nestála. Považovala ho za hlupáka. Neustále se mu vysmívala a on si každý den mnohokrát sliboval, že s tím vším skončil, načež se vzápětí přistihl, že opět poslouchá na její zavolání – které pokaždé pronášela velitelštěji – a stává se opět terčem jejích jízlivých poznámek.

Bylo mu konečně jasné, že slovo „rukojmí“ má i další významy, které nejsou kodifikovány v zákonech tradice, a ty ho poutají řetězy těžkými a zařezávajícími se, takže tráví dny i noci v jejich mučivém sevření.

Toto byl dvacátý rok jeho života. Už za několik měsíců bude propuštěn, poslán zpátky ke svým příbuzným, kde bude v rozpacích sedět u společné tabule, lapený ve své cizosti uprostřed rodiny, která se mezitím vyrovnala s jeho dlouhou nepřítomností. Tohle všechno – Enesdie a její hrdý otec, Enesdie a její děsivě posedlý, nicméně geniální bratr, Enesdie a muž, který se brzy stane jejím manželem – tohle všechno bude minulostí, věcí z jeho historie den za dnem ztrácející sílu, moc nad ním a jeho životem.

A tak, s bodavým pocitem ironie, toužil Cryl po své svobodě.

Vstoupil do Velkého sálu, kde ho zarazil pohled na pána Jaena stojícího u krbu. Starý pán upíral oči na masivní žulovou desku zasazenou mezi kachle na podlaze, značící okraj krbu, se starodávnými slovy vytesanými do kamenného povrchu. Tistejský jazyk měl problém s představou synovské povinnosti – aspoň tak to s chutí říkal Kadaspalův přítel, dvorský básník Gallan – jako kdyby naznačoval nějakou zásadní vadu ducha, a tak, jak bývalo často zvykem, byla slova azathanajská. Spousta azathanajských darů Tisteům zjevně zaplňovala zaprášené výklenky a mezery, vzniklé vadami v tistejské povaze, a jediný z darů nepostrádal symbolický význam.

Jako rukojmí se Cryl nesměl tajemná azathanajská slova, předaná v dávných dobách rodu Enesů, dozvědět. Když se klaněl Jaenovi, napadlo ho, že ten tistejský zákaz učit se písmu kameníků je divný.

Jaen jako by mu četl myšlenky, protože kývl. „Gallan tvrdí, že azathanajštinu umí číst, což mu poskytuje bezbožnou výsadu poznat

posvátná slova každé urozené rodiny. Připouštím,“ dodal a mírně se přitom zamračil, „že se mi ta představa nelíbí.“

„Přesto básník prohlašuje, že tyto znalosti jsou jen a pouze pro něj, můj pane.“

„Básníkům se nedá věřit, mladý Cryle.“

Rukojmí se nad tím zamyslel a zjistil, že nemá důvod odpovídat. „Můj pane, žádám o dovolení osedlat koně a vyjet si. Říkal jsem si, že se v západních kopcích podívám po stopách ekally.“

„Ekally? Ty nikdo neviděl už celá léta, Cryle. Obávám se, že tvé pátrání bude marné.“

„Vyjíždka mi v každém případě prospěje, můj pane.“

Jaen kývl a zdálo se, že dobře chápe zvržené emoce ležící pod Crylovými nevýraznými slovy. Pohledem se vrátil ke krbu. „Letos musím vzdát dcery,“ poznamenal a ohlédl se na Cryla. „A svého nejmilovanějšího rukojmího.“

„A já mám zase pocit, jako bych měl být vyhnán z jediné rodiny, do které skutečně patřím. Můj pane, dveře se za námi zavírají.“

„Ale nezůstanou navždy zamčené, doufám.“

„To jistě ne,“ opáčil Cryl, i když v duchu viděl zapadající masivní zámek. Některé dveře, jakmile se jednou zavřou, odolají každému přání.

Jaenův pohled na chvíli zakolísal. „I když stojíme nehybně, svět kolem nás se pohybuje. Dobře si vpomínám, když jsi sem přišel, hubený, vykulený – Propast ví, že vy Duravové jste vzteklá cháska – a ty jsi byl divoký jako kočka, a přitom jsi byl sotva dost vysoký, aby sis sám osedlal koně. Aspoň že jsme tě dobře krmili.“

Cryl se usmál. „Můj pane, Duravové prý rostou pomalu –“

„Pomalu v mnoha ohledech, Cryle. Pomalu přejímají požitky civilizovaného chování, v čemž, přiznávám, shledávám značné kouzlo. Držel ses toho i přes naše snahy, a tím jsi nám byl milý. Ano,“ pokračoval, „pomalý v mnoha ohledech. Pomalý v odsuzování, pomalý v hněvu...“ Jaen se pomalu otočil a upřel na Cryla pátravý pohled. „Ještě se zlobíš, Cryle Durave?“

Otázka mladíka ohromila, málem ucouvl. „Můj pane? Já – přece nemám důvod se zlobit. Jsem smutný, že opouštím zdejší dům, ale tento rok přijde veliká radost. Tvoje dcera se bude vdávat.“

„Pravda.“ Pán Jaen si ještě chvíli Cryla prohlížel. Pak, jako by se podvolil nějakému argumentu, pohled odtrhl a otočil se ke krbu. Natáhl ruku. „A bude klečet před něčím podobným ve velkém domě, který pro ni její snoubenec staví.“

„Andarist je skvělý muž,“ prohlásil Cryl, jak neklidněji dokázal.

„Čestný a věrný. Toto spoutání sňatkem je jisté v každém směru, můj pane.“

„Ale miluje ho?“

Z té otázky se Crylovi zatočila hlava. „Můj pane? Jsem si jistý, že ano.“

Jaen zabručel a povzdychl si. „Ty ji vidíš, jaká je, vidíš? Společná léta, přátelství, které jste k sobě chovali. Takže ona ho miluje? To mě těší. Ano, velice mě těší, že to říkáš.“

Cryl brzy odejde. Věděl, že až to udělá, ani jednou se neohlédne. Ani se, přes to, jak starého pána miloval, nikdy nevrátí. V prsou cítil jen chlad, rozprášené vychladlé uhlíky, skřípavý příslib dusivého popela, pokud by se nadechl příliš zhluboka.

Bude mít krbový kámen. Ona – a její manžel – na něj dají slova, která budou znát jen oni. První slova soukromého jazyka, který musí existovat mezi manželem a manželkou. Azathanajské dary nejsou prosté, nikdy nejsou prosté. „Můj pane, smím si dnes vyjet?“

„Samozřejmě, Cryle. Pátrej po ekallách, a pokud nějakou najdeš, ulov ji a dobře se najíme. Jako za starých časů, kdy jich byla hojnost, co?“

„Budu se snažit, můj pane.“

Cryl s úklonou vyšel z Velkého sálu. Těšil se na výpravu do kopců, daleko od tohoto místa. Vezme si lovecký oštěp, ale popravdě nečekal, že spatří tak ušlechtilého tvora, jako je ekalla. Jindy, když si vyjel do vrchů na západě, nacházel pouze kosti z minulých lovů, z minulých jatek.

Ekally byly pryč, poslední zabili před mnoha lety.

A během jízdy, pokud by chtěl, mohl poslouchat dusot kopyt a představovat si každý krok jako zabouchávání dalších dveří. Jako by to nemělo mít konce, že?

Ekally jsou pryč. Kopce jsou bez života.

Dokonce i zlozvyky nabízejí potěšení. Zamlada darovávala Hiš Tulla svoje srdce až příliš bezstarostně, jak tvrdili ostatní, jako by bylo bezcenné, ale tak to vůbec nebylo. Ona prostě chtěla, aby ho měl v rukou někdo jiný. Chybou bylo, že bylo získáno příliš snadno, a proto pro příjemce nemělo valnou cenu. Copak nikdo neviděl, jak ji to ranilo pokaždé, když byla odvržena, zneužita, zbita tím odmítnutím? Mysleli si snad, že ji takové pocity těší, ta drtivá sklíčenost, když viděla, za jak málo stojí? „Ále, ona se brzy vzpomátuje, naše milá Hiš. Vždycky se vzpomátuje...“

Zvyk je jako růže a v den, kdy rozkvete, inu, podívej, jak každý

okvětní plátek odhaluje vlastní jedinečný nápis a menší zvyky se ukrývají ve větším. Na tomto lístku byl přesný návod, jak se přinutit k úsměvu, jak elegantně mávnout rukou a pokrčit rameny. Na jiném, sytě karmínovém, houf slov a nutkání, jak vzkřísit svou temperamentní povahu, která ji pronese jednou každou místností bez ohledu na to, kolik pohledů ji bude provázet a jak budou zvažující. Stačí se pevně držet stonku té růže, ne?

Kůň pod ní byl klidný. Na stehnech a lýtkách cítila valachovo uklidňující teplo. Pod větvemi stromu, kam se uchýlila před náhlou průtrží, viděla skrze clonu deště na tři muže stojící nad čedičovým náhrobním kamenem mezi přisedlými kryptami a hrobkami. Děšť jako by se je snažil utopit.

Poznala rozkoš se dvěma ze tří bratří, a i když už ji to k němu netáhlo, poslední byl už stejně mimo její dosah, protože se měl brzy ženit, a pro Andarista byla zřejmě láska natolik vzácná a drahocenná, že jakmile se upnul na jednu ženu, už se nikdy nepodívá na jinou, nikdy ani nezabloudí pohledem. Ta rozmarná, marnivá dcera Jaena Enese ani neví, jaké má štěstí. Tím si byla Hiš jistá, protože v Enesdii viděla sebe. Čerstvě dospělou, dychtivou milovat a opájet se svou mocí, jak rychle ji začne uzda rozčilovat?

Hiš Tulla byla paní svého domu. Neměla manžela a do života si žádného nepřivede. Dnes měla po svém boku vysušené zbytky starého zvyku, lístky byly téměř černé, trnitý stvol umazaný od čehosi, co vypadalo jako rumělkový vosk. Sloužil jí jako starý přítel, důvěrník jejich zpovědí, vždy moudře chápající, nikdy se neuchylující k odsudkům. A v těchto dnech, když procházela místností a oči ji sledovaly... no, už jí nezáleželo na tom, co uvidí. Ženu, která vypadá starší, zjizvenou svobodnou ženu, divokou otrokyni tělesných výstřelků, jež se nyní vrátila na zem, zmoudřelá, i když pořád připravená na okamžik veselosti, záblesk úsměvu.

Přestalo pršet. Děšť náhle ustal, jak mezi mraky znovu proniklo sluneční světlo. Z listí a černých větví dál stékala voda a padala jí na navoskovaný plášť jako staré slzy. Hiš Tulla mlaskla a pobídla koně do kroku. Pod kopyty zachřestily mokré kamínky a bratři se otočili po zvuku.

Přijeli od jižní stezky, přestože obloha otevřela stavidla, a ona usoudila, že ji neviděli, když přitáhli otěže před kryptou, sesedli a zastavili se před neoznačeným kamenem uzavírajícím hrobku. V kryptě bylo tělo jejich otce Nimandera uloženo k věčnému odpočinku ve vydlabaném kmeni černodřevu teprve dva roky, a bylo zřejmé, že jeho tři synové se ještě se vzpomínkou na něj nevyrovnali.

Hiš pochopila, že scéna je soukromá, že muži spustili ochranu, a nyní v jejich výraze zahlédla nesouhlas a možná i mírný úlek. Zvedla ruku v rukavici a popojela blíž. „Schovávala jsem se před deštěm, bratři, když jste přijeli. Opusťte můj vpád, nebyl zamýšlený.“

Silchas Zmar, jehož Hiš před pár lety celé čtyři měsíce nezřízeně zbožňovala, než ztratil zájem, promluvil první. „Má paní Hiš, věděli jsme, že máme obecenstvo, ale stín pod stromem před námi skryl tvou totožnost. Jak říkáš, byla to náhoda, ale můžeš si být jistá, že našim očím jsi vždy vítaná.“

Její staří milenci byli vytrvale zdvořilí, možná proto, že se je nikdy nesnažila udržet. Zlomené srdce nemá sílu ani vůli, jen se odplazí s chabým úsměvem a slzami v očích. Tušila, že za jejich zdvořilostí se skrývá soucit.

„Děkuju,“ opáčila. „Chtěla jsem se jenom ohlásit, a nyní pojedu a zanechám vás vašim vzpomínkám.“

Promluvil Anomander. „Má paní Hiš Tullo, špatně jsi pochopila důvod naší přítomnosti zde. Nepotřebujeme náhrobní kámen, abychom si připomněli našeho milovaného otce. Ne, popravdě nás sem přivedla zvědavost.“

„Zvědavost,“ potvrdil Silchas Zmar, „a odhodlání.“

Hiš se zamračila. „Pánové, obávám se, že vám nerozumím.“

Všimla si, jak se Andarist odvrátil, jako by se nechtěl hovoru účastnit. Věděla, že to není z nezdvořilosti, ale zase on neměl důvod ji litovat, takže neměl ani důvod být zdvořilý.

Bratři dokázali vypadat odděleně, i když stáli vedle sebe. Všichni byli vysocí a měli v sobě cosi přitažlivého i zranitelného. Dokázali k sobě přitáhnout celé světy, a přece se ani jednou nepoddali pýše či nadutosti.

Silchas Zmar, s bílou pletí a rudýma očima, mávl rukou s dlouhými prsty a upoutal její pozornost k čedičovému podstavci. „Na rozkaz našeho otce jsou slova vytesaná na náhrobním kameni na druhé straně otočené dovnitř,“ vysvětloval. „Byla určena výhradně pro něj, i když nemá oči, aby je viděl, a nezůstaly mu myšlenky, aby nad nimi rozjímal.“

„To je... neobvyklé.“

Anomander měl sluncem osmahlou tvář barvy světlého zlata. Usmál se na ni. „Má paní, působíš stále stejně něžným dojmem i po létech odloučení.“

Hiš nad jeho slovy vykulila oči, když jí to došlo, a možná ještě víc nad otevřenou náklonností v jeho tónu. Pátravě se mu podívala do očí a nespátřila nic ironického či krutého. Byl první muž, kterého si

vzala za milence. Byli velice mladí. Vzpomínala na chvíle plné smíchu a něhy a nevinnosti zrozené z nejistoty. Proč to skončilo? *Aha, ano. Odjel do války.*

„Chceme ten kámen vypáčit,“ vysvětloval Silchas.

Nato se k bratrovi obrátil Andarist. „Ty chceš, Silchasi. Protože ty potřebuješ všechno vědět. Jenže ta slova budou azathanajská. Pro tebe nebudou znamenat vůbec nic, a tak to má být. Nejsou určená pro nás a na pohled našich očí odpovědí ostrou kletbou.“

Silchas Zmar se tiše zasmál. „Toto je tvůj čas pověřivosti, Andariste. Pochopitelně.“ Tím svého bratra odbyl. „Má paní,“ pokračoval, „odtud pojedeme na místo, kde se staví Andaristův nový dům. A tam na nás čeká azathanajský kameník, který dorazil s křbovým kamenem, co objednal Anomander jako svatební dar.“ Znovu zvedl ruku tím ledabylým způsobem, který si tak dobře pamatovala. „Tohle byla vlastně jen malá odbočka. Možná ten kámen vypáčíme, možná ne.“

Spontánnost nebyla něco, co by si Hiš spojovala se Silchasem Zmarem. Vlastně s žádným z bratří. Pokud se jejich otec rozhodl darovat slova temnotě, bylo to na počest ženy, které celý život sloužil. Znovu se podívala Anomanderovi do očí. „Po otevření krypty se všichni nadechnete vzduchu mrtvého, a to je pravda, žádná pověřivost. To, co bude následovat, kletba či choroba, budou muset přebrat věštcí.“ Zvedla otěže. „Prosím, vydržte ještě chvíli a umožněte mi odjet ze hřbitova.“

„Jedeš do Charkanas?“ zeptal se Silchas.

„Jedu.“ Pokud si myslel, že to rozvede, mylil se. Pobídla valacha na cestu, která vedla přes kopec. Krypty na tomto prastarém pohřebišti jako by se krčily, jako by čekaly na další příval deště, a mech, pokrývající mnoho z nich, byl tak zelený, až to bodalo do očí.

Hiš Tulla cítila, že ji sledují pohledem. Napadlo ji, co si teď asi řeknou, slova možná lehce pobavená či pohrdavá, jak se staré vzpomínky – přinejmenším Anomanderovy a Silchasovy – probudily, a pokud to nebude lítost, potom to jistě bude rozmrzelost. Ale pak se zasmějí, aby zahnali rozpaky, a pokrčí rameny nad svými zbrklými léty, která už mají dávno za sebou.

A potom Silchas s největší pravděpodobností použije svaly a vypáčí náhrobní kámen, aby si prohlédl skrytá slova vytesaná do černého čediče. Pochopitelně je nedokáže přečíst, ale mohl by rozeznat tu a tam hieroglyf. Mohl by posbírat něco z otcovy zprávy pro Matku noc, jako když zachytíte útržek hovoru, který jste neměli slyšet.

V dechu mrtvého muže bude pocit viny, trpký a zatuchlý, a oni tři ho okusí a Andarist se bude zlobit – protože ta chuť není něco, co by

měl přinést do nového domova pro sebe a svou budoucí ženu, že? Měl právo být pověřivý – špatná znamení vždy označují velké změny v životě.

Pach hořký a zatuchlý, pach pocitu viny. Vlastně se jen málo lišil od pachu uschlých růží.

„Dodnes se mi při pohledu na ni rozbuší srdce,“ zamumlal Anomander.

„Jenom se ti rozbuší srdce, bratře?“

„Silchasi, posloucháš vůbec někdy, co říkám? Volím slova pečlivě. Ale ty nejspíš mluvíš jen o sobě.“

„Vypadá to tak. Připouštím, že se mi líbí, a pokud po ní ještě teď toužím, není hanba to přiznat. Doteď si myslím, že se jenom točíme v brázdě, kterou vytváří, jako listí z padlého stromu.“

Andarist mlčky poslouchal, protože se nemohl podělit o žádné něžné vzpomínky na krásnou ženu, která vyjela ze stínů pod stromem. A přece v tom viděl příležitost přimět k řeči své bratry, zvláště Silchase – a možná to postačí, aby ho to odradilo od jeho záměru. Otočil se tedy k němu, řka: „Bratře, proč jsi to s ní vlastně skončil?“

Na bílé tváři Silchase Zmara vypadaly dešťové kapky jako na alabastrové soše. Odpověď začal povzdechem. „Andariste, kéž bych to věděl. Ne, myslím, že jsem si uvědomil, že je... prchavá. Jako chomáč mlhy, nedokázal jsem ji zachytit. Přese všechnu pozornost, kterou mě zahrnovala, mi něco chybělo.“ Potřásl hlavou a bezmocně pokrčil rameny. „Nepolapitelná jako sen, taková je Hiš Tulla.“

„A to se v ní nezměnilo?“ zeptal se Andarist. „Nevzala si manžela.“

„Předpokládám, že to její nápadníci vzdali,“ odušil Silchas. „Každý se přiblíží, ale příliš jasně uvidí vlastní vady a s hanbou se stáhne a nikdy se už nevrátí.“

„Možná máš pravdu,“ zahloubal se Anomander.

„Ve své samotě zřejmě nijak netrpí,“ poznamenal Silchas, „ani nevidím žádnou slabinu v tom, jak klade důraz na půvab a dokonalost. Dorazí v elegantní nepřístupnosti jako umělecké dílo. Ty můžeš chtít přiblížit se k ní, hledat vady v tvůrčově ruce, ale čím jsi blíž, tím víc se ti rozmazává před očima.“

Andarist si všiml, že Anomander Silchase pozorně sleduje, a přece, když promluvil, bylo jasné, že jeho myšlenky se vydaly po jiných cestách než ty stravující Silchase. „Bratře, považuješ Hiš Tullu za případného spojence?“

„Popravdě, nevím,“ přiznal Silchas. „Vypadá jako definice neutrality, že?“

„To ano,“ přitakal Anomander. „Později to znovu zvážíme. Co zatím uděláš s tím kamenem?“

Andarist zavřel oči a čekal, až bratr odpoví.

Silchas chvíli mlčel. „Děšť se vrací a nás ještě čeká celá líga. Dno údolí bude samé bláto a cesta zrádná. Radím, abychom tuto záležitost prozatím odložili taky. Uklidni se, Andariste. Neudělám nic, čím bych ohrozil tvou budoucnost, a i když nemám na špatná znamení a podobné věci čas, nečeká na mě to, co na tebe. Takže pokud mi odpustíš občasné pobavení, napříště se téhle stopě chromého psa radši vyhněme.“

„Děkuju,“ odvětil Andarist a podíval se Silchasovi do jeho laskavých očí. „A budu se snažit nemyslet si nic nepěkného o tvém pobavení, jakkoliv protivné a povýšenecké je.“

Usmívající se Silchas se rozesmál nahlas. „Veď nás tedy. Tví bratři se setkají s tím slavným kameníkem a dobře si prohlédnou, co nabízí.“

„Slavným,“ zamumlal Anomander, „a zatraceně drahým.“

Vrátili se ke koním, nasedli a vyjeli zpátky.

Andarist se podíval na Anomandera. „Doufám, že jednoho dne na tvou oběť odpovím, bratře, obětí stejně úctyhodnou a vznešenou, jako byla ta tvá.“

„Kde je platidlem láska, žádná oběť není dost velká, Andariste. A s takovým bohatstvím, kdo by váhal? Ne, já tě jen škádlil, bratře. Věřím, že z darování tohoto daru budu mít sám radost, a doufám, že se svou nevěstou naleznete stejnou radost z jeho přijetí.“

„Jsem si vědom,“ promluvil Andarist po chvíli, „jaký dar nám otec dal. Matka noc ho odměnila za jeho věrnost tím, že povýšila jeho syny, a ty, Anomandere, jsi z nás byl povýšen nejvíc.“

„A kam tím vlastně míříš?“

„Byl bys dovolil Silchasovi znesvětit otcovu hrobku?“

„Znesvětit?“ vyhrkl Silchas s nevěřícím ohromením. „Já jenom chtěl –“

„Rozlomit pečeť,“ dokončil Andarist. „Jak jinak bys to nazval?“

„Ta chvíle pominula,“ poznamenal Anomander. „Už se o tom nebudeme bavit. Bratři, blíží se vzácná chvíle. Oceňme ji tak, jak by měla být oceněna. Krev nás spojuje navždy a vždycky bude, a to je otcův největší dar – nebo s tím snad nesouhlasíte?“

„Ovšemže souhlasíme,“ zavrčel Silchas.

„A i když jsem nyní povýšen na Prvního syna noci, nebudu sám. Vidím vás oba se mnou, po mém boku. Mír bude naším odkazem – dosáhneme ho spolu. Co je třeba udělat, nedokážu sám.“

Po delší jízdě se Silchas otřepal. „Hiš Tulla na tebe pohlíží láskyplně, Anomandere. Pochopí vznešenost toho, o co usiluješ.“

„To doufám, Silchasi.“

„I když ji neznám tak dobře jako vy dva,“ ozval se Andarist, „je vyhlášená svou vlídností a jistotou... zásadovostí. Ani jednou jsem neslyšel záštiplné slovo namířené proti ní, což je samo o sobě pozoruhodné.“

„Mám za ní tedy zájít?“ dotazoval se Anomander, dívaje se z jednoho bratra na druhého.

A oba kývli.

Andarist si uvědomil, že Anomander jim dobře připomněl, co je v budoucnu čeká. Blížil se zápas a oni se ve jménu Matky noci ocitnou přímo v jeho středu. Nemohli si dovolit nejednotnost či sváry mezi sebou.

Větvemi stromů kolem cesty byla vidět modrá obloha a sluneční světlo zlatilo listí.

„Zdá se, že nás další dešť už nečeká, Andariste,“ prohodil Silchas. „Předpokládám, že tví stavitelé mají radost.“

Andarist kývl. „Azathanai prý mají moc nad nebem i zemí.“

„Tohle je tistejská země,“ namítl Anomander. „Puracká země. Nevzpomínám si, že by se moje pozvání vztahovalo na bezuzdné používání magie. I když,“ dodal se slabým úsměvem, „proti bezmračné obloze nad námi nemůžu vlastně nic namítat.“

„Dorazíme v oblaku páry,“ podotkl Silchas se smíchem, „jako děti zrozené z chaosu.“

Závist byla nevíтанým citovým hnutím a Sparo s ní tvrdě bojoval, zatímco sluhové – s pytlou v rukou – pomalu ustupovali od vozu, takže látka klouzala z povrchu křbového kamene, a od kádru kameníků a tesařů vycházelo obdivné vzdychání.

Masivní základní kameny nového domu byly za tistejským kameníkem, a on se na ně ani nemusel dívat, aby poznal, jak se jejich skvělost vytrácí tváří v tvář azathanajskému artefaktu. Bude zabírat střed Velkého sálu, spočine tam jako dokonale vybroušený drahokam mezi hromádkou oblázků z řeky. Sparo se cítil méněcenný a nic nenamítal, když obr stojící vedle něj zabručel: „Odveď své dělníky, dobrý Sparo. Při přepravě kamene probudím kouzlo.“

Pod drsnou halenou na zádech stékal Sparovi pot. „To stačí!“ štěkl na své lidi. „Ustupte do bezpečné vzdálenosti, všichni!“ Díval se, jak jeho dělníci spěchají pryč, všiml si jejich neklidných pohledů, jak se ohlíželi na azathanajského vrchního kameníka.

„Není čeho se bát, dobrý Sparo.“

„Zemní magie je divoká,“ opáčil Sparo. „Nikdy se nám nelíbí.“

Další zabručení. „A přece vy Tisteové vyvoláváte její dary stále znovu.“

To byla pravda. Pohlédl na vrchního kameníka a znovu cítil téměř fyzické rány, které jeho přítomnost vyvolávala, jako kdyby hrozilo, že moc, kterou Azathanai oplývá, každou chvíli vybuchne, a znovu viděl zvířecí divokost na tváři, která jako by měla každou chvíli takový výbuch přivodit. „Jídlo je vybranější, můj pane, když si jeden nemusí ušpinit ruce od krve při jeho přípravě.“

„Potom tedy nejsi lovec, Sparo? Není to mezi Tisteji neobvyklé?“

Sparo pokrčil rameny. „Poslední dobou méně, protože většina zvířat byla vybita a už se do našich zemí nikdy nevrátí. Zdá se, že dny našich slavných honů brzy skončí.“

„Potom tedy doufáme,“ zabručel kameník, „že se Tisteové neobráť k poslední kořisti, která jim zůstala.“

Sparo se zamračil. „A jaké zvíře by to mělo být?“

„Inu, jiní Tisteové, samozřejmě.“

S tím si Azathanai stáhl ovčínový plášť a nechal ho spadnout na zem. Odhalil silnou, poškrábanou koženou kazajku a široký opasek se železnými kroužky na kamenické nástroje a zamířil k vozu. Sparo se mračil na jeho široká záda a přebíral si ta poslední slova. Nebyla příjemná. Tenhle Azathanai mohl být klidně mistrem v tvarování kamene a v krvi mít divokou syrovou zemní magii, ale takové nadání nebylo omluvou pro skryté urážky.

Kdyby o tom však řekl pánu Andaristovi, ten by to bezpochyby považoval za banalitu a jeho vlastní hněv by se ukázal jako nepoctivý, v podstatě jen odraz jeho vlastní žárlivosti. Jedna věc byla být počítán mezi nejlepší kameníky, když jste pouze ve společnosti jiných Tisteů, jenomže tyto azathanajské vpády působily jako sůl v otevřené ráně.

Vzduch naplnil horečný náboj, zvedal se od země jako dech. Tuceť dělníků s mumláním ustupoval a tlačil se kolem hromad sutí a dřevěného lešení na druhé straně cesty. Sparo bojoval s vlastním nekliďem, když se díval, jak se kámen zvedá z vozu. Volové již byli vypřaženi a odvedeni pryč, aby nezpanikařili, až se probudí azathanajská moc. Když obrovský čedičový kvádr opustil ložnou plochu, vydal se vrchní kameník k domu a kámen se nesl za ním jako věrný pes. Přesto se pod ním země bořila, jako by povolovala pod obrovskou tíhou. Kamínky odletovaly, jako by je odrazilo projíždějící kolo, a jiné se rozpadaly v prach. Vzduch byl plný praskající energie a začínal se ohří-

vat, trsy trávy usychaly a po cestičce, kudy Azathanai vedl krbový kámen na místo určené, stoupaly pramínky kouře.

Od stezky vedoucí k silnici Sparo zaslechl dusot koňských kopyt. Otočil se ve chvíli, kdy ze stínu stromů vyjížděl pán Andarist s bratry. Jezdci prudce přitáhli otěže. Azathanai si jich nevsímal a pokračoval dál. Kámen klouzal za ním – přes půlkruhovitou mýtinu před domem a pak na širokou rampu k mezeře ponechané mezi kameny. Pod vznášejícím se čedičem se rampa prohnula a po udusané hlině se rozběhly praskliny.

Andarist sesedl a přistoupil ke Sparovi, jenž se mu uklonil. „Můj pane, prosil jsem Azathanaje, aby počkal na tvůj příjezd, ale on postrádá trpělivost.“

„Nevadí, Sparo,“ odušil Andarist s očima upřenýma na krbový kámen klouzající přes práh. Zdi ještě nebyly tak vysoké, aby zakrývaly výhled na vrchního kameníka vedoucího svůj výtvar po hliněné podlaze budoucího Velkého sálu. Krbový kámen za sebou cestou k mělké jámě, která na něj čekala, zanechával prohlubeň.

„Bylo to nezdvořilé –“

„Zdrželi jsme se my – kvůli počasí na jihu.“

Pán Anomander se připojil ke svému bratrovi a Silchas Zmar se spokojil s tím, že zůstal opodál sedět v sedle. Nyní promluvil První syn Matky noci. „Zemní magie prý v určité denní – a noční – době nalézá nejoprávněnější žílu moci, a tak předpokládám, že vrchní kameník neviděl smysl ve zdržení, i kdyby jen proto, aby si ulehčil práci.“ Ohlédl se na pána Andarista. „Aspoň o tolik jsem žádal.“

Sparo věděl, že tuto zakázku objednal – a zaplatil – Anomander. A taky bylo dobře známo, že tento azathanajský vrchní kameník je považován za pána mezi mistry a dovedností se mu žádný žijící kameník nevyrovná, díky čemuž se postavením přinejmenším vyrovnal samotnému Anomanderovi, jehož se Matka noc rozhodla prohlásit svým Prvním synem.

Pán Andarist se obrátil k bratrovi celý rozzářený. „Chci, abys mě doprovodil, Anomandere, abys na vlastní oči viděl usazení svého daru.“ Obrátil se a přivolal si Silchase. „Ty taky, Silchasi!“

Ale Silchas jen zavrtěl hlavou. „Anomanderův je dar a ty jsi jeho příjemcem, Andariste. Já se rád zúčastním jen takhle. Běžte, oba, a rychle, jinak ten nezdvořilý tvor zapomene, proč tu je a pro koho ten kámen dělal.“

Andarist si přivolal i Spara a ten se uklonil podruhé. „Můj pane, ale já jsem jen –“

„– můj kameník, Sparo, jehož láska k umění je v mých očích dos-

tatečným důvodem. Pojď, připoj se k nám. Všichni se podíváme na velkolepost tohoto díla.“

Sparo tedy následoval oba pány a cítil, jak mu buší srdce. Ovšemže v příštích měsících často uvidí výtvar vrchního kameníka na svém místě ve Velkém sále, ale ani tvrdý čedič opracovaný Azathanajem nebude odolný vůči opotřebení, škrábancům, skvrnám a oprýskání během prací na krbu. Ale přes všechnu svou závist byl takový, jak říkal Andarist: milovník kamene a umění jeho tvarování.

Oněmělý tou výsadou se připojil ke svému pánovi a Anomanderovi na udusané hliněné podlaze Velké síně. Azathanai se postavil vedle krbového kamene a obrovský kvádr se vznášel nad čekajícím úložištěm. Vrchní kameník se obrátil k Andaristovi a bezvýrazně promluvil.

„Země hovořila o vašem příchodu. Ty jsi ten, kdo se má brzy ženit? Bude toto tvůj domov, můj pane?“

„Ano, já jsem Andarist.“

Vrchní kameník se otočil k Anomanderovi. „Ty tedy musíš být První syn Matky noci. Dárce tohoto daru pro svého bratra a ženu, kterou pojme za manželku.“

„To jsem,“ potvrdil Anomander.

„A tím,“ pokračoval vrchní kameník, „se krví a přísahou připoutáš k tomu, co zde bude vytvořeno, a k tajemství slov vytesaných do tohoto krbového kamene. Je-li tvá věrnost nejistá, promluv nyní, První synu. Jakmile bude kámen uložen, pouta přísahy nebude možné nikdy zlomit, a pokud bys selhal ve své lásce, ve své věrnosti, dokonce ani já nedokážu odhadnout následky.“

Nečekané prohlášení bratry zarazilo. Sparovi se stáhla hrud', jako by mu náhle zamrzlo srdce. Snažil se nadechnout.

Pak Anomander naklonil hlavu, jako by bojoval s napětím či urážkou. „Vrchní kameníku,“ pravil, „mluvíš o mé lásce k Andaristovi a mém přání, aby se mu v novém životě, jenž ho čeká, dařilo, jako by o tom bylo pochyb. Také mluvíš o tomto daru, jako by zahrnoval hrozbu, či dokonce kletbu.“

„Taková možnost existuje v každém daru a jeho dávání, První synu.“

„Dohoda mezi námi zahrnovala platbu v penězích za tvé služby –“

„Ne tak přesně,“ namítl Azathanai. „Zaplatil jsi mi za ochranu a dopravu tohoto krbového kamene a jeho vyzvednutí z džhelarkanského lomu. Tvoje mince zaplatily vozy, tažná zvířata a nezbytný doprovod přes Rozlehlou samotu. Za svoje nadání peníze neberu.“

Anomander se mračil. „Odpusť, vrchní kameníku, ale určitě jsem zaplatil za mnohem víc, než jsi právě popsal.“

„V džhelarkanském lomu je tvrdá konkurence, můj pane. Při získávání tohoto kamene byly ztraceny životy. Poškozené rodiny požadovaly odškodnění.“

„To... mě mrzí,“ odvětil Anomander a Sparo si všiml, jak ovládá svůj vztek.

„Vybranému kameni se žádný nevyrovná ve schopnosti udržet, ba dokonce posilovat kouzlo, které do něj vložím. Pokud sis přál menší dar, neměl jsi oslovit mě. Mezi Azathanaji je mnoho velice schopných kameníků a kterýkoliv z nich ti mohl dobře posloužit při výrobě tohoto daru. Ty jsi však vyhledal nejlepšího opracovávče kamene, aby to odráželo míru tvé věrnosti k bratrovi a jeho nadcházejícímu spojení.“ Vrchní kameník pokrčil rameny. „Splnil jsem tvou žádost. Tomuto křbovému kameni se v tistejské říši žádný nevyrovná.“

„A teď tu stojíš před námi a požaduješ mou krevní přísahu,“ podotkl Anomander.

„Nikoliv,“ opravil ho vrchní kameník a zkřížil svalnaté paže. „Kámen si to žádá. Slova do něj vytesaná si to žádají. Čest, kterou chceš prokázat svému bratrovi, si to žádá.“

Andarist chtěl promluvit, tvářil se rozčileně, ale jeho bratr zavrtěl hlavou a umlčel ho. „Mám pouze tvoje tvrzení,“ řekl Anomander, „že ty značky, které jsi do něj vytesal – pouze pro pochopení Andarista a Enesdie – skutečně slibují lásku, věrnost a plodnost. A přece po mně tady a teď žádáš, abych svou krví a přísahou tato tajná slova spoutal. Slova, která mi zůstanou navždy utajena.“

„Žádám,“ potvrdil vrchní kameník. „Nemáš nic než svou víru. V mou počestnost a pochopitelně i svou.“

Po chvíli, když už to vypadalo, že nic na světě se nedokáže pohnout, nedokáže rozbít ticho, vytáhl Anomander od pasu dýku a přešel si ostrím po dlani levé ruky. Na zem skápla krev. „Na křbový kámen?“ zeptal se.

Vrchní kameník zavrtěl hlavou. „Není nutné, První synu Matky noci.“

Křbový kámen pomalu dosedl na zem.

Sparo se prudce nadechl a málem upadl, jak se svět znovu narovnal. Podíval se na svého pána. Andarist byl bledý a otřesený, možná dokonce vyděšený.

Ani jeden z bratrů nečekal tak napjatou chvíli, tak naplněnou zlými předtuchami. Něco oba opustilo, jako když uteče dítě, a Anomander měl v očích vážný výraz, starší než předtím, zatímco je upíral, neochvějně jako kámen, na tvář azathanajského vrchního kameníka. „Tedy je hotovo?“

„Je hotovo,“ potvrdil Azathanai.

„Potom musím vyslovit nečekanou obavu,“ prohlásil Anomander ostře, „protože jsem vložil svou víru na počestnost jednoho Azathanaje, jehož znám pouze podle jeho pověsti – jeho nadání v opracovávání kamene a moc, kterou údajně má. V otázkách víry, můj pane, jsi zašel příliš daleko.“

Azathanai přimhouřil oči a pomalu se narovnal. „Co ode mne žádáš nyní, První synu?“

„Spoutání krví a přísahou,“ opáčil Anomander. „Buď hoden *mé* víry. To a nic jiného.“

„Mou krev již máš,“ podotkl Azathanai a ukázal na krbový kámen. „Ohledně mé přísahy... co ode mne žádáš, nemá obdoby. Tistejské záležitosti mě nezajímají a nehodlám odpřisáhnout věrnost urozenici z Moudré Charkanas, když to vypadá, že by mě taková přísaha mohla vtáhnout do krveprolévání.“

„V Tistejské říši vládne mír,“ namítl Anomander, „a tak to také zůstane.“ Po chvíli, když bylo jasné, že Azathanai neustoupí, dodal: „Má víra v tebe by neměla přikazovat oddanost, vrchní kameníku. Ve tvé přísaze nemá být požadavek, abys v mém jméně proléval krev.“

Andarist se obrátil k bratrovi. „Anomandere, prosím. Tohle není nutné –“

„Tento vrchní kameník od Prvního syna Matky noci získal krvavou přísahu, bratře. Příkladá jí tak malou cenu? Pokud v této výměně nejde o peníze, nemám snad také právo žádat od něj na oplátku totéž?“

„Je to Azathanai –“

„Nejsou snad Azathanai vázáni ctí?“

„Anomandere, o to nejde. Jak jsi říkal, pouto krve je oboustranné. A jak to nyní vypadá, ty ses připoutal tady k tomu krbovému kameni. Přísahal jsi, že budeš podporovat svého bratra a ženu, kterou miluje, a jejich spojení. Pokud jsi tohle neměl v úmyslu od samého začátku, potom, jak říkal vrchní kameník, to raději nechceme slyšet.“

Anomander couvl, jako by dostal ránu. Zvedl zakrvácenou ruku.

„Já o tobě nepochybuju,“ naléhal Andarist. „Spíš tě úpěnlivě žádám, abys znovu zvážil svůj požadavek na Azathanaje. Nic o něm nevíme, známe jen jeho pověst – nicméně ta je nepošpiněná pochybami o jeho počestnosti.“

„No právě,“ opáčil Anomander. „A on přesto váhá.“

Vrchní kameník zasyčel, jak vydechl. „První synu noci, slyš má slova. Vyrveš-li ze mne tuto přísahu, přinutím tě ji dodržet, a ona nezestárne, dokud oba budeme naživu. Ještě bys toho mohl litovat.“

Andarist přistoupil blíž k bratrovi s prosebným výrazem. „Anomandere – copak to nevidíš? V tom, co žádáš, je víc, než dokážeme pochopit.“

„Chci jeho přísahu hned,“ trval na svém Anomander s očima upřenýma na vrchního kameníka.

„Proč?“ chtěl vědět Andarist.

„Vrchní kameníku,“ řekl Anomander, „pověz nám o těch důsledcích, které zatím nechápeme.“

„Nemohu. Jak jsem řekl, První synu, tato věc nemá precedens. Budu povinen přijít na tvé zavolání? Možná. Stejně jako ty možná budeš muset přijít na to mé. Budeme znát vzájemné myšlenky? Zmizí mezi námi všechna tajemství? Budeme navěky stát jeden proti druhému, nebo budeme jedné mysli? Příliš mnoho není známo. Zvažuj tedy pečlivě, protože se zdá, že z tebe hovoří zraněná pýcha. Nejsem někdo, kdo přikládá váhu penězům, a v bohatství vždy poměřuji to, čemu nelze porozumět.“

Anomander mlčel.

Azathanai zvedl ruku a Spara polekal pohled na hlubokou ránu na jeho dlani, z níž crčela krev. „Je tedy dokonáno.“

Když se obracel, Anomander ještě zavolal. „Počkej, prosím. Jsi znám pouze svým titulem. Chci slyšet tvé jméno.“

Obr se potočil a dlouho si Anomandera prohlížel, než řekl: „Jmenuji se Caladan Chmur.“

„To je dobré,“ kývl Anomander. „Pokud bychom se měli stát spojenci...“

„To se teprve uvidí,“ opáčil vrchní kameník.

„Žádná krev prolitá mým jménem či pro mou věc –“

Tehdy Caladan Chmur vycenil zuby a ty zuby byly ostré a dlouhé jako vlčí. „I to, můj pane, se teprve uvidí.“

KAPITOLA TŘI

Před nemnoha lety, vlastně méně, než si chtěla připustit, žila Korya Delat v jiném věku. Slunce bylo jasnější, žhavější, a když vynesla své panenky, asi tucet, i víc, po úzkých, zrádných kamenných schodech na plošinu na Aerii, odevzdala je tomu drsnému světlu s bezdechým vzrušením. Tohle byl jejich svět, čistě vytesaný, nízké zídky kolem plošiny vrhaly sotva nějaký stín a žár stoupající z kamene zachytával letní vítr, jako kdyby nahlas sliboval.

Tady nahoře, v tom ztraceném věku, jí to vždy připadalo, že každou chvíli roztáhne křídla a vznese se k nekonečné obloze. Pro své panenky byla obryní, bohyně, její ruce tvořily, a dokonce i bez křídel se na ně mohla dívat svrchu, sklonit se a upravit jejich pozici, zaklonit jim hlavu, aby viděla našitý úsměv či překvapený výraz a knoflíková očka z polodrahokamů – granátů, achátů, jantaru – která se leskla a blýskala, jak vpjela vroucí světlo.

Léta tehdy byla delší, a pokud někdy přišlo, nevzpomínala si na to. Z Aerie měla výhled na celý širý svět kolem sebe a svých panenek, svých malých rukojmí. Sever byl opásaný Arudinskými vrchy, sotva lígu daleko od tvrze, a z mapy, kterou ji Haut nechal prohlédnout, věděla, že kopce se táhnou více méně od západu k východu. Daleko na východě končily až na hranici tistejského území a na západě se mírně stáčely k severu, tvoříce tak jižní konec rozlehlého údolí obývaného Thel Akai. Když se podívala přímo k východu, dohlédla na zvlněné stepi za Džhelarkanským hřebenem a takzvané Sporné území. Ve vzpomínkách měla dojem, že zahlédla stáda, tmavé šmouhy rozesteté po zemi, ale možná to byl obraz z dávných tapiserií na stěnách Hautovy pracovny, a v každém případě se ta obrovská zvířata dnes toulala pouze v její mysli a nikde jinde. Na jihu rozeznala dvě silnice, už tenkrát z větší části zarostlé. Jedna mířila k jihovýchodu, druhá k jihozápadu. Dnes věděla, že jedna vede do Omtose Phellack, Prázdného Města. Druhá se táhla až k jižní hranici a právě po ní

poprvé putovala ze světa, který znala jako dítě menšího domu Delak v tistejské osadě Abara, do této nejsevernější jaghutské tvrze v říši, na niž si již Jaghuti nedělali nároky, přestože ji dál okupovali.

Z tohoto důvodu se Haut často vysmíval představě Sporného území, ale také citoval džhelarkanskou lhostejnost či možná, vzhledem k jejich porážkám z rukou Tisteů, neschopnost nová území zabrat. Kromě toho bylo toto území opuštěné a hodilo se nanejvýš jako pastvina a k džhelarkanskému způsobu života péče o domácí zvířata zrovna nepatřila. Nebylo oč bojovat, vypadalo to spíš jako další bezúčelná hádka, jaké si sousedé pěstují, kdy dupou a zadržují dech a jejich vztek může ukončit pouze prolitá krev. Haut měl pravdu, když se takovými věcmi vysmíval.

Ve vzpomínkách nenašla ani náznak, že by kdy viděla Džheleky. Území na východě zřejmě dobylo býlí a křoví a ovládal je vítr leštící rozpukanou podložní skálu. Bylo to místo, které měla zapovězené, zkoumat ho mohla pouze odtud z Aerie, dívat se do dálky, kde viděla pouze to, co vyčarovala její představivost. Ale takhle ona zkoumala všechno mimo tvrz. Haut ji držel zavřenou od chvíle, kdy mu ji předali do péče, odloučenou ode všech, rukojmí všeho a ničeho.

Už věděla, že Jaghuti tak docela nepochopili tistejskou tradici dávat a přijímat rukojmí. Oni sami rozhodně nikdy neposlali žádné svoje dítě na východ, a vzhledem k tomu, jakou vzácností jejich děti byly, nebylo divu. V každém případě Haut o jejím vynuceném vězení mluvil jako o vzdělání. Vzal na sebe zodpovědnost za její výuku, a pokud byl nezvykle drsný učitel, inu, *byl* to Jaghut.

Pananky už zůstávaly v jejím pokoji. Uběhlo mnoho let, co se naposledy dívaly na slunce na obloze se svým užaslým výrazem a věčným úsměvem. Občas se překvapení a radost prostě vytratily. Občas se svět zmenšil, až nebyl větší než malá plošina na věži, a bohyním došly hry, vzdaly se upravování pozic svých nic necítících dětí. Občas rukojmí prostě zahynula na nedbalost a moc nad mrtvolami není vůbec žádnou mocí.

Ten den však byla bohyní zachvácenou něčím, co mohl být strach nebo možná úlek, srdce jí prudce bušilo v hrudi, když stála na plošině a dívala se, jak se k tvrzi blíží asi dvě desítky Džheleků. Nebylo pochyb, že hodlají Hauta obtěžovat, buď násilím, nebo výhrůžkami – nenapadal ji jiný důvod, proč porušit zákazy a překročit hranici jaghutského území. Pochopitelně to území už nikdo nedržel. Přicházeli ho tito dávní nepřátelé zabrat pro sebe?

Na žádné tapiserii, soše či vlysu ve tvrzi nebyli tito tvorové zpodobněni, ale co jiného by mohli být? Dorazili od východu od Džhe-

larkanského hřebene a nebyla to žádná býložravá zvířata ze starých dob – viděla černé kožené řemení na vysokých, štíhlých tělech, lesk železných čepelí připevněných na předloktích a pilovité kotouče blýskající se na jejich nahrbených ramenou. Klusali jako otekli psové, srst zcela černou či s tříslovými skvrnami, dlouhé čenichy jen naznačené pod chrániči hlavy z vařené kůže – jako ohaři na lovu, ale tito byli svými vlastními pány.

Tento severní kmen prý byl příbuzný s Džheky z dálného jihu, i když ti byli údajně mnohem větší. Koryi se však ulevilo, protože tito Džhelekové byli velcí jako váleční koně. I když připomínali psy, prý byli inteligentní a ovládali magii, kterou znala jenom jako *převtěleneckou*, což pro ni bylo pouze slovo stejně bezvýznamné jako mnoho jiných slov, která Haut během let jejího uvěznění vyslovil.

Věděla, že její pán o tomto vpádu ví. Do jeho země nevstoupil nikdo bez toho, aby to zjistil, bez ohledu na to, jak zlehka by našlapoval či jak slabě by rozvířil vzduch. Kromě toho ji sem poslal přednedávnm, drsně jí to rozkázal – a ona si nejdřív myslela, že něco provedla ona, nesplnila úkol, nechala otevřenou knihu, ale věděla dost, aby se ho na nic neptala. Dokázal slovy hluboce ranit, a pokud měl smysl pro humor, dosud ho neodhalila. Přesto ji ohromilo, když uslyšela, jak se těžká železná brána tvrze otevírá, a když viděla, jak Haut vychází nikoliv ve svém ošuntělém, prožraném vlněném hábitu, nýbrž v černých kroužcích po kotníky, s překrývajícími se šupinami na lýtkách a vysokých botách a s dalšími šupinami na ramenou. Z rozšiřujícího se okraje přílby z černého železa mu visel řetěz jako vlasy zapletené do copů. Když se zastavil, otočil a vzhlédl nahoru ke Koryi, zahlédla kroužky zakrývající mu tvář pod hledím, rozedrané kolem mohutných, skvrnitých klů.

Byl opásán mečem, ale nesáhl po dlouhém, kůží ovázaném jílcí. Ruce v plechových rukavicích měl svěšené u boků, když se obrátil zpátky k Džhelekům.

Haut byl vědec. Věčně si stěžoval na křehké kosti a artritické bolesti. Korya byla přesvědčená, že je prastarý, i když na to neměla důkaz. Jeho opovržení vůči válečníkům se vyrovnal pouze jeho odpor k válce a všem jejím pitomým příčinám. Korya ještě nikdy neviděla zbroj, kterou měl na sobě, ani zbraně, které nesl. Připadalo jí nemožné, že se dokáže hýbat pod vší tou tíhou, a přece tak činil s půvabem a lehkostí, jaké u něj dosud nespátřila.

Jako kdyby se Aerie pod ní posunula, svět se vymkl ze svého masivního soukolí. S vyschlými ústy se dívala, jak její pán míří přímo k Džhelekům, kteří se rozestavili do nerovné řady naproti němu.

Haut se zastavil deset kroků od nich a pak... nic.

Džhelarkanové určitě nemohli mluvit, ne s takovými zvířecími hrdly. Pokud mluvili, používali jiné prostředky, a přece Korya nepochybovala, že probíhá rozhovor. Pak Haut zvedl ruku a sňal si přílbu. Dlouhé prošedivělé černé vlasy se mu rozsypaly v mastných prameňech, když zaklonil hlavu a rozesmál se.

Byl to hluboký, dunivý zvuk, jaký nezapadal do Koryina světa, zvuk tak nečekaný, až se z něj bohyně vysoko na svém hřadu zapotácela. Jako hromobití vycházející ze samotné země, ten smích jí otrásl, šplhal k nebi na tlukoucích křídlech.

Džhelekové jako by se rozmazali, jako kdyby je obklopil černý kouř, a chvíli nato stála na místě zvířat dvacítká válečnicků. Začali si snímat chrániče hlavy s dlouhým čenichem, odvažovali si čepele od zápěstí a protahovali se železnými obručemi postrojů. Pilovité koutouče jim nyní trčely za hlavami jako kapuce.

Z jejich tváří viděla v podstatě jen tmavou šmouhu černého vousu a špinavé pleti. Kromě nyní volné kožené zbroje vypadali oblečení v kožešinách a kůžích. Když popošli blíž, klopýtali, jako by si na dvou nohou nebyli jistí.

Haut se otočil, vzhledl k ní a houkl: „Hosté!“

Samotářský Jaghut a tisteandijské rukojmí. V domácnosti nebylo žádné služebnictvo, kuchaři, řezníci, komorné ani dveřníci. Rozlehlé sklady tvrže byly v podstatě prázdné, a i když Haut dokázal vyčarovat jídlo a pití, dělal to zřídkakdy a téměř výhradně spoléhal na pravidelné návštěvy azathanajských formanů, kteří každou roční dobu objížděli dosud obydlené tvrže.

Bez sluhů se Korya naučila péct chleba, vařit maso a vývar, štípat dříví a zašívát si obnošené šaty. Haut tvrdil, že tyto úkoly jsou nezbytnou součástí její výchovy, ale ona pomalu věřila, že tyto povinnosti jsou výplodem mnohem méně nadějných faktorů, počínaje a konče Hautovou leností a jeho obecnou nechutí ke společnosti. Často si říkala, že je div, že vůbec přijal její společnost a zodpovědnost za ni.

Jako národ měli Jaghuti zřídkakdy co říct sobě navzájem. Byli zarytě svárliví a pojmy jako společnost či sounáležitost je nezajímaly. Odmítali to ale vědomě, nakonec kdysi dokonce žili ve městě. Kdysi vytvořili stavbu pro civilizaci, jaké se nevyrovnala žádná ve všech říších, načež došli k závěru, že to byla nějaká chyba, špatné pochopení záměru nebo, jak to popisoval Haut, opožděné rozpoznání ekonomické sebevraždy. Svět nebyl nekonečný, avšak populace si na

to mohla činit nároky. Mohla se rozšířit daleko za hranice udržitel-
nosti – a taky k tomu nakonec došlo – a pokračovat, dokud se ne-
zhroutila. Podle něj neexistovalo nic tak nebezpečného jako úspěch.

Moudrost nepatří smrtelníkům a ti, které ostatní nazývají moudří-
mi, jsou pouze ti, kteří se skrze neradostnou zkušenost dotkli neví-
taných pravd. Protože pro moudrého je i radost prodchnutá smutkem.
Ne, svět klade na smrtelníky nároky a ty jsou okamžité, naléhavé,
a to zběsile, a dokonce ani když jeden zná rozumný směr, nedokáže
změnit šílený pád do neštěstí.

Světy nejsou žádný dar, říkal Haut. Je to síť lapající každého, kdo
se do nich opovází vstoupit, až v ní nakonec bezmocně visí celý lid
a dusí se vlastními spory, zatímco se ze všech stran blížící zánik.

Jaghuti tuto cestu odmítli. Vzepřeli se věčné prosbě o komunikaci
mezi národy ve jménu pochopení, míru či podobných věcí a přestali
mluvit dokonce sami mezi sebou. A jejich město zůstalo opuštěné,
domov pouze jediné duše, Pána nenávisti, jenž odhalil kruté pravdy
o budoucnosti, jaká je všechny očekává.

Takovou historii se Korya dozvěděla, ale to bylo v jiném věku, když
byla dítě, a právě to dítě odpovědělo na ohromující příběh vyprávěný
Hautem svými panenkami, rodinou, možná dokonce společností,
a v té společnosti nebyly žádné války, žádné hádky, žádné sváry.
Všichni se usmívali. Všichni překvapeně a užasle hleděli na dokonalý
svět, jaký pro ně jejich bohyně stvořila, a slunce bylo vždy jasné
a hřálo. Věděla, že dětské sny nemají konce.

Džhelekové přinesli jídlo. Maso, z něhož dosud kapala krev, džbán-
ky hustého tmavého vína, kožené vaky s ostrými kostkami krystalizovaného cukru. Na Hautův příkaz Korya přinesla slaný chleba z ka-
menného špajzu tvořícího zadní stěnu kuchyně a sušené ovoce ze
sklepa. V hlavním sále zapálili oheň a od stěn odtáhli židle s vysoký-
mi opěradly, takže jejich nohy vyrývaly brázdy v prachu obkličujícím
ze všech stran dlouhý stůl. Tenké svíčky probudily čadící plamínky
a jedenadvacet Džheleků se shromáždilo, odhodilo smradlavé kože-
šiny a ostře poštekávalo ve svém jazyce, zatímco se rozlehlá místnost
plnila starým potem a dalšími pachy. Korya pobíhala sem a tam mezi
místnostmi a špajzem a málem se opět začala dávit, když se ocitla
v tom zatuchlém ovzduší. Teprve když si mohla sednout po Hautově
levici a zhluboka se napít hořkého vína, které jí přistrčil, dokázala se
usadit v tomto novém, omamném světě.

Když Džhelekové mluvili jaghutsky, měli silný přízvuk samou
hranu, přesto jim Korya jasně rozuměla, i když se v jejich tónu ozý-
valo opovržení. Návštěvníci jedli syrové maso a Haut se k nim zane-

dlouho připojil, dlouhými prsty umazanými od krve trhal maso, a když žvýkal, vnitřní zuby jako by se mu odpojily od klů – což Korya dosud nikdy neviděla. Většina zvířecích produktů konzumovaných v tomto domě byla uzená či sušená, stará a tuhá, dokud se nenamočila do vína či vývaru. Její pán se jí přímo před očima vracel do minulosti. Cítila se vyvedená z rovnováhy, jako by byl Haut najednou cizinec.

Celou dobu však, jak scénu změkčovalo víno, chytala každé slovo, každý posunek v zoufalé snaze se v tomto shromáždění vyznat.

Hosté.

Nikdy nemívali hosty. Formani prostě přijeli, a ti, kteří se zdrželi přes noc, se utábořili za hradbami. O mnohem vzácnějších příležitostech dorazil jiný Jaghut, aby pokračoval v nějaké nejasné hádce s Hautem – zdráhavé, namáhavé výměně slov – a pak zase odešel, často uprostřed noci, a Haut měl několik dní poté mizernou náladu.

Džhelekové si jí nevšíмали, jak byli usazení k pořádné hostině. Víno hltali jako vodu ze studny. Sem a tam létaly poznámky ve dvou jazycích. Každé sousto doprovázelo řhání a bručení. Mezi válečníky nebyly žádné ženy, takže Korya usoudila, že to možná bude nějaká sekta, houf kněží či bratrstvo. Mezi Thel Akai se vyskytovali mniši zaslíbení zbráním, které si sami vyrobili ze surové rudy. Možná tito Džhelekové složili stejnou přísahu – nakonec, svoje čepele neodložili a Haut si navlékl vojenskou výstroj, jen co vstoupil do komnaty.

Válečník sedící po její levici do ní každou chvíli strčil svalnatou plecí a Džhelek naproti se bavil jejími rozpaky, když si toho všiml. „Sagrale,“ štěkl náhle, „dávej pozor na to svoje nemotorný tělo, jinak jš skončíš na klíně.“

Jeho poznámku přivítal nevázaný smích, kdežto Haut jenom zabručel, natáhl se pro víno a dolil si. „Dávej si pozor, jinak jš rozzlobíš.“

Ten, jenž promluvil, zvedl huňaté obočí. „Ty už jsi to zažil, kapitáne?“

Kapitáne?

„Ne, ale je to Tistejka a je to mladá žena. Čekal jsem, že to přijde, od jejího příchodu, a čekám pořád. Určitě to existuje, i když, ať už jš týráš sebevíc, zatím se mi nepodařilo jš dostatečně popíchnout.“

Sagral se o ni silně opřel. Měl široký, zjizvený obličej. „Hněv je známkou bystrého rozumu, ne, přímo samotné inteligence.“ Upřel na ni černé oči. „Je to tak?“ dotazoval se. „Uhasila léta jaghutských nesmyslů každou jiskru? Pokud jsi tedy vůbec kdy nějakou měla.“

Zadívala se na něj. Nepokusila se odtáhnout, ale neřekla nic.

Sagral vykulil oči, pak se podíval na Hauta. „Ona je němá?“

„Nikdy nic takového neřekla,“ opáčil Haut.

Divoši se znovu zařehotali a Korya už toužila být opět opomíjena tak jako na začátku, jenomže to vypadalo, že se nyní stane terčem každého vtipu. Obrátila se k Hautovi. „Pane, chci odejít.“

„V žádném případě,“ prohlásil Haut. „Nakonec, jsou tu kvůli tobě.“

Jako obvykle Haut nespěchal s vysvětlováním a jí se hlavou hrnuly marné otázky. Dali mu titul, oslovovali ho kapitáne. To je vojenská hodnost po způsobu Urusanderovy legie či Forulkanů. Rukojmí se však nikdy nepředávala vojákům, ostatně o žádné armádě se nedalo říct, že by držela vznešený titul. Pochybili snad její lidé, když ji sem poslali? Poslali ji snad do držení obyčejného kmána?

Ne, to nedávalo smysl. Pokud –

„Kapitáne,“ promluvil válečník naproti ní a jeho ostrý tón vytrhl Koryu ze zmatených myšlenek, „bez důvěry nemůže být mír. Ty především víš, že je to pravda. V tomto daru nalezneme jméno a bude to jméno čestné.“

Haut pomalu kývl – kolem stolu zavládlo ticho, jak všichni poslouchali. „A chcete své gesto svázat s tím, co je v mé moci vám dát. Oplátkou za co?“

„Mír.“

„Já mám mír, Rusku.“

Mluví se zakřenil a předvedl upilované zuby. „Nic netrvá věčně.“

Haut zabručel a sáhl po poháru. „Copak vás psy porážka z rukou Tisteů nepoučila?“

Rusk se přestal usmívat a místo něj odpověděl Sagral: „Nemáš žádné vlastiště. Nemáš Urusanderovu legii. Nemáš domovoje ze vznešených rodin. Co jsme zjistili, kapitáne? Tvoje vojsko je pryč. To jsme zjistili.“

„My nikdy neměli vojsko, Sagrale,“ podotkl Haut a svislé zorničky se mu zúžily jakoby v jasném světle. „My jsme Jaghuti. Vojska jsou prokletím a války nemáme v oblibě. Když čelíme hlupákům, kteří se prohlásí za naše nepřátele, jednoduše je zničíme. A jsme důkladní. Zkoušíte nás celá staletí a my vás pokaždé odrazili.“

„Přicházeli jsme v malých smečkách,“ zavrčel Sagral. „Tentokrát nás přijdou tisíce.“

„Když jste prováděli nájezdy v malých smečkách, Sagrale, spokojili jsme se s tím, že jsme vás zahnali a zabili jen pár. Pokud vás nyní přijdou tisíce, bude náš umírněnosti konec.“

Rusk cucal cukrové krystalky, jeden po druhém, a malá očka upíral na Koryu. „Vrátíme ji domů v pořádku, kapitáne.“

„Takhle systém rukojmí nefunguje,“ namítl Haut a potřásl hlavou. „Vaše smlouva z Tisteji od vás vyžaduje rukojmí – vaší vlastní krve. Nemůžete si půjčit nějaké od někoho jiného namísto oběti, kterou musíte přinést sami. Tisteové přijmou pouze džhelecká rukojmí.“

„Ale oni nám žádná nenabídlí!“ štěkl Sagral.

„Protože jste válku prohráli, Sagrale. Měli jste jednoduchou volbu: ustoupit, nebo se nechat vyhladit. Vaše přítomnost ukazuje, co jste si vybrali. Teď s tím musíte žít nebo znovu vytáhnout do války.“

„Džhelekové nejsou otroci!“

Haut se podíval na Koryu. „Rukojmí, považuješ se za otrokyni?“

Věděla, jakou odpověď od ní čeká, ale její slova byla podnícena pomyšlením na cestu ve společnosti těchto divochů. „Ovšemže ne. Jsem Tistejka z rodu Delak. Jsem rukojmí Jaghutů. Jediné rukojmí, co kdy k Jaghutům odešlo, a nyní i jediné, které k nim kdy odejde. Za dva roky budu navracena své rodině. Jaghuti nám oznámili, že už nejsou národem. Oznámili nám, že se zřekli veškerých nároků.“

Sagral praštil do stolu, čímž ji polekal. „Dokonce i svého nároku na tebe, dítě! V Hautových spárech tě drží jen jeho sobeckost! My tě doprovodíme domů a můžeme vyrazit za svítání! Není to snad tvoje přání, nebo z tebe Haut vymáčkl život? Udělal z tebe otroka ve všem kromě jména?“ Vyskočil na nohy. „Dokonce i Tisteové teď Jaghuty ignorují – ti hlupáci s kly nejsou nic. Vzdali se budoucnosti a jsou odsouzeni k vymření. Jejich město leží v prachu a vládne mu šílenec! Ty, rukojmí! Tady jen chřadneš – ještě dva roky! Pro nic za nic!“

Korya se k němu otočila. Prohlížela si jeho vztekem potemnělou tvář, lesk vyceněných zubů vybroušených do špičky, výzvu v jeho očích. Nakonec se obrátila k Ruskovi. „Nepotřebuje vodítko?“

Napětí z místnosti odnesl výbuch smíchu a džhelečtí válečníci kolem stolu se znovu natahovali po džbánkách s vínem. Sagral sebou žuchl zpátky na židli, oněmělý hanbou. Překonala ho Tistejka, skoro ještě dítě – pokud bylo chlapecké tělo nějakým vodítkem – a z vážného Sagrala opět udělala štěně, odkopla ho do zimy – a všechny ty kousavé poznámky byly pronášeny jaghutsky bezpochyby kvůli ní. Když se Korya podívala na Hauta, všimla si, že světlé oči upírá na ni. Nikdy z nich nic nevyčetla – ani uznání, ani znechucení nedokázaly změnit jejich výraz. Byl to pevný, neústupný pohled.

Kapitán. Jaghuti nikdy neměli vojsko. On nebyl nikdy kapitánem ničeho. Zdvořilý titul nedával smysl.

Nějaký neviditelný pokyn umlčel smích. Promluvil Rusk. „Kapitáne, Tisteové požádali o padesát rukojmí. Padesát našich mladých. My neobětujeme životy padesáti Džheleků, mladých, ani starých.“

„Ale to neznamená obětovat jejich životy, Rusku –“

„Tisteové míří do občanské války.“

„Tato obava se vynořila již dřív,“ opáčil Haut. „Je nesmyslná. A i kdyby občanská válka vypukla, životy rukojmích zůstanou nedotknutelné. Vlastně čekám, že vám rodiny děti okamžitě vrátí i za cenu nebezpečí pro vlastní domy.“

Rusk frkl. „Pokud tomu věříš, kapitáne, potom o občanské válce nevíš nic. A proč bys vůbec měl? Pro Jaghuta je to něco nepředstavitelného. Pro nás ale ne.“

„Naši druhové na jihu,“ promluvil třetí Džhelek, zjizvený, se stříbrnými vlasy, „s námi kdysi byli v jednotě. Ve všech ohledech byli stejní – všichni jsme byli Džhelekové.“

„Na vaši občanskou válku si dobře vzpomínám,“ poznamenal Haut a kývl. „A viděl jsem, jak z vás udělala dva národy. Varandas dlouze psal o zrodu džhekové kultury a neschýlných odlišnostech od té vaší.“

Rusk zavrčel. „Varandas neměl právo.“

Haut pokrčil rameny. „Na tom nesejde, Rusku. Ten hlupák všechny svoje spisy spálil. Jakou cenu má historie, když si z ní stejně nikdo nebere příklad? Můj argument nicméně platí. Díky svým zkušenostem nyní předpovídáte, že stejný osud postihne Tisteje. Jenomže Tisteové nejsou Džhelekové, nejsou ani Džhekové a moc v srdci Charkanas není divoká síla vašich ve Vitru zrozených převtělenců a Matka temnota neuzavírá dohody se zvířecími bohy. Ne, Moudrá Charkanas je černým dýmákem v srdci tistejského lidu, a dokud hoří její vnitřní oheň, žádný meč ho nedokáže roztržít.“

„Nevydáme padesát našich mladých.“

„Potom budete muset opět válčit, Rusku. I když, pokud k válce dojde, budete moci najít úlevu v tom, že vnější konflikt Tisteje opět sjednotí, a tudíž žádná občanská válka nevypukne.“

„My se nebojíme jejich občanské války, kapitáne. Přivítali bychom ji, protože až se uzavře, všechny tistejské země budou zralé k dobytí. Ale nebudeme riskovat životy našich mladých.“

„Korya není vašim řešením,“ namítl Haut.

„Tak ji pošli domů! Osvobod' ji! Nemá pro tebe žádnou cenu!“

„Až přijde čas, udělám právě tohle. Vzdělání, Rusku, je dlouhodobá investice. Nečekej plody v prvním roce. Nečekej žádné ani v dalším, ani v následujícím. Ne, odměna přijde za mnoho let, a tak to bylo a tak to je i s Koryou. Připravil jsem cestu pro její život, a už jsem skoro na konci. Ale ne docela.“

„Nic víc už pro ni udělat nemůžeš,“ tvrdil Rusk. „Cítíme trest její

duše. Je tmavá, prázdná. Nemá žádnou moc. Není dítětem Matky noci, ne v duši, protože temnota, která tam přebývá, není z Kurald Galain. Je to prostě *nepřítomnost*.“

„Ano, a dokonala.“

„Co ji tedy čeká?“ chtěl vědět Rusk.

„V jazyce Psích běžců, Rusku, jsem vytvořil mahybe. Nádobu. Chráněnou, zapečetěnou, a jak říkáš, prázdnou. Co zbývá udělat? Inu, naplnit ji, co jiného.“

Rukojmí.

Ohromená, vyděšená Korya myslela na panenky ve svém pokoji, čekající na život, čekající na osud, jaký může zaručit pouze bohyně. Celá léta se nepohnuly. Tlačily se ve tmě v kamenné truhle.

„Za svítání odejdete,“ sdělil Haut Džhelekům. „Sami.“

„Toho budeš litovat,“ sliboval Rusk.

„Ještě jedna hrozba,“ odušil Haut, „a vašeho hostitele se zmocní hněv. Mohl by vás vyhodit z tvrze, takže budete spát pod širákem, jak se sluší na nevychované psy, kteří nevědí nic o cti. Nebo, pokud usoudí, že vás nelze zachránit, jednoduše by vás mohl všechny zabít.“

Korya si všimla, jak Rusk pod špínou zbledl. Vstal, mávl rukou a všichni válečníci odstrčili židle a sahalí po odložené výstroji. „Za pohoštění ti děkujeme, kapitáne,“ pronesl Rusk zdráhavě. „Až budeme příště jít v této síni, budeme hodovat na tvých zlámaných kostech.“

Haut se také zvedl. „O tom si můžeš nechat jen zdát, Džheleku. A teď zmizte. Skončil jsem s vámi.“

Když byli pryč, Korya se chystala poklidit, ale Haut ji nepřítomně zadržel. „Dnes v noci probudím magii Omtose Phellack, Koryo. Vrať se do svého pokoje.“

„Ale –“

„Magie má cenu,“ pokračoval. „Pomůže mi aspoň odvšivit tuto komnatu. A teď běž do svého pokoje. Od těch převtělenců se nemáš čeho bát.“

„Já vím,“ prohlásila. „Pane, jestliže jsi ze mě udělal nádobu... no, necítím to. Nejsem uvnitř prázdná. Nejsem klidná.“

Její slova ho zřejmě překvapila. „Klidná? Já nemluvil o klidu. V nepřítomnosti, Koryo, je *toužení*.“ Upřel na ni svoje zvláštní oči. „Copak ty netoužíš?“

Toužila. Věděla to, jakmile promluvil o tom, co je v ní. Byla bohyní, kterou přestaly bavit její děti, která vidí, jak se léta krátí, vším prostupuje netrpělivost, a přece netuší, co by mělo místo ztraceného věku přijít.

„Dnes v noci se pořádně vyspi,“ řekl Haut tónem, jaký od něj ještě nikdy neslyšela. Byl skoro... něžný. „Ráno, Koryo, začne výuka doopravdy.“ Odvrátil se. „Čeká nás můj poslední úkol a my ho budeme hodni. To slibuju.“ Znovu mávl rukou a ona odběhla do svého pokoje. V hlavě měla zmatek.

Kočár zastavil před kdysi honosným vstupem do domu Delak. V záprahu stál opuštěný kůň a pokyvoval hlavou, jak hryzal udidlo. Cesta, která ho čekala, bude náročná, protože kočár byl těžký a v minulých letech by ho táhlo čtyřspřeží. Za ním, sotva viditelný z místa, kde paní Nerys Drukorlat stála na schodech, si na kraji ohořelých trosek stáje hrál malý chlapec. Viděla, že má ruce umazané od sazí a už si zašpinil i kolena.

Tady na upadajícím statku probíhala bitva, kterou Nerys nemohla vyhrát. Ale dětství je krátké a ona v těchto složitých dobách udělá vše pro to, aby bylo ještě kratší. Chlapec potřeboval vedení. Potřeboval se zbavit svých představ. Vznešenost se rodí v přísných hranicích správného přístupu, a čím dřív bude její vnuk spoután nezbytnostmi dospělosti, tím dřív najde své místo jako dědic prastarého rodu. A se správným vedením jednoho dne vrátí pokrevní linii slávu a moc, které kdysi měla.

A ona neuslyší to děsivé slovo, ten krutý titul, který se nyní nad Orfantalem vznášel jako výsměšná vraní křídla.

Parchant.

Žádné dítě si nemůže vybírat. Zkažená blbost jeho matky, neurozená dojemnost jeho opilého otce – to nebyly chlapcovy zločiny a jeho nevinnost nesměla být znevažována. Dospělí umějí být krutí. Ochotně začnou odsuzovat, ochotně začnou opovrhovat.

„*Zranění budou zraňovat.*“ To řekl básník Gallan a byla to pravda pravdoucí. „*Zranění budou zraňovat / a žádné zranění nebude zapomenuto.*“ Tyto verše pocházely z jeho poslední sbírky, hrozivě nazvané *Dny stahování z kůže*, která byla vydána na začátku sezóny a neustále vyvolávala rozhořčení a ostré odsouzení. Pochopitelně ti skutečně kultivovaní urození se na nepřijemné pravdy dívali, aniž by hnuli brvou, a pokud Gallan ve své odvaze vrazil čepel do tistejské kultury a stahoval kůži, není snad všechen ten vztek důkazem, že vidí pravdu?

Na vlastním druhu bylo hodně co odsuzovat a všednost blednoucí slávy je vskutku hořké sousto. Jednoho dne přijde znovuzrození. A pokud si jeden zachová chladnou hlavu a vše předem naplánuje, v příchodu nového věku nadšení může pokrevní linie rozpuknout do

nového života v samém srdci nepředstavitelné moci. Příležitost přijde, ale ona se jí už nedožije. Všechno, co dělala, bylo určeno pro budoucnost, a oni to jednoho dne uvidí. Jednoho dne pochopí, co všechno obětovala.

Orfantal si našel kus dřeva odštípnutý z plotu a teď jím mával nad hlavou, křičel a běhal. Dívala se, jak s vítězoslavným výrazem leze na hromadu sutí. Jeden konec dřevce vrazil mezi dva kameny, jako by upevňoval zástavu, a vzápětí ztuhl, jako by ho probodla nějaká neviditelná zbraň. Prohnul se v zádech a zíral k obloze. Tvářil se ohromně, jako by cítil nějakou bolest, pak odvrávoral z hromady, padl na kolena a držel se přitom za břicho. Vzápětí se převalil a zůstal ležet jako mrtvý.

Hloupé hry. A vždycky to byly hry na válku a boj, hrdinské, avšak končící tragédií. Ještě ho neviděla předstírat smrt tváří v tvář vymyšlenému nepříteli. Znovu a znovu jako by přehrával zradu, nůž bodnutý zezadu, překvapení a ublíženost v očích. Náznak pobouření. Chlapci v jeho věku jsou hloupí. Ve svých směšných hrách ze sebe dělají mučedníky své víry v nespravedlnost světa, protože jim povinnosti překážejí ve hraní, protože jim výuka krade denní světlo a nekonečné letní snění, protože zavolání z kuchyně ukončuje den.

To vše bylo třeba z mysli malého Orfantala vymazat. Velké války skončily. Vítězství přineslo mír a mladí muži a ženy se nyní musejí obrátit k jiným věcem – čas mečů pominul a všichni ti veteráni, kteří se potulovali osadami jako opuštění psi, opíjeli se a vymýšleli si divoké historky o odvaze, načež plakali kvůli padlým druhům – to byl jed pro všechny, a zvláště pro mladé, protože je bylo těmi povídačkami a zdrcujícími, žalostnými scénami snadné svést.

Vojáci žili způsobem, jakým nikdo jiný nežil a ani nemohl, pokud sám nezjistil pravdu o válce. Veteráni se vraceli domů s iluzemi vyplavenými z očí, z mysli. Vypadali jako z jiného místa, ale na tom nebylo nic zdravého, nic hodného následování. Prožili své dny stahování z kůže a nyní vše, na co se podívali, bylo náležitě obnaženo: chrupavky a šlachy, kosti a maso a třesoucí se, křehké orgány.

Její manžel se jí s tím svěřil večer předtím, než si sáhl na život, večer předtím, než je všechny opustil a zanechal po sobě pouze odkaz hanby. Hrdina, který se vrátil – jaký mohl mít důvod se zabít? Vrátil se k milované manželce – ženě, o které celou dobu mluvil, po níž toužil jeden každý den na tažení – vrátil se, odměněný, s poctami, na plně zasloužený odpočinek daleko od svárů a strastí. Byl doma sotva měsíc a už si vrazil dýku do srdce.

Když pominul šok, když vybledla hrůza, když se oči upřely na

Nerys, zahalenou vdovu... tehdy se ozvaly první šeptem pronášené poznámky.

Co mu udělala?

Neudělala nic. Domů se vrátil již mrtvý. Ne, tak to nebylo. Když přišel domů, byla mrtvá ona. Pro něj. Na tažení, na bitevních polích, za skličujících studených nocí pod lhostejnými hvězdami se zamiloval do představy o ní: do bezvěké, dokonalé představy, a té se ona nemohla rovnat. To nedokáže žádná smrtelná žena.

Její manžel byl hlupák, snadno podléhající klamu.

Pravdou bylo, že pokrevní linie již byla slabá, téměř smrtelně. A věci se ještě zhorší. Byl tu jakýsi jiný voják, mladík, kterému kůň ukousl ruku dávno předtím, než tasil meč proti nepříteli; přišel do Abary opilý a zahořklý – ach, odvyprávěl svou dávku lží, ale poté se Nerys začala vyptávat a zjistila pravdu. Ne, o paži nepřišel při obraně Syna noci. Ne, nedostalo se mu uznání za jeho odvalu. Ale to už bylo pozdě. Mezitím našel Nerysinu dceru. Našel Sandalat, dosud ještě dívku, příliš mladou, než aby se na něj podívala s patřičnou nedůvěrou, a jeho mumlavá slova ji snadno svedla, jeho mozolnatá ruka si našla části jejího těla, jež se právě probudily, a ukradl jim celou jejich budoucnost.

Nemanželský syn.

Nerys mu platila – tomu trapnému otci – aby zůstal ve vsi. Dost, aby měl neustále co pít, aby byl opilý a k ničemu. Udělala mu nabídku, dala mu jasně najevo, že je to jediná nabídka, jakou dostane, a on ji pochopitelně přijal. Svěho syna nikdy neuvidí, nikdy neuvidí Sandalat, nikdy nepřijde do domu, nevstoupí na panství. Měl svůj kout v šopě v abarské hospodě a všechno víno, co jen dokáže prolít hrdlem. Dokonce zařídila, že mu posílali děvky, ne že by se s nimi ještě na něco vzmožil, podle toho, co říkaly. Víno mu sebralo všechno. Měl tvář starce a oči patřící odsouzenému.

Dveře za ní se otevřely a Nerys bez ohlžení čekala, až se k ní dcera připojí.

„Neluč se s ním,“ řekla paní Nerys Sandalat.

„Ale on je –“

„Ne. Dojde ke scéně a to si nemůžeme dovolit. Ne dnes. Dostali jsme zprávu. Tvůj doprovod jí v hostinci a brzy dorazí sem. Čeká tě daleká cesta, dcero.“

„Jsem už moc stará, abych byla zase rukojmí,“ namítla Sandalat.

„Poprvé to byly čtyři roky,“ odušila Nerys a opakovala tak svou část rozhovoru téměř slovo od slova už snad podesáté, co se o to hádaly. „Dobu ti zkrátily. Dům Púrak jako takový již neexistuje – kromě toho, Matka noc si vzala Nimanderovy syny za vlastní.“

„Ale oni by mě přijali zpátky – aspoň mi dovol vrátit se k nim, máti.“

Nerys zavrtěla hlavou. „V tomto směru není žádný politický zisk. Nezapomínej na své povinnosti, dcero. Naše pokrevní linie je poničená, oslabená.“ Poslední slovo zdůraznila, aby zajistila, že bodne, jak zamýšlela – nakonec, kdo zavinil tu poslední ránu? „V těchto věcech nemáme na výběr.“

„Rozloučím se s ním, máti. Je to můj syn.“

„A můj vnuk, a v této věci mě víc zajímá jeho dobro než tvoje. Schovej si slzy do kočáru, kde nikdo neuvidí tvou hanbu. Jeho nech, ať si hraje.“

„A když mě bude hledat? Co řekneš potom?“

Nerys si vzdychla. Kolikrát to bude muset ještě opakovat? *Už naposledy – na cestě vidím jezdce.* „Děti jsou odolné a ty dobře víš, že jeho výuka má začít doopravdy. Jeho život vyplní učenci, učitelé a studium a každý večer po večeři bude spát hlubokým spánkem. Nebuď sobecká, Sandalat.“ Nemusela dodávat *opět.* „Je čas.“

„Jsem příliš stará na to, abych byla znovu rukojmí. Nesluší se to.“

„Považuj to za štěstí,“ odsekla Nerys. „Posloužila jsi domu Drukorlas dvakrát, nejdřív v domě Púrak a nyní posloužíš v domě jeho soupeře.“

„Ale dům Dracons je tak daleko, máti!“

„Mluv tišeji,“ sykla Nerys. Už Orfantala neviděla – snad odběhl za stáje, což by bylo jen dobře. Ať si zůstane u svých dobrodružství a špinavých rukou. Zanedlouho ho pohltí nový život. A pokud si Sandalat myslí, že dům za nimi bude brzy plný nápadníků, inu, neuškodí, když jí zůstanou nějaké představy pro útěchu.

Orfantalovým osudem bude Charkanas. Tam se k němu slovo *parchant* nikdy nedostane. Nerys jeho příchod připravila: chlapec je bratranec z odlehlé državy na jih od Hustských kováren. Domu Púrak byl předán nikoliv jako rukojmí, nýbrž aby sloužil v paláci a samotné Matce noci. Učit ho bude Syn noci jako člena jejich družiny. Chlapce pochopitelně již od velmi útlého věku vychovávala Sandalat a on jí často říká matko, ale to časem pomine.

Jezdec z domu Dracons zastavil za kočárem a ze sedla se uklonil paní Nerys a Sandalat. „Pozdravy a přání všeho nejlepšího od Chotě,“ pravil. „Jsem Ivis.“

Nerys se obrátila k dceři. „Nastup.“

Ale Sandalat se dívala za kočár, snažila se naposledy zahlédnout svého syna. Nebyl nikde k vidění.

„Dcero, poslechni svou matku. Běž.“

Sandalat se schoulila, jako by měla nemocné plíce – byla celá nahrbená – sestoupila z kamenných schodů. Vypadala zároveň stará i neuvěřitelně mladá, přičemž obojí v Nerys vyvolávalo opovržení.

Nerys naklonila hlavu k doprovodu. „Ivisi, děkujeme ti za laskavost. Víme, že jsi dnes urazil dlouhou cestu.“

Kočí, sedící na kozlíku, si prohlížel paní Nerys a čekal na znamení. Na světlé obloze za ním mřílo hejno ptáků k řadě stromů.

„Paní Nerys,“ promluvil Ivis a znovu upoutal její pozornost, „povedeme celou noc a do domu mého pána dorazíme krátce po úsvitu.“

„Výborně. Jsi na tento úkol sám?“

Zavrtěl hlavou. „Východně od Abary nás očekává oddíl, má paní. Pochopitelně ctíme tradiční držbu tvé pokrevní linie, a tak bychom neudělali nic, co by se ti nelíbilo.“

„Jsi velice laskavý, Ivisi. Vyříd', prosím, mou poklonu pánu Dragonovi za to, že pro tento úkol vybral tak ctihodného kapitána.“ Kývla na kočího a on plácl opratěmi, takže se kůň lekl a vykročil.

Kočár zarachotil. Nadskakoval na nerovném dláždění a kymácel se na cestě vedoucí zezadu kolem domu. V polovině svahu se spojil se silnicí do Abary a odtamtud zamíří na sever podél řeky, než narazí na odbočku mířící k severovýchodu.

Nerys si přitáhla těžký plášť k ramenům, jak bylo ve stínu před vchodem chladno, a dívala se, dokud jezdec i kočár nezmizeli za domem. Pak začala opět hledat Orfantala, ale ten nebyl nikde v dohledu.

To ji potěšilo.

Nějaká další bitva v troskách. Další vítězný boj. Další nůž do zad. Děti mívají nejrůznější hloupé sny.

Chlapec stál ve stínu vypálené stáje, schovaný před pohledem od domovních dveří, a hleděl za kočárem. Měl dojem, že zahlédl její tvář v malém, ušmudlaném okénku, bledou, se zarudlýma očima, jak se ho snažila najít, ale pak kočár přejel kolem a zabočil, a on už viděl jen zadek a truhlu, vysoká kola kývající se na starých osách. Pak ho minul cizí jezdec ve vojenském munduru a jeho kůň vyhazoval obláčky prachu.

Do Abary přišli vojáci. Některým chyběly končetiny či oko. Další sice neměli rány, ale zemřeli s nožem v prsou, jako by je zbraň sledovala celou cestu ze vzdálených bitev, v nichž bojovali. Těkávé stříbro, v noci sotva viditelné, je pronásledovalo, našlo, nakonec je dohonilo. Aby zabilo muže, který měl být už celé týdny, možná i měsíce mrtvý.

Ale ten voják, který si říkal Ivis, přišel, aby mu odvedl matku.

Nerad viděl lidi plakat. Udělal by cokoliv, aby neplakali, a v duchu v tom vymyšleném světě potyček a hrdinství, v němž žil, často skládal přísahy nad slzami zlomené ženy. A potom se ve jménu té přísahy proboujel přes půl světa. Dokud ho přísaha nezabila, jako nůž plížíci se ze vzdálené minulosti.

Chlapec se za kočárem díval, dokud se mu neztratil z očí. Jeho ústa se pohnula, vyslovila neslyšné slovo.

Matko?

Kdesi daleko probíhaly války, nenávist srážela zbraně a krev tekla jako děšť. A války propukaly i v jednotlivých domech nebo v jednotlivých pokojích, láska umírala ve smrtelných křečích a oblohu plnil pláč. Války byly všude. To věděl. Byly války, tak to prostě chodilo. A on každý den umíral, zasažený nožem, který ho následoval přes celý svět, stejně jako se to stalo jeho dědovi.

Ale prozatím se schová ve stínu, ve stáji, která chytla plamenem a zabila všechny koně až na jednoho. A možná proklouzne do lesíka za ohradou, kde vybojuje další bitvy a pokaždé prohraje, protože skuteční hrdinové prohrají, že ano? Vždycky je dohoní smrt, dohoní každého. A den uběhne stejně rychle jako vždycky.

Dokud se neozve volání z kuchyně, které na další noc ukončí svět.

Sandalat měla dojem, že ho zahlédla v šeru, přízrak u jedné dosud stojící zdi vyhořelé stáje, ale nejspíš si to jen představovala. Její myšlení bylo nejisté, aspoň tak to vždycky říkala matka. Představitost, jakou odkázala svému synovi, nebyla v těchto napjatých časech žádnou ctností. V kočáru bylo dusno, páchla tu plíseň, ale panty v okénkách obalila rez a špína a jediný vzduch k ní proudil mluvící krabičkou vedoucí do dřevěné trubky ústící na kozlíku vedle kočího. Sotva ho znala – ve vesnici ho najali pouze na tento úkol – a pokud by na něj zavolala, aby ho poprosila o pomoc s otevíráním oken, ten příběh by brzy plnil krčmy – padlý dům a jeho prokletá, zbytečná rodina. Následoval by smích, posměšky a opovržení. Ne, o nic ho žádat nebude.

Pod těžkým oděvem jí po těle stékal pot. Seděla pokud možno nehybně a doufala, že to pomůže, ale nedalo se nic dělat, neměla čím zabavit ruce, mysl. Kočár se příliš kymácel, než aby se mohla pustit do vyšívání. Kromě toho už dovnitř pronikal prach, rozporcovaný tenkými slunečními paprsky. Cítila ho na tváři, a kdyby jí po lících tekly slzy – a věděla, že by měly téct – potom by byly ztmavlé špínou. Nepěkné, ostudné.

Vzpomněla si, jaké to bylo, když byla rukojmí poprvé. Vzpomínala

na čas strávený v Citadele, na neuvěřitelné vzrušení, kdy všichni ti lidé procházeli bezpočtem přepychových komnat, vysocí urození válečníci, kterým drobná holčička pod nohama zřejmě nikdy neva-
dila. Vzpomínala si na bohatství – tolik bohatství – až začala věřit, že je to i její svět, do něhož se narodila.

Dostala pokoj nahoře nad točitým schodištěm. Tam často sedávala, zruměnělá a vzrušená, jak čekala, až zvon ohlásí čas jídla, a pak sbíhala dolů, dokola, pořád dokola po točících se schodech. Vpadla do hodovního sálu a oni se radostně smáli, když ji uviděli.

Po většín část prvního roku byla středem pozornosti celé Citadely, oslavovaná jako mladá královna, a v její blízkosti se neustále pohybovali tři synové pána Nimandera, brali ji za ruku, kdykoliv ji zvedla, kdykoliv se potřebovala cítit v bezpečí. Vzpomínala si, jak ji fascinovaly Silchasovy bílé vlasy, rudý lesk jeho očí, jeho dlouhé prsty, a na hřejivý Andaristův úsměv – snila o tom, že se za Andarista jednou vdá. Ale ten, koho doopravdy uctívala, byl Anomander. Byl pevný jako kámen vyhřátý sluncem a ohlazený větrem a deštěm. Cítila ho jako obrovské křídlo, ochranné, ovinuté kolem ní, a viděla, jak se mu ostatní podvolují, dokonce i jeho bratři. Anomander: Matka noc ho milovala ze všech nejvíc a ze všech nejvíc ho milovalo i malé rukojmí v Citadele.

Odnesly jí je války, otce i syny, a když se pán Nimander předčasně vrátil, zchromlý a zlomený, Sandalat se schoulila ve svém pokoji, ztuhlá hrůzou při pomýšlení, že by některý z jejích ochránců mohl padnout na vzdáleném bojišti. Stali se zdmi jejího vlastního domu, jejího paláce, a ona byla jejich královnou, navždycky. Jak to mohlo skončit?

Za okny kočáru ubíhaly přízemní domky vesnice a před nimi se pohybovaly postavy. Mnozí vesničané se zastavovali a zírali. Slyšela tlumené volání na kočího a také tlumený smích, opilý křik. Sandalat se opřela, aby za zaprášeným okénkem nebyla vidět její tvář. Čekala, až se jí zpomalí tep. Kočár drncal přes hluboké koleje a kýval se ze strany na stranu. Sandalat sepjala ruce, pevně je sevřela a dívala se, jak jí z kloubů odtéká krev, až jsou vidět kosti.

Její představivost pracovala. Dnešek byl složitý den.

Abara byla osada známá svým růstem a bohatstvím, než válka odvedla všechny mladé muže a ženy, a to v době, kdy se měl dům Drukorlas stát větším domem. Když Sandalat nakonec poslali zpátky jako dar, který ztratil svou krásu a smysl, vyděsila ji chudoba doma – vesnice, velký rodinný dům a jeho vyčerpané, zničené pozemky.

Otec zemřel těsně před jejím návratem, rána, kterou si přinesl z války, se náhle zanítila – a zabila ho dřív, než ho mohl ošetřit léčitel.

Byla to tragická, šokující smrt a pro ni znamenala novou prázdnotu nahrazující tu starou. Její matka si vždycky držela manžela – Sandalata otce – pro sebe. Svou sobeckost vydávala za důvod, proč posílá dceru z místnosti nebo nechává zavřené dveře. Mluvílo se o dalším dítěti, ale žádné dítě nepřišlo, a pak byl otec pryč. Sandalat si ho pamatovala jako vysokého muže bez tváře. Většinu vzpomínek na něj tvořil zvuk jeho holínek na dřevěné podlaze komnaty nad její ložnicí, kde celou noc přecházel sem a tam.

Matka už o něm nikdy nemluvila. Byla vdova a titul s sebou nesl veškeré bohatství, jaké mohl obsahovat, ale bylo to osamělé. Týkal se pouze a výhradně Nerys samotné. Mezitím je ze všech stran hřýzala chudoba, jako podemleté břehy při jarní záplavě.

Mladý válečník, který přišel do Abary, jednoruký, s vlahým pohledem, změnil její svět způsobem, jaký teprve začínala chápat. Nešlo jen o dítě, které jí dal, či o noci a odpoledne pod širým nebem na loukách a v údolích panství, kde ji učil, jak se otevřít a přijmout ho do sebe. Byl poslem z jiného světa, z vnějšího světa. Ne z Citadely, ne z domu, kde přebývala její matka věčně čekající na manžela. Galdanův svět byl tvrdé místo plné násilí a dobrodružství, kde každá podrobnost zářila, jako by byla vyvedena ve zlatě a stříbře, kde každý kamínek na cestě byl drahokam vyřezaný boží rukou. Už chápala, že je to svět romantiky, kde udatní stojí pevně tváří v tvář ničemnosti a čest bdí nad něžnými srdci. A za horkých, jasných letních dní kvete na poli láska v široké paletě barev.

Právě o tomto světě šeptala svému synovi, když mu vyprávěla staré příběhy, aby mu ukázala, kdo byl jeho otec a kde žil, jaký to byl velký muž, než sfoukla svíčku a zanechala Orfantala spánku a snům.

Nesměla mu říct pravdu o Galdanově potupné skutečné minulosti, ani to, že Nerys poslala mladíka pryč, do vyhnanství mezi Jaghuty, a že přišla zpráva o jeho smrti za neznámých okolností. Taková pravda nebyla pro jejího syna, nehodila se pro obraz jeho otce – Sandalat by nedokázala být tak krutá. Chlapec potřeboval hrdiny. Každý je potřebuje. A pro Orfantala bude jeho otec vždy bez hany, nezatížený viditelnými vadami, očividnou slabostí, kterou každé dítě nakonec u svých rodičů odhalí.

Ve svých výplodech, když je vykládala u synovy postýlky, Galdana předělala, sestavila ho z kousků Andarista, Silchase Zmara a pochopitelně Anomandera. Vlastně z největší části z Anomandera. Až po jeho rysy, jeho pohyby, teplou ruku tisknoucí ruku dítěte – a kdyby se Orfantal v noci vzbudil, když byla všude tma a ticho a on by se mohl bát, inu, stačilo si jenom představit tu ruku svírající jeho.

Syn se ptal, kam otec odešel, co se s ním stalo.

Velká bitva proti převtěleneckým Džhelekům, starý spor s mužem, jehož kdysi považoval za přítele. Zrada ve chvíli, kdy Galdan pokládal život při obraně svého zraněného pána. A ten, kdo ho zradil? Taky mrtev, zrada se mu vymstila – vlastně si prý sám vzal život – ale ten příběh nikdy nikdo nevypráví, ani slovíčko. Všichni Tisteové truchlí nad smutnými událostmi, a potom přísahají, že o nich už nikdy nepromluví na znamení cti a žalu.

Existují věci, kterým dítě potřebuje věřit, ušité jako šaty či dokonce zbroj. Že je může nosit až do konce svých dní. Tomu věřila Sandalat, a pokud Galdan svými lžemi ukradl její šaty a ji zanechal třesoucí se a samotnou... ne, Orfantal tím trpět nebude. On *nikdy* nebude trpět stejně.

V kočáru bylo jako v kotli. Z horka dostávala horečku a říkala si, kdo asi bude večer vyprávět jejímu synovi. Nikdo tam nebyl. Ale on mohl natáhnout ruku do tmy a chytit se otce. Nemusela si s tím už dělat starosti – udělala, co mohla, a matčin hněv – když ji Nerys trpce obvinila, že je Sandalat na výchovu dítěte příliš mladá – inu, dokázala opak, že? V horku se dusila. Bylo jí špatně. Měla dojem, že ve vesnici zahlédla Galdana – myslela si, že ho viděla, jak klopýtá, jako kdyby honil kočár, a pak upadl a ozval se další smích.

Její představitost neznala mezí, horko ji rozdmýchávalo a svět za okénky se proměnil v oslepující běl a obloha v oheň. V prachu z té zkázy se rozkašlala. Všude kolem dusala koňská kopyta, sílily hlasy, kopyta se zadržávala jako bubny.

Kočár se s kymácením zastavil, sklouzl do příkopu a s ním to hodilo, až spadla ze sedadla.

Pot jí z tváře zmizel, teď ji měla suchou a chladnou.

Kdosi ji volal, ale nedosáhla na mluvící krabičku.

Západka zarachotila, dvířka se rozlétla a ji zalil oheň zvenku a obklopil ji.

„Pro vitzskou krev!“ zaklel Ivis a vlezl do kočáru, aby mohl vzít bezvládnou ženu do náruče. „Je tady horko jako v peci! Sillene! Postav stan – potřebuje stín, ochladit se. Kaprále Jalade, přestaň civět! Pomoz mi s ní, mor na tebe!“

Správce zbraní se zmocnila panika. Rukojmí byla bílá jako Zmar sám, na dotek vlhká a bezvládná jako pošlapaná panenka. Měla na sobě snad všechny svoje šaty. Nešlo mu to do hlavy, když ji pokládal na zem pod plachtu, kterou Sillen natahoval od kočáru, a začal roze-pínat přezky. „Kaprále Jalade, mokrý hadr na čelo, honem!“

Jestli zemře – jestli zemře, bude to mít následky. Nejen pro něj, ale i pro pána Dracona. Rodina Drukorlasů byla stará a vážená. Bylo tu jen jedno dítě, tady to, a pokud někde žili bratrance a sestřenice, zůstali v zapomnění. Nepřátelé jeho pána by kvůli takovému tragickému konci dychtili po Draconově krvi, zatímco pán se snažil udělat gesto, když si vzal do péče poslední dítě zesláblé pokrevní linie. Uznání tradice, ctění starých rodin – Choť se nechtěl izolovat v šílené touze po moci.

Ivis sundal další šaty, tlustý brokát těžký jako kožená zbroj, prošíváné plátno, pytlovina a sukno. Najednou se zarazil a znovu zaklel. „Sillene, sundej tu truhlu a podívej se, co v ní je. Tohle musí být celá její garderoba!“

Kočí slezl z kozlíku a zadíval se na bezvládnou ženu. Ivis se zamračil. „Stejně jsme chtěli sjet ze silnice, kočí – tahle určitě umí jezdit, že?“

„Zrovna teď na to nevypadá, pane.“

„Až se vzpamatuje, hlupáku. Umí jezdit?“

Muž pokrčil rameny. „Netuším, pane. Nejsem člen domácí čeledi, jasný?“

„Nejsi?“

„Většinu lidí propustili, pane, musí to být už dobře dva roky. Všechna půda leží ladem, víš, nezůstal nikdo, kdo by ji obdělával. Lidi prostě vymřeli nebo odešli nebo odešli a umřeli.“ Přetřel si šiji. „Mluvilo se o tom, že ji promění na pastviny, na těch nemusí pracovat tolik lidí, že? Ale většinou,“ zakončil s očima upřenýma na ženu, „to lidi prostě vzdali.“

Sillen a další dva sundávali truhlici a pod její váhou kleli a nadávali. „Je zamčená, kapitáne.“

„Klíč je tady,“ oznámil Ivis a stáhl zdobený klíč ze řemínku, který měla žena kolem zarudlého krku. Hodil jim ho a zamračil se na kočího. „Běž se projít – zpátky do vesnice.“

„Cože? Musím vrátit kočár! A koně!“

„To zařídí jeden z mých mužů. Tak padej. Počkej!“ Ivis sundal od pasu váček a hodil ho kočímu. „Nic z toho jsi neviěl – ani to, jak omdlela, vůbec nic. Je to jasné?“

Vykulený muž kývl.

„Pokud se doslechnu,“ pokračoval Ivis, „že se něco z toho, co se tu odehrálo, dostalo do Abary, najdu si tě a tu tvou nevymáchanou hubu ti zavřu nadobro.“

Kočí couvl. „Nemusíš mi vyhrožovat, pane. Slyšel jsem tě. Je mi to jasný.“

Když Ivis uslyšel, jak zámek truhly cvakl, zahnal kočho po silnici pryč. Ten se rozběhl, hlavu skloněnou, jak nahlížel do měsce. Po kapitánovi ještě vrhl přes rameno překvapený pohled a zrychlil.

Ivis se obrátil k Sillenovi. „Otevři to.“

Víko zavrzalo a Sillen se zamračil. Sálh dovnitř a zvedl dobře zabalenou hliněnou nádobu, jaká se používá na kvašený mošt. Když s ní zatřásl, uslyšel Ivis podivné šustění obsahu. *Takže žádny cider.* Podíval se Sillenovi do tázavých očí a kývl.

Voják vytáhl těžkou zátku a nahlédl dovnitř. „Kameny, kapitáne. Leštěné kameny.“ Ukázal na truhlu. „A je toho plná.“

„Z pobřeží Dorssan Ryl,“ zamumlal Ivis a kývl si pro sebe. Sebral kaprálovi Jaladovi mokrý hadr, naklonil se a otřel Sandalat čelo. Kameny odpřisáhlé lásky – všichni si jich pár nosili, většinou od rodiny a druhů. *Ale nádoby jimi naplněné? Celá zatracená truhla plná kamenů?*

„Hádám, že to nebylo jen pár nápadníků,“ poznamenal Sillen, vrátil zátku do hrdla nádoby a zarazil ji dlaní.

Ivis na něj hleděl. „Pokud to měl být vtíp, Sillene, tak tě –“

„Ne, pane!“ vyhrkl Sillen a ohlédl se, jak vracel nádobu do truhly a zavíral víko. „Omlouvám se, pane. Co já vím o hezkých dcerkách urozených domů?“

„Zřejmě moc ne, jak se zdá,“ připustil Ivis. „Zamkni to, zatraceně. A vrať mi ten klíč.“

„Už se probírá, pane,“ hlásil kaprál Jalad.

„Matčino požeňání,“ vydechl si úlevou Ivis a díval se, jak Sandalat zvedá chvějící se víčka.

Nechápavě na něj zírala. Čekal, až ho pozná, jak si ho tak prohlížela, ale zřejmě se tak nemělo stát.

„Rukojmí Sandalat Drukorlat, jsem kapitán Ivis. Velím tvému doprovodu do domu Dracons.“

„Co – co kočár...?“

„Musíme opustit silnici, paní – cesta před námi se hodí pouze pro koně. Udržíš se v sedle?“

Zamračeně kývla.

„Ještě chvíli tu zůstaneme,“ pokračoval Ivis a pomohl jí se posadit. Všiml si, jak si uvědomila, že je svlečená. Popadl její plášť a přehodil ho přes ni. „V kočáře ses přehřála,“ vysvětloval. „Ztratila jsi vědomí. Paní, málem jsme tě ztratili – pořádně jsi nás vyděsila.“

„Představitost mám chabou, kapitáne.“

Prohlížel si ji, snažil se přijít na kloub takovému přiznání.

„Už je mi líp.“ Vzmohla se na slabý úsměv. „Mám žízeň.“

Ivis mávl a přiběhl k nim voják s čutorou. „Hlavně ne moc naráz,“ radil.

„Držíš můj klíč, kapitáne.“

„Stahoval ti hrdlo, paní.“ Když se podívala na truhlu, dodal: „Mezi dva jezdce zavěsíme postroj.“ Usmál se. „Netuším, co v tom je, ale je to zatraceně těžké. Mladé ženy a jejich toaletní potřeby – mají zřejmě nekonečnou zásobu barviček, voňavek a tak. Já to znám – mám sám dceru, víš.“

Sandalat odvrátila zrak, zjevně se soustředila jen na pití. Pak polekaně vzhledla. „Kočí –“

„Poslal jsem ho pryč, paní.“

„Aha. A byl –“

„Ne. Na mou čest.“

Zřejmě se chystala naléhat, ale neměla dost sil a sesula se zpátky, jako by hrozilo, že ji opět přemůžou mrákoty.

Ivis si ji přeměřil. „Paní? Není ti nic?“

„To bude dobré,“ ujistila ho. „Jak je stará?“

„Kdo?“

„Tvoje dcera.“

„Jen o pár let mladší než ty, paní.“

„Je hezká?“

„No, jsem její otec...“ A pak se suše ušklíbl. „Ale vsadím se, že bude potřebovat víc důvtipu než většina ostatních.“

Sandalat mu položila ruku na paži gestem, jakým by se princezna mohla dotknout klečícího poddaného. „Jsem si jistá, že je velice hezká,“ prohlásila.

„Ano, paní,“ opáčil. Narovnal se. „Pokud mě na chvíli omluvíš – potřebuju se podívat na vojáky a postarat se o truhlu. Seber síly, paní, a až se na to budeš cítit, budeme pokračovat v cestě do domu Draconů.“

Když zašel za kočár, připojil se k němu Sillen. „Matko jí pomáhej, jestli se ti v nejmenším podobá, pane. Myslím tvoje dcera.“

Ivis se zamračil. „Máš hubu, vojáku, kvůli který se na nás budeš koukat spodem z latríny.“

„Ano, pane. Já jen že jsem nevěděl, že máš dceru. Je, ehm, těžký se s tím smířit, pane.“

Kaprál Jalad za nimi frkl. „To jsi opravdu tak zabeďněný, Sillene?“

„Zaříd' ten závěs, Sillene,“ rozkázal Ivis.

„Provedu, pane.“

Správný člověk má dvě ruce z dobrého důvodu. Jednu pro to, aby se mohl po něčem natáhnout, druhou pro to, aby mohl něco držet

od sebe. Galdan přišel o ruku, kterou držel věci od sebe, a teď, když se nějaké lákadlo přiblížilo na dosah, popadl ho a hladově ho zhltl.

Tuto ponurou kletbu objevil na dně poháru laciného vína a poté v mladé, nevinné ženě, žijící jen pro svůj sen o lepším životě. A ten jí slíbil, ne? Lepší život. Ale zůstala mu špatná ruka – jediná, kterou měl – a jeho dotek nedělal nic, jen zanechával špínu a modřiny, hyzdil to dokonalé tělo, které si vůbec neměl brát.

Láska nemá končetiny. Nemůže utíkat ani svírat, nemůže dokonce ani odstrkovat, přestože to stále dokola zkouší. Jen leží na zemi, nedokáže se pohnout a brečí jako opuštěné dítě – lidé ji můžou ukrást, můžou do ní kopat, až začne krváčet, skutálet ji ze svahu nebo přes okraj útesu. Můžou ji udusit, utopit, zapálit, až zůstane jen popel a ohořelé kosti. Můžou ji naučit, jak chtít a chtít věčně, bez ohledu na to, jak moc ji krmí. A občas je láska jenom něco, co se táhne na řetěze a s každým krokem těžkne, a když se pod ní otevře země, strhne člověka dolů na místo, kde bolest nemá konce.

Kdyby měl obě ruce, mohl by jí probodnout srdce.

Ale nikdo kolem to nechápal. Nedokázali přijít na to, proč pořád pije, když pravdou bylo, že žádný důvod neexistoval. Žádný skutečný důvod. A on nepotřeboval dělat moc, aby kolem sebe házel výmluvy – prázdný rukáv docela stačil, a taky krasavice, kterou mu ukradli – ne že by si ji zasloužil, samozřejmě, ale ti, kdo sahají příliš vysoko, vždycky spadnou nejhloběji, že? *Forulkanská spravedlnost*, tak to nazývali. Už toho měl plné zuby, víc než většina lidí. Byl vyčleněný, tím si byl jistý. Dotkl se ho zlovolný bůh a teď ho pronásledují jeho příšerní služebníci, tam ve stínu za jeho zády.

Jeden z nich právě dřepěl vedle něj v úzké, smetím zanesené uličce za hospodou, krčil se v jámě pod čtyřmi schůdky vedoucími do sklepa. Tiše se smál všem těm výmluvám, které Galdan měl pro to, co dělal, pro to, jaký byl. Důvody a výmluvy nejsou totéž. Důvody vysvětlují, výmluvy ospravedlňují, ale špatně.

Poslali ji pryč – viděl ten kočár hrkotající prostředkem ulice – a zahlédl její tvář za špinavým okénkem. Dokonce zakřičel její jméno.

Přitáhl si každodenní džbáněk vína. Vypil z něj víc, než by měl, a Gras neměl rád, když se musel dalšího vzdát příliš brzy. Jeden džbáněk na den, to bylo pravidlo. Ale Galdan si nemohl pomoci. Sand byla pryč, navěky pryč, stejně jako všechny ty noci, kdy se dopotácel na hranici panství jako drancův v pohraničí a bojoval s touhou ji najít, odvést ji z toho zbytečného, jalového života – už se sem nikdy nevydá.

Pochopitelně, zbytečný nebyl její život a ta cesta tmou byla jen

podvod, i přes všechny oblázky, které zanechával na místech, jež znali pouze oni dva. Našla je. Tolik věděl. Našla je a někam odnesla, nejspíš na hromadu odpadků za kuchyní.

Galdan zíral na džbáněk, na špinavou ruku a prsty zařaté do keramického ucha. Bylo to jako tohle víno – chytí ho a všechno zmizí – ruka, která jen bere, nic neudrží nadlouho.

Správný člověk má dvě ruce. Se dvěma rukama může dělat cokoliv. Může udržet svět dost daleko a vzít si jen to, co potřebuje, a nezáleží na tom, jestli to zase zmizí, protože tak to chodí u všech lidí.

Kdysi býval takovým člověkem.

Z hlubokého stínu pod schůdky se mu jeho pronásledovatel bez ustání chechtal. Ale zase, všichni ve vsi se smáli, když ho zahlédli, a v jejich tvářích viděl všechny výmluvy, ty, kterým rád říkal *důvody*, a ty mu docela stačily. A zřejmě všem ostatním taky.

Galar Baras věděl, že Forulkanové považují sami sebe ve svém nepřátelství vůči nepořádku a chaosu za čisté. Pokolení jejich kněží, jejich kritikové, zasvětila celé životy vytváření pravidel pro zákony a občanské chování, jimiž ve jménu řádu zaváděla mír. Ale podle jeho mínění vzali meč za špatný konec. Mír neslouží řádu, řád slouží míru, a když se řád stane božským, posvátným a nedotknutelným, stává se z takto získaného míru vězení, a ti, kdo usilují o svou svobodu, se stávají nepřáteli řádu, přičemž v odstranění takovýchto nepřátel se mír ztrácí.

Viděl v tom logiku, ale byl to způsob argumentace, který se vzdával své síly, pokud k tomu byl nucen. Jako tomu bylo u mnoha jiných směrů uvažování. A proti jeho jednoduchosti se šikovala záštiplná bouře citových krajností a vehemence, kde korunu nosil strach.

Řešením forulkanských kritiků byl řád zrozený ze strachu, mír odsouzený navěky vzdorovat útokům, navěky ohrožovaný podlými silami, z nichž mnohé nosily tváře cizinců. Musel ovšem uznat, že jejich postoj je v určitém ohledu dokonalý. Nesouhlas nemohl najít oporu, jak rychle byl likvidován, ničen v přívalu násilí. A protože jsou neznámí, znamenají cizinci vždycky hrozbu pro ty, kdo slouží strachu.

Jejich civilizace byla zakalena na studené kovadlině a Tisteové odhalili vadu v kování. Galaru Barasovi připadalo ironické, že velký velitel, který Forulkany porazil, byl ohromným obdivovatelem jejich civilizace. Galar také viděl její svůdné prvky, ale tam, kde se Urusander nechal přilákat blíž, se Galar s odporem stahoval. Jakou cenu má mír udržovaný pod hrozbou?

V úctě před řádem poklekají pouze ustrašenci, a Galar odmítal žít ve strachu.

Před válkou byli jižní vlastištěřáci pouze volně uspořádaným, špatně vybaveným oddílem. Přesto na forulkanský vpád zareagovali jako první, jako první nepříteli zarazili. Cena byla strašlivá, nicméně Galar stále oceňoval, že to, co bude nazýváno Hustskou legií, se zrodilo právě z chaosu a nesouladu bitvy. V zárodku nebyl mír a první léta po vzniku byla drsná a tvrdá.

Mezi zbrojíři v hustských kovárnách panovalo přesvědčení, že každá čepel má ve svém srdci vlákno strachu. Nebylo možné ho odstranit, naopak, bylo připoutané k životu železa. Nazývali to srdcočára čepele. Když se přesešlo, zbraň se přestala bát, že se rozbije. Kování zbraně se soustředilo na posílení srdcočáry. Každé přeložení kovu to vlákno zkroutilo, pevněji zatočilo, až bylo vlákno celé zauzlované – v takovém kalení bylo skryto tajemné umění, jež znali pouze hustští zbrojíři. Galar věděl, že tvrdí, že odhalili podstatu toho vlákna strachu, žílu chaosu poskytující meči jeho sílu. O jejich tvrzení nepochyboval, protože Hustové dali té srdcočáře hlas napjatý šílenstvím či přetékající radostí, zvuk úchvatný i děsivý zároveň, vycházející ze zakaleného železa, přičemž ani dva hlasy nebyly stejné, a ty, které zpívaly nejhlasitěji, naháněly největší hrůzu.

Hustská Kovárna začala zásobovat jižní vlastištěřce ke konci forulkanské války, ale nepřítel už byl ve zmatku, zlomený a na ústupu, prchal před neúnavným postupem Urusanderovy legie. Vlastištěřáci sloužili jako ostřílené záložní sbory a účastnili se všech velkých bitev během posledních dvaceti let války, takže jich časem dost ubylo. Byli vyčerpaní, na pokraji rozpuštění.

Galar si pamatoval den, který vstoupil do dějin, když z mračen prachu vyjely těžké povozy, doprovázené sténáním a bučením – zvuky, které zmlácení vojáci vlastištěřců považovali za hlasový projev sedřených volů, načež zjistili, že ten strašlivý křik nepochází od zvířat, nýbrž od zbraní uložených v dřevěných bednách. K vlastní hrůze si vybavoval, jak ho povolali, aby si vyměnil čepel, a jak odložil poškrábaný, zbrousený meč a vzal do ruky novou hustskou zbraň. Při doteku zavřískla a to ohlušující zvonění jako by mu přejelo drápy po všech kostech v těle.

Meč mu předal syn Husta Henaralda osobně, a jak křik náhle utichl a jeho ozvěna ještě vyzváněla Galarovi v lebce, mladý zbrojíř kývl. „Tvůj dotek ho potěšil, kapitáne, ale pamatuj, tento meč je žárlivý – zjistili jsme, že ty nejmocnější jsou takové.“

Galar nevěděl, jestli mu má poděkovat, nebo ne. Z některých darů

se vyklube prokletí. Přesto zbraň dokonale vyhovovala síle jeho paže a jilec byl jako prodloužení vlastních kostí a svalů.

„Neexistuje něco takového,“ pokračoval zbrojíf, „jako nezlomitelný meč, i když Propast ví, že jsme to zkušeli. Kapitáne, dobře poslouchej, protože to, co ti teď řeknu, zná málokdo. Bojovali jsme v nesprávné bitvě proti nesprávnému nepříteli. Veškeré železo má jisté hranice ohebnosti a výdrže. To jsou skutečné zákony. Nemůžu zaručit, že se tvůj nový meč nezlomí, i když má takovou moc, že ho – ostří na ostří – s největší pravděpodobností žádá smrtelná čepel neroztříští. Ani při výpadu či seku, které provedeš, tě tato zbraň nezradí. Pokud by se ale někdy zlomila, kapitáne, neopouštěj ji. V srdcočáře je mnoho uzlů, víš. *Mnoho.*“

Tehdy nevěděl nic o „uzlech“ ani o „srdcočárách“. To se dozvěděl mnohem později, když se tajemství hustských mečů stalo jeho posedlostí. Dnes si myslel, že už chápe význam těch uzlů, a třebaže to zatím na vlastní oči neviděl, ani neslyšel, že by se nějaký hustský meč zlomil, věřil, že v každé čepeli je ukrytý zázrak, projev kouzel jako žádný jiný.

Hustské meče byly živé. Galar Baras o tom byl přesvědčený, a nebyl sám. Jediný voják z Hustské legie si nemyslel opak. Urusanderovi vojáci se klidně mohli pošklebovat a trousit jízlivé poznámky. Právě hustské doly byly hlavním cílem Forulkanů během vpádu, a právě odpor jižních vlastistrážců jim v jejich dobytí zabránil. Hust Hernald dal svůj vděk najevo jediným způsobem, jakým mohl.

Dokonce i urození válečníci domovojů byli z Hustské legie a jejich očarovaných zbraní celí nesví. Ne všichni, samozřejmě, a z toho by mohlo něco vzejít. A právě proto se Galar Baras ocitl na cestě ve společnosti velitele púrackých domovojů Kellarase.

V domě došlo ke změnám. Po požehnání Nimanderovi za jeho služby Matce noci byly veškeré državy předány Matce noci a všichni Tisteové zrození z té pokrevní linie, včetně sluhů, válečníků, žebráků a učenců, sloužili od té chvíle jí a převzali jméno *Andii*, Děti noci.

První syn noci, pán Anomander, jemuž Kellaras sloužil, nešetřil na Hustskou legii chválou a dům Hustain otevřeně obdivoval. Jeho oddíly jako první dorazily, aby vystřídaly jižní vlastistrážce při obraně dolů, a Galar si vzpomínal, jak pán Anomander kráčet po krvi nasáklé zemi, aby si promluvil s Toras Redonou, nejdéle sloužící z válečníků, jež se ujala velení vlastistrážců a brzy měla obdržet oficiální jmenování. Samotná cesta představovala míru úcty. Pán si mohl Toras klidně nechat zavolat. Místo toho on napřáhl ruku jako první a stiskl jí předloktí, což všechny přítomné vlastistrážce překvapilo.

Ten den se válečníci, kteří se měli brzy stát vojáky Hustské legie, stali v duchu Andii. Stali se syny a dcerami noci.

Nikdo z nich si neuměl představit politickou nejednotnost, jež z tohoto osudného momentu vzejde. Rozkol, který přerušil vztahy mezi Urusanderovou a Hustskou legií. Po měsících boje bok po boku najednou Galar Baras a jeho hustští druhové – se svými děsivými zbraněmi – už nebyli mezi Urusanderovými vojáky vítáni.

Bylo to nesmyslné a zraňující a každá snaha překlenout tento rozkol selhala. Naopak, pokud něco, byla situace stále vážnější. Většina Urusanderovy legie byla rozpuštěna a poslána do zálohy, zatímco Hustská legie zůstala nedotčená a dál stála na strážích nad drahocennými doly. Jak Toras Redona jedné opilé noci u sebe na velitelství mumlala, když zbytek štábu odešel a zanechal tam pouze Galara a jeho velitelku, z míru se stala pohroma. Galar se při vzpomínce na tu noc potutelně usmál. On opilý nebyl – nesnášel alkohol – zatímco ona dopila většinu vína z láhve, ale na následné výčitky nedošlo. Pro něj i Toras to bylo první milování po válce. Navzájem se potřebovali, přestože posléze na tu noc – jedinou společnou – nepřišla řeč příliš často, ona se jednou v soukromé chvíli zmínila, že toho vypila tolik jen proto, aby sebrala kuráž a pozvala ho do postele. Když se rozesmál, zahanbeně se odvrátila. Honem vysvětloval, že se smál, protože tomu nemohl uvěřit, protože i jemu scházela až do té chvíle kuráž.

Dnes věděl, že se měli té chvíli vyznání držet. Měli se podívat jeden druhému do očí a ze své touhy vykovat jedinou čepel. Při takových myšlenkách se úsměv vytratil, stejně jako pokaždé, když podlehl vzpomínkám.

Už po pár měsících ho poslala pryč, do Charkanasy, jako styčného důstojníka Hustské legie. U muže a ženy, kteří společně bojovali ve válce, zřejmě odvahy končila na okraji bitevního pole. Přesto to bylo nepochybně nejlepší řešení. Toras Redona byla nakonec vdaná a jejím chotěm nebyl nikdo jiný než Calat Hustain, syn Hendaralda – muže, který mu předal hustský meč.

Když teď trávil Galar většinu času v Citadele, mohl si kdykoliv najít útěchu v náručí nějaké kněžky, třebaže to dosud neudělal. Místo toho trávil většinu dní v obležení, slepý k polovině zbraní, které proti němu byly taseny, a každou noc se vyčerpaně hroutil ve svém skromném příbytku. A přál si, aby mohl pít.

Doslechl se, že Calat Hustain přijal jmenování velitelem strážců Dálného pohraničí daleko na severu na pláních Třpytivé zkázy. Je Toras osamělá? Propíjí se do náručí jiných? Netušil, a možná to ani nechtěl vědět.

Přesto při jízdě do velmi prořídlého Starého hvozdu nedokázal zahnat očekávání, jakkoliv bylo pokřivené úzkostí. Když se vynořili z té různobarevné, nehybné a tiché mozaiky, ocitli se na dohled Hustské Kovárny, samotného většího domu. Říkal si, že nemá nic čekat – nejspíš tam ani nebude, protože doly, kde byla legie umístěna, byly mnohem dál na jihu. Vlastně by asi bylo lepší, kdyby tam nebyla. Už tak měl v životě dost problémů.

Co se usadil ve městě, pochopil, že rozkol mezi Urusanderovou a Hustskou legií je pouze jedním z mnoha, že dokonce i přijetí titulu Andii se stalo zdrojem sporů. A aby bylo ještě hůř, strana Matky noci sílila a nikdo nedokázal předpovědět rozsah tížádsti pána Dracona – třebaže jeho nejhlasitější pomlouvači nikdy nezaváhali, když si měli představit nejrůznější ďábelské plány. Galar Baras viděl v Draconovi muže v nejistém postavení, zvláště teď, co se vynořily řeči o svatbě – spojení otevřeně politickém, samozřejmě, usilujícím o zahojení starých ran; vlastně přímo o odvrácení občanské války. Pokud měl Draconus nějakou tížádst, určitě nesahala dál než k upevnění statutu, jaký již získal, ale i tak mu muselo být jasné, že i choť může kdykoliv upadnout v nemilost.

Leda by, jak jeho nepřátelé drze prohlašovali, uzavíral tajná spolenectví mezi všemi urozenými rody – což byl nejnovější absurdní drb – ve snaze sňatek znemožnit. Kazem v této možnosti pochopitelně byla moc samotné Matky noci. Mohla Dracona klidně milovat – a Galar soudil, že ho opravdu miluje – ale nebyla to nějaká poslušná ženuška. Její vůle byla svou vlastní srdcočárou čepele. Žádný milenec by ji nedokázal zviklat, stejně jako ji žádný argument nedokázal utlouct čirou silou přesvědčování.

V mnoha ohledech byla vtělením forulkanského ideálu spravedlnosti a řádu – ne že by byli ve své krátkozraké bigotnosti vůbec schopni tuto pravdu rozpoznat.

Jejím největším darem pro její děti – pro všechny její děti – bylo podle Galara právě tohle. Dokud tu zůstávala, nedojde k žádným nepokojům, nevypukne chaos. Pokud by k tomu sňatku došlo, pokud by se Urusander z Neret Sorr začal podílet na vládě Matky noci jako její manžel, pak by možná nepřátelství skončilo, rozkol by se urovnal a Hustská legie by nezápasila ve vroucí atmosféře zloby a zášti.

Co potom udělá Draconus? V Citadele pro něj už nebude místo. Vlastně v celé Charkanas. Ukloní se prostě důstojně a stáhne se do své severní držby na březích mladé Dorssan Ryl? Galar ho považoval za čestného muže. Věřil. Že pán se podvolí vůli ženy, kterou miluje.

Smutku v životě neunikne nikdo. Nikdo se nevyhne bolesti ze ztráty. Draconus byl dost moudrý, aby tohle věděl.

Mír lze vykovat. Jenom hlupák usiluje o občanské nepokoje. Tisťejší synové a dcery pokládali životy při obraně říše, byla prolita krev každého domu a držby, jakkoliv byly mocné či naopak bezvýznamné. Kdo by se opovážil obrátit k tomu zády?

Velitel Kellaras při jízdě po boku hustského kapitána mlčel. Slyšel mumlání z černodřevové pochvy, již měl Galar u boku, a z toho zvuku ho mrazilo, jako by se ho dotkla mrtvola. Slyšel dost příběhů o této pochmurné legii se strašidelnými zbraněmi, ale dnes poprvé se ocitl ve společnosti hustského vojáka.

Cesta z Charkanas podél Dorssan Ryl po pláni zvané Kování, táhnoucí se po jeho levici, a nyní s tím umrtným, roztroušeným lesem, jehož staré jméno nebylo dnes možné vyslovit bez dávky ironie, probíhala téměř beze slov. Rozhodně tu nebylo nic, co by se blížilo rozhovoru, a Kellaras pomalu začínal věřit povídkám, které slyšel od strážců Citadely, kteří byli všichni do jednoho veterány z Urusanderovy legie. Hustské meče jsou prokleté, vypouštějí svým nositelům do krve jed. Kolem takových se vznáší temnota, ale ne čistá, jako mezi těmi, kdo slouží Matce noci; tahle je údajně kalná, prostoupená vířící zlovolností. Navenek vypadal kapitán Galar Baras jako muž příliš mladý, aby nosil tíhu válečné minulosti. Jeho chlapecké rysy působily dojmem, že se nikdy nepoddají věku – Kellaras soudil, že bude i za tři sta, možná pět set let vypadat stejně, a přesto taková tvář obvykle patřila někomu s nepotlačitelným smyslem pro humor a pohotovým úsměvem, rozzářeným při každé příležitosti veselým smíchem.

Galar místo toho vypadal jako někdo, kdo přišel o veškerou radost a nyní klopýtá ve stínech. Jako styčný důstojník, zástupce Hustské legie a nejvyšší důstojník v Charkanas, byl špatnou volbou – ve městě byl neoblíbený a zřídka se účastnil společenských událostí. Jaké má zájmy? Nikdo nevěděl. Co mu dělá radost? Jak kdysi napsal Gallan: *Zavřené dveře se neorosí*. Galar nebyl upovídaný, a on si neuměl představit, že by za ním přišel do jeho kvartýru a vyhledával jeho společnost. Pokud věděl, nikdo to nedělal.

V lese bylo stejně tolik pařezů jako živých stromů a ty, které dosud rostly, vypadaly nezdravě, listy byly spíš matně šedé než leskle černé. Suchým listím na zemi necupitali žádní drobní savci, a pokud už zaslechl ptačí zpěv, zněl nespokojeně a tklivě, jako by zůstával nezodpovězen. Přestože mezerami v korunách stromů pronikalo sluneční světlo, Kellaras cítil, jak ho to místo tíží na duši.

Kurýrní vak s listem od pána Anomandera měl přivázaný u sedla. Dostal příkaz ho doručit do rukou samotného Husta Henaralda a počkat na odpověď. Nic z toho nevyžadovalo doprovod a Kellaras soudil, že to, jak Galar naléhá, značí jistou nedůvěru, možná dokonce podezírání. Vlastně to bylo urážlivé.

Přesto nebyl První syn noci Hustské legii nakloněný nepřívzně, právě naopak, a tak Kellaras nehodlal svého společníka zpovídat v této ani v jiných věcech. Mohli klidně jet mlčky – už to nebylo daleko, když teď viděl před sebe – a předstírat přátelství.

Galar Baras ho překvapil otázkou: „Pane, máš nějakou představu, co tvůj pán vzkazuje pánu Henaraldovi?“

Vyklusali do světla a Kellaras se na něj zadíval. „I kdybych znal podrobnosti, kapitáne, nehodí se, abychom se o nich bavili, že?“

„Odpusť, pane. Nehodlal jsem se vyptávat na podrobnosti. Ale o pánu Hustu Henaraldovi je dobře známo, že se hodně věnuje práci ve svých kovárnách, a já se obávám, že nebude u sebe doma. Proto jsem se pokoušel zjistit, zda je ten list naléhavý.“

„Chápu.“ Kellaras se zamyslel. „Mám počkat na pánovu odpověď.“

„Potom by mohlo být jakékoliv zdržení choulostivé.“

„Co navrhuješ, kapitáne?“

„Pro začátek samozřejmě velký dům. Pokud se však pán Henarald vydal na jih k dolům, potom se obávám, že tě budu muset předat domácímu doprovodu, protože se nesmím vzdálit z Citadely na delší dobu.“

Před nimi čekaly mohutné kamenné hradby obklopující Hustskou Kovárnu. Kellaras neřekl nic, ale musel si přiznat, že ho kapitánova slova přece jen vyvedla z míry. Odkášlal si. „Pořád si říkám, kapitáne, proč jsi vůbec naléhal, že mě doprovodíš. Pochybuješ snad o tom, jakého přijetí by se mi v domě mohlo dostat?“

Zvednuté obočí. „Pane? Ovšemže ne.“ Galar zaváhal, než dodal: „Nuže dobrá, pane. Rozhodl jsem se jet s tebou, abych si protáhl nohy. Zamlada jsem byl vlastiště, ale teď jsem lapený mezi kamennými zdmi na místě, kde tak silně číší temnota, že jeden ani z balkonu neuvidí na noční obloze jedinou hvězdu.“ Zpomalil koně a náhle odvrátil zrak. „Omlouvám se, pane. Slyšíš zvonky? Poznali tě a teď ti připravují uvítání. Už nemusím jezdit dál –“

„Ale měl bys, kapitáne,“ podotkl Kellaras, který si teprve nyní uvědomil, že mladá tvář patří skutečně mladému muži. „Tvůj kůň si potřebuje odpočinout a napít se – a čekám, že pokud budu opravdu muset jet dál, doprovodíš mě, protože pojedu do držav pod velením

Hustské legie. Ty mi jako důstojnický doprovod propůjčíš patřičnou úctu.“

Byla to sázka. Přesně řečeno nemohl Kellaras uplatnit svou hodnotu na důstojníka Hustské legie. Ale pokud tento muž chřadl uvnitř toho, co považoval za vězení, připoutaný ke svým povinnostem, potom mu v návratu do jeho bídy mohlo zabránit jen odvolání rozkazu.

Všiml si kratičké úlevy v kapitánově zarudlé tváři, ovšem vzápětí ji nahradila hrůza a děs.

Co teď?

Galar Baras však znovu pobídl koně kupředu a zařadil se vedle Kellarase. „Jak přikazuješ, pane, jsem ti k dispozici.“

Obrovská bronzová vrata před nimi se otevírala za chřestění těžkých řetězů. Kellaras si odkašlal podruhé. „Kromě toho, kapitáne, copak nechceš vidět, jak se pán Henarald zatváří, až zjistí, že si můj pán chce objednat meč?“

Galar Baras ohromeně otočil hlavu.

A pak projeli bránou.

KAPITOLA ČTYŘI

Pláň Třpytivé zkázy neviděla déšť už celá desetiletí, a přesto byla černá tráva na mírně zvlněné ploše hustá jako kožešina a koni sahala až k plecím. Úzké, špičaté čepele trávy se ve slunečním žáru nakláněly k sobě a projet mezi nimi bylo jako vrhnout se do vroucího kotle. Železná výstroj – přezky, spony, zbraně i zbroj – na dotek páčila. Vydělaná kůže se během denní cesty pomalu scvrkávala a praskala. Látka dusila pleť, která byla zarudlá, rozpálená a podrážděná.

Strážci Dálného pohraničí, nejsevernější oblasti planiny, hraničící se stříbřitým, vrtošivým mořem Vitru, nosili téměř výhradně hedvábí, nicméně i tak, pokud se ze svých předsunutých stanic vydali na cestu delší než pár dní, strašlivě trpěli, stejně jako jejich koně, navíc zatížení silnými dřevěnými deskami na ochranu nohou a břicha jak před žárem, tak před ostrými, pilovitými čepelemi trávy. Patroly na Vitru byly hotovým martyriem a jen málo Tisteů bylo ochotných sloužit jako strážci.

Což bylo jedině dobře, soudila Faror Hend. Pokud by mezi nimi bylo víc takových šilenců, byli by Tisteové v opravdu pořádné kaši. Poblíž Vitru tráva nerostla, byla tu jen holá půda posetá prohnilými kameny a křehkými balvany. Vzduch klouzající z klidného stříbrného moře štípal v plicích, páčil v nose a slzy z něj byly hořké.

Faror seděla na koni a dívala se, jak mladší bratranec vytahuje meč a vkládá ostří do rýhy v balvanu na břehu Vitru. Jakýsi jed z té podivné kapaliny rozpouštěl dokonce i nejtvrdší kámen a strážci začali z vybraných balvanů vyrábět brousky. Meč jejího společníka vykovali Hustové, ale už dávno, a tak bohůmdík mlčel. Přestože byl pro Spinnoka Durava nový, čepel se v jeho rodině dědila už několik pokolení. Viděla, jak je pyšný, jakou má radost.

Třetí a poslední jezdec v patrole, Finarra Pecka, odjela sama po

břehu na západ a Faror ji už před nějakou dobou ztratila z dohledu. Odjet bez doprovodu tak blízko Vitru nebylo nijak neobvyklé – lysí vlci z plání se nikdy nevydávali tak daleko a z ostatních zvířat tu zůstaly jen kosti. Finarra se neměla čeho bát a nakonec se vrátí. Utáboří se na noc v úkrytu mezi vysokými skalisky, kde se bouře hluboko zažraly do pobřeží, a dost daleko od Vitru, aby unikli jeho jedovatým účinkům, a přece stále kus od okraje travin.

Spinnokův meč při broušení konejšivě skřípal a Faror se otočila v sedle a zahleděla se na stříbrné moře. Jeho příslibem bylo rozpuštění, při doteku pohlcovalo maso i kosti. Ale v této chvíli byl jeho povrch klidný, přesto skvrnitý, jako by odrazil zataženou oblohu. Strašlivé síly dlící v jeho hlubinách či někde v jeho vzdáleném srdci zůstávaly klidné. V poslední době to bylo neobvyklé. Když sem dorazily poslední tři patroly, zahnal je zuřivé bouře a po každé z nich byl ztracen další kus země.

Jestliže se nepodaří vyřešit záhadu Vitru, jestliže se nepodaří otupit jeho moc, zatlačit ho zpátky či zničit, potom nadejde chvíle, možná už za pár desítek století, kdy jedovaté moře pozře celou Třpytivou zkázu a dorazí až na samotné hranice Kurald Galain.

Nikdo neznal jistě pramen Vitru – přinejmenším nikdo z Tisteů. Faror byla přesvědčená, že odpovědi by bylo možné nalézt mezi Azathanai, jenomže neměla důkaz a byla pouze strážkyně střední hodnoty. A charkanaští učenci a filosofové byli do sebe zahleděná xenofobní cháska, odmítající cizince a jejich cizokrajné způsoby. Zřejmě si cenili nevědlosti, a pokud byla jejich, považovali ji dokonce za přednost.

Snad by bylo možné odhalit něco mezi forulkanskou válečnou kořistí, nyní v majetku pána Urusandera, i když to vypadalo, že Urusanderova posedlost zákonem a spravedlností takový objev v podstatě znemožní. Přesto mohl během svých šílených studií narazit na nějaké starověké rozjímání nad Vitrem... *Ale všiml by si toho vůbec?*

Hrozbu si všichni uvědomovali. UVědomovali si její naléhavost. Pár tisíciletí byla v podstatě krátká doba a skutečně pochopit některé pravdy na světě trvalo klidně i pár století. To vedlo k prostému faktu: docházel jim čas.

„Některé vlastnosti Vitru,“ ozval se Spinnok, který se narovnal a prohlížel si čepel svého meče, „prý pronikají do ostří a posilují ho, takže se do něj nenadělají vrypy a nemůže se rozbít.“

Faror se pousmála. „Tak se to povídá, bratranče.“

Ohlédl se po ní a jí opět projela podivná závist. Která žena by si před Spinnokem Duravem nelehla na záda? Přesto to *ona* nemohla